

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Research and Development Journal, Loei Rajabhat University

ISSN 1905-1867

ปีที่ 15 ฉบับที่ 51 มกราคม – มีนาคม 2563

- ทูลส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่
ภัทราธิษฐ์ ศรีเสริมสมบัติ 1
- ศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลื้อยในเขตกรุงเทพมหานคร
ระชานนท์ ทวีพล 12
- ผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย
นริศรา ธรรมรักษา 24
- การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูต่าปอ บ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
พญูพร ศรีจันทวงษ์ อริชัย หามณี พรหมพวงษ์ มหพรพรหม 33
- ปัญหาการใช้สิทธิในการเปลี่ยนมือที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ส.ป.ก.)
ณัฐกาน อ้นฮั่น 44
- ปัญหาความรับผิดชอบในการปลอมวัตถุอันตรายในประเทศไทยวิเคราะห์และเปรียบเทียบตามกฎหมายอาญา และกฎหมายลิขสิทธิ์
ณัฐกาน อ้นฮั่น เจษฎา โชขตา 56
- แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยววิถีชีวิตการชุมชนของเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอมือง จังหวัดเลย
เนตรชนก พาคำ เขิดเกียรติ กุลบุตร พรหมมล รัชชาชนอก 68
- พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ นิธินาถ อุดมสันต์ สุทธิมล บุณพอก 80

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Research and Development Journal, Loei Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 51 เดือน มกราคม – มีนาคม พุทธศักราช 2563

วัตถุประสงค์

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารระดับชาติที่ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพในลักษณะของบทความวิชาการ (Academic article) บทความวิทยานิพนธ์ (Thesis article) และบทความวิจัย (Research article) ของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ในด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุมสาขามานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ภาษาศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้บทความที่ลงตีพิมพ์และเผยแพร่จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ (Peer Review) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อย่างน้อยบทความละ 2 ท่าน โดยผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.เชาว์ อินโย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.พัชรศักดิ์ อาลัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
นายเวษยันต์ เฮงสุวนิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
นายภูมิภักดิ์ พิทักษ์เขื่อนขันธุ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Reviews)

ผศ.ดร.พิมพ์ระวี ใจจันรุ่งสัจย์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผศ.ดร.รัตนา วงศ์ศรีมีเดียน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.ราณี อธิชัยกุล	สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผศ.ดร.เกียรติพร อำไพ	คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผศ.ทศพร มุลรัตน์	สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผศ.ดร.จินดาวัลย์ วิบูลย์อุทัย	คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.อารีรัตน์ ปานสุวัชร	คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.หริรักษ์ ไกล่พัฒนานนท์	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผศ.ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ
รศ.ดร.นพมาศ สุวชาติ
ดร.สมพันธ์ เตชะอธิก
รศ.ดร.สืบชาติ อันทะไชย
ดร.วินัย มีแสง
ดร.ประจัญ กิ่งมิ่งแย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.นัยนา อรรจนาท
รศ.ดร.พรสวรรค์ ศิริภิญโญภรณ์
ผศ.ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตร
ผศ.ดร.ไพฑูรย์ มนต์พานทอง
ผศ.ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์
ผศ.ดร.รัตนา วงศ์รัศมีเดือน
รศ.ดร.รุ่งระวี วีระเวสส์
ผศ.ดร.ไพโรจน์ นวลนุ่ม
ผศ.ดร.อรรถัย เลียงจินดาถาวร
ผศ.ดร.เอมอร แสนภูวา
ผศ.จักรกฤษ สถาปนศิริ
รศ.ดร.วีระกิตติ เสาร่ม
รศ.ดร.รักชนก แสงภักดีจิต
ผศ.ดร.ขวัญฤดี พรชัยวิวัฒน์
ผศ.ดร.วิภาวี กฤษณะภูติ
รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดี
รศ.ดร.สุทธิชัย หล่อตระกูล
รศ.ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บรรณาธิการอำนวยการ

ผศ.ดร.สุพรรณิ พงษ์ษา

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ

บรรณาธิการ

ดร.สัณชัย เกียรติทรงชัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.รุ่งกานต์ อินทวงศ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายวิจัยและพัฒนา

ดร.วิเศษฐิติ์ ชูสกุล

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายบริการวิชาการ

ดร.เนตรนภา พงเพ็ชร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายโครงการพระราชดำริ

ดร.กนกพร นาสมตริก ชิมิโอนิกะ

รักษาราชการแทนหัวหน้างานวิจัยและพัฒนา

นายอิทธิชัย อินลูปะ

รักษาราชการแทนหัวหน้างานสารสนเทศการวิจัย

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสุพัตรา จันทร์รอด

นักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางสาวปราณี พลดาหาญ

พนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

นายปริญญา จิตรโคตร

พนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางสาวกมลศรี ราชวงษา

พนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

นายปริญญา ยะคันทะ

พนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

เจ้าของ

สถาบันวิจัยและพัฒนา ชั้น 4 อาคารที่ 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

โทร. 042-835223-8 ต่อ 41141, 41142, 042-808000 ต่อ 51143 โทรสาร 042-813061, 042-811143

E-mail: research_lru@hotmail.com

เว็บไซต์: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru>

กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม, ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน,
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน, และ ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

พิมพ์จำนวน 140 เล่ม

ปีที่พิมพ์ 2563

พิมพ์ที่ รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ISSN I905-I867

การเผยแพร่ จัดส่งให้แก่ผู้เขียนบทความ คณะ สำนักวิทยบริการในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ห้องสมุดของ
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หอสมุดแห่งชาติ สำนักงาน วช. หน่วยงานภาครัฐ

- ข้อความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีส่วนรับผิดชอบใดๆ
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ขอให้ผู้อ่านอ้างอิงในกรณีที่ท่านคัดลอกเนื้อหาบทความในวารสารฉบับนี้

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ/บทความวิทยานิพนธ์/บทความวิจัย ของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ในด้านสหวิทยาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้ มานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ภาษาศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน เพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป

สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้สนใจที่มีผลงานและมีความประสงค์ จะเผยแพร่ผลงาน สามารถส่งผลงานของท่านตามหัวข้อและแบบฟอร์มของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา จะส่งผลงานของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินผลงานของท่าน เพื่อให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับและได้รับการเผยแพร่ต่อไป

ขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจจนทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 15 ฉบับที่ 51 จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ หากมีข้อบกพร่องประการใด สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กองบรรณาธิการ

ทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงใหม่

The Key Individual Capitals of Hotel SMEs Entrepreneurs in Chiang Mai Province

ภัทธานิสฐ์ สรเสริมสมบัติ¹

Phathranit Sornsermsombut¹

Corresponding author's E-mail: phathranit_sor@g.cmru.com¹

(Received: September 24, 2019; Revised: December 2, 2019; Accepted: March 12, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทุนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 ราย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบเพียร์สันไคสแควร์ ผลการวิจัย พบว่าผู้ประกอบการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นเจ้าของโรงแรมขนาดเล็ก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทุนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม พบว่า ทุนส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ทุนส่วนบุคคล ผู้ประกอบการโรงแรม

Abstract

This research is a quantitative research aimed to study the key individual capitals of hotel SMEs entrepreneurs in Chiang Mai province and to investigate the relationship between individual capitals and the size of hotel. The data was collected from 250 hotel SMEs entrepreneurs in Chiang Mai province, with the use of questionnaires. The data was analyzed using general statistics and Pearson Chi-square. The result of research reveals that the hotel SMEs entrepreneurs are almost equally female and male, aged mostly between 41-50 years, most of which own the small-sized hotels. They graduated with bachelor degrees and had some career experience. The result of the test of relationship between individual capitals and the size of hotel, using Pearson Chi-square tests, reveals that these individual capitals are significantly related.

Keywords: individual capital, hotel entrepreneur

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹ Lecturer, Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้ประกอบการโรงแรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เนื่องจากในปี พ.ศ. 2561 สามารถสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.90 สูงเป็นลำดับที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) และก่อให้เกิดการจ้างงานได้ร้อยละ 7.42 สูงเป็นลำดับที่ 3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561b) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศได้มากถึงร้อยละ 82.96 ในขณะที่โรงแรมขนาดใหญ่สร้างได้เพียงร้อยละ 17.04 นอกจากนี้โรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมยังเป็นแหล่งรองรับการจ้างงานจำนวนมากถึงร้อยละ 84.84 ส่วนโรงแรมขนาดใหญ่สร้างงานได้เพียงร้อยละ 15.16 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2561) ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีจำนวนโรงแรมทั้งสิ้น 24,391 แห่ง โดยจังหวัดที่มีโรงแรมมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และเชียงใหม่ ตามลำดับ 3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561a) ดังนั้นจากบทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมหน่วยงานภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการโรงแรมรายใหม่ ผสมผสานกับแรงผลักดันจากนักวิชาการต่างๆ ที่พยายามนำเสนอข้อค้นพบในการศึกษาด้านผู้ประกอบการเพื่อก่อให้เกิดการเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการ (Cassar, 2014) แต่ก็ยังมีข้อถกเถียงกันถึงบทสรุปที่ไม่ชัดเจนของปัจจัยด้านทุนส่วนบุคคลซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นแรก จำนวนปัจจัยด้านทุนส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการโดยทุนส่วนบุคคลเป็นลักษณะเฉพาะที่ปรากฏให้เห็นในแต่ละบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ

โดยจะเชื่อมโยงข้อต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ซึ่งทุนส่วนบุคคลตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีทุนมนุษย์ โดย Ardichvili, Cardozo and Ray (2003) พบว่า มี 2 ปัจจัยที่สำคัญต่อผู้ประกอบการ ได้แก่ การศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ เนื่องจากเป็นแหล่งของการค้นพบโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจ ในขณะที่ Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) กลับพบว่าปัจจัยด้านเพศ และอายุก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศชาย และมีอายุระหว่าง 35-50 ปี ประเด็นที่สอง คือ ความไม่สอดคล้องกันของผลการศึกษาเชิงประจักษ์ของนักวิชาการเนื่องจากยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนเนื่องจากมีข้อค้นพบที่มีความขัดแย้งกันของนักวิชาการต่างๆ ทั้งในประเด็นด้านเพศ การศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ (Cassar, 2014)

ด้วยข้อถกเถียงที่ยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทุนส่วนบุคคลที่ทำการศึกษาประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ ทั้งนี้ผลการวิจัยจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจถึงทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมผู้ประกอบการโรงแรมรายใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทุนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม

การทบทวนวรรณกรรม

ทุนส่วนบุคคล (Individual Capital) เป็นลักษณะเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในแต่ละบุคคลซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จของบุคคล แต่ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงความสัมพันธ์ของบุคคล (Ardichvili, et al., 2003) มีนักวิชาการต่างๆ ได้มีการศึกษาถึงทุนส่วนบุคคลโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital) โดยทุนส่วนบุคคลจะเป็นที่สะสมของความรู้ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อตัวขึ้นเป็นความสามารถในการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Davidsson and Honig, 2003) ดังนั้นหากบุคคลมีโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์สำหรับธุรกิจ หรือมีโอกาสที่จะเริ่มต้นธุรกิจ บุคคลที่มีทุนส่วนบุคคลมากกว่าก็จะรับรู้ถึงโอกาสนั้นได้ดีกว่า (Ulvenblad, Berggren, and Winborg, 2013) มีการศึกษาเชิงประจักษ์ด้านการเป็นผู้ประกอบการที่ได้ตรวจสอบทุนส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการแสวงหาโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ โดยมุ่งให้ความสำคัญไปที่ เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. เพศ (Gender) ส่งผลต่อแนวโน้มในการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการ โดย Caliendo, Fossen and Kritikos (2009) พบว่า ผู้ชายมีโอกาสที่เป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้หญิงเนื่องจากผู้ชายมีความกล้าเสี่ยงในการเริ่มต้นธุรกิจมากกว่าผู้หญิง สอดคล้องกับ Jaafar, Abdul-Aziz, Maideen and Mohd (2011) กลับพบว่า ผู้ชายมีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการโรงแรมมากกว่าเนื่องจากผู้ชายมักจะมองโลกในแง่ดีกว่าผู้หญิงจึงมีความกล้าเสี่ยงมากกว่า ในขณะที่ Ramos-Rodríguez, Medina-Garrido, and Ruiz-Navarro (2012) พบว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารมากกว่าผู้ชาย

ในทางตรงกันข้าม Mueller and Thomas (2001) และ Türker and Inel (2012) กลับพบว่า ผู้ชายและผู้หญิง มีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

ยิ่งไปกว่านั้น Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) พบว่า เพศใดจะมีโอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการมากกว่ากันมักจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมและบริบทของประเทศที่ทำการศึกษาดู เนื่องจากแต่ละประเทศ และแต่ละอุตสาหกรรมมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน

2. อายุ (Age) ส่งผลต่อแนวโน้มในการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการ โดยอายุจะมีความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้งกับการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการ สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงแรกนั้นเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้นการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เพราะมีการรวบรวมเอาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาโอกาส เพื่อสร้างโอกาสให้กับชีวิตของตนเอง ในทางกลับกันเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้นมาจะมีผลต่อความเป็นไปได้ในการแสวงหาโอกาสที่ลดลง เพราะเมื่อมีอายุมากขึ้นความเต็มใจที่แบกรับความไม่แน่นอนลดลง เนื่องจากตระหนักว่าตนเองมีช่วงชีวิตที่ลดลง (Shane, 2003) โดยช่วงอายุที่โดดเด่นในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในช่วงวัยกลางคนตามวัฏจักรชีวิตมนุษย์ คือ อายุระหว่าง 35 - 50 ปี เนื่องจากในช่วงวัยกลางคนนี้เป็นช่วงอายุที่บุคคลมีความกล้าเสี่ยงทางธุรกิจ (Schwer and Yucelt, 1984) และความกล้าเสี่ยงดังกล่าวจะลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น (Nicholson, Soane, Fenton-O'Creevy, and Willman, 2005) เนื่องจากผู้สูงอายุจะไม่เต็มใจที่จะแบกรับความเสี่ยงที่มากขึ้น โดยผู้สูงอายุคือช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จะมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ประกอบการลดลง (Quan, 2012) โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมโรงแรม พบว่า ช่วงวัยกลางคนเป็นอายุช่วงที่มีความเหมาะสมในการดำเนินธุรกิจโรงแรมของผู้ประกอบการ เนื่องจากผู้ประกอบการมี

เงินทุนที่เพียงพอ และมีวิสัยทัศน์ หรือความเป็นผู้นำที่จะจัดการกับธุรกิจ (Jaafar, Maideen, and Mohd, 2010)

3. การศึกษา (Education) การแสวงหาประโยชน์จากโอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการนั้นจะมีเพิ่มมากขึ้น หากบุคคลคนนั้นมีการศึกษาที่ดี เนื่องจากการศึกษาจะส่งผลให้บุคคลมีข้อมูลข่าวสาร และเกิดทักษะเพิ่มขึ้นซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมการดำเนินธุรกิจ มากไปกว่านั้นการศึกษายังช่วยให้การพิจารณาตัดสินใจทางธุรกิจของผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอีกด้วย (Ulvenblad, et al., 2013) โดย Quan (2012) พบว่าการศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับ Caliendo, et al. (2009) ที่พบว่า โอกาสที่บุคคลจะเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้นจะเพิ่มสูงขึ้น หากบุคคลนั้นมีระดับการศึกษาที่ดี และผู้ประกอบการยังมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าและบุคคลทั่วไป เนื่องจากความรู้และทักษะที่ใช้ในการเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการนั้น ส่วนใหญ่ได้รับมาจากการเรียนรู้ในห้องเรียน และระดับการศึกษายังส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยสร้างความกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในธุรกิจ (Davidsson and Honig, 2003)

ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะมีการศึกษาที่ดี แต่ระดับการศึกษาจะมีความสำคัญในการเริ่มต้นธุรกิจขนาดกลางเท่านั้น เนื่องจากธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจะมีการดำเนินงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องมีความรู้มากขึ้นด้วย ซึ่งความรู้บางส่วนจะได้รับจากการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถทางด้านภาษา และธุรกิจที่มีแนวโน้มจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ซึ่งระดับการศึกษาจะเข้ามาช่วยสนับสนุนในขอบเขตนี้ได้ ในขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กกลับพบว่า ระดับการศึกษาจะไม่มีมีความสำคัญ

ในการเริ่มต้นธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจที่มีขนาดเล็กจะมีการดำเนินงานที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน ดังนั้นระดับการศึกษาจึงไม่มีความจำเป็นมากนัก (Lee and Tsang, 2001)

ในขณะที่ Gurel, Altinay and Daniele (2010) Jaafar, et al. (2011) และ Ramos-Rodríguez, et al. (2012) กลับพบว่า ระดับการศึกษาที่ดีไม่ได้เป็นสิ่งที่สำคัญในการสนับสนุนการหรือส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น เนื่องจากความรู้สามารถเรียนรู้ผ่านการฝึกลงมือปฏิบัติจริง

4. ประสบการณ์ในอาชีพ (Career Experience) ถือได้ว่ามีผลต่อการแสวงหาประโยชน์จากโอกาสของผู้ประกอบการ โดยประเภทของความรู้จะฝังตัวอยู่ในประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคล ดังนั้นธรรมชาติของงานที่แต่ละบุคคลได้เคยปฏิบัติมาจะส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Quan, 2012) หรือกล่าวได้ว่าการเป็นผู้ประกอบการจะได้รับอิทธิมาจกประสบการณ์ในการทำงานก่อนหน้านี้ (Åstebro and Thompson, 2011) เนื่องจากบุคคลเคยผ่านประสบการณ์ในการทำงาน จะสามารถพัฒนาข้อมูลและมีทักษะที่เอื้อประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์ของผู้ประกอบการ การครอบครองทรัพยากร และการจัดองค์การ นอกจากนี้ประสบการณ์ในการทำงานจะช่วยลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับมูลค่าที่จะได้รับการแสวงหาโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย (Shane, 2003) ดังนั้นบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกอบการมักจะผ่านประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน (Åstebro and Thompson, 2011) ประสบการณ์ที่สนับสนุนการแสวงหาโอกาสของผู้ประกอบการมีดังนี้

4.1 ประสบการณ์ในหน้าที่ (Functional Experience) หรือเคยทำงานในอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมเดียวกันกับธุรกิจจะส่งผลต่อความเป็นไปได้ที่จะแสวงหาโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งชนิด

ของความรู้จะฝังอยู่ในประสบการณ์การทำงานของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ยาวนานจะสามารถทำให้เข้าถึงทรัพยากรได้ง่าย (Shane, 2003) อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการค้นพบโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจ และรับรู้ว่ามีโอกาสมีความน่าสนใจเพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจที่จะเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการ โดย Davidsson and Honig (2003) พบว่า ประสบการณ์ในหน้าที่การทำงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์จะส่งผลให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง และ มีความกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในธุรกิจ นอกจากนี้ Åstebro and Thompson (2011) ยังพบอีกว่า หากบุคคลผ่านประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลายก็จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความรู้ และ ความสามารถที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้เป็นอย่างดี เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Jaafar, et al. (2010) ที่พบว่าประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลาย จะส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการโรงแรม เพราะผู้ประกอบการสามารถที่จะนำความรู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจโรงแรม

4.2 ประสบการณ์ในอุตสาหกรรม (Industry Experience) หมายถึง การที่บุคคลเคยผ่านการทำงานในอุตสาหกรรมเดียวกันกับธุรกิจที่บุคคลนั้นร่วมงานอยู่ (Lee and Tsang, 2001) โดย Cassar (2014) พบว่า หากผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในอุตสาหกรรมที่ยาวนานมากขึ้นก็จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในธุรกิจเนื่องจากทำให้ได้รับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินธุรกิจ ในทำนองเดียวกันกับ Delmar and Shane (2004) ที่พบว่า ประสบการณ์ในอุตสาหกรรมจะช่วยลดความเสี่ยงที่ธุรกิจใหม่จะล้มเหลว ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรที่จะมีประสบการณ์ในอุตสาหกรรม ก่อนที่จะเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง

อย่างไรก็ตาม Åstebro and Thompson (2011) กลับพบว่าผู้ประกอบการไม่จำเป็นที่จะต้องผ่านประสบการณ์ในอุตสาหกรรมเดียวกันกับธุรกิจ แต่ควรผ่านประสบการณ์ในอุตสาหกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับ Jaafar, et al. (2011) ที่พบว่า ประสบการณ์ในอุตสาหกรรมเดียวกันกับธุรกิจนั้น ไม่มีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการโรงแรม เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้จากอุตสาหกรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ได้กับธุรกิจโรงแรมได้

4.3 ประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ (Startup Experience) หรือเคยเป็นผู้ประกอบการมาก่อนนั้น จะเพิ่มความเป็นไปได้ของบุคคลในการแสวงหาโอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการเนื่องจากความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจจะได้รับผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Shane, 2003) โดย Quan (2012) พบว่า ประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจจะทำให้ผู้ประกอบการมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจและมีความกล้าเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ Davidsson and Honig (2003) ที่พบว่า โอกาสที่บุคคลจะเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้นจะเพิ่มสูงขึ้น หากบุคคลนั้นเคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการมาก่อน

ในทางตรงกันข้าม Cassar (2014) กลับพบว่าผู้ประกอบการไม่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ ก่อนที่จะเริ่มต้นธุรกิจใหม่ เนื่องจากประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ ไม่ได้ส่งผลให้การคาดการณ์ของผู้ประกอบการในเรื่องผลการดำเนินงานของธุรกิจดีขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Szivas (2001) ประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ทักษะทางธุรกิจจากการฝึกลงมือปฏิบัติจริงในธุรกิจใหม่

5. ขนาดของธุรกิจโรงแรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จำแนกขนาดของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยตามจำนวนห้องพักโดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ 1) โรงแรมขนาดเล็ก มีจำนวนห้องพักทั้งหมดไม่เกิน 59 ห้อง 2) โรงแรมขนาดกลาง มีจำนวนห้องพักทั้งหมดระหว่าง 60 ถึง 149 ห้อง และ 3) โรงแรมขนาดใหญ่ มีจำนวนห้องพักทั้งหมดตั้งแต่ 150 ห้องขึ้นไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2558)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 647 ราย ฐานข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวน 242 ราย แต่ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บจริง 250 ราย ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage sampling) โดยเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตามสัดส่วนจริงของประชากร (Stratified sampling) และการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของธุรกิจโรงแรม	จำนวนประชากร	สัดส่วน (%)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. โรงแรมขนาดย่อม (ห้องพักไม่เกิน 59 ห้อง)	446	68.93	172
2. โรงแรมขนาดกลาง (ห้องพัก 60-149 ห้อง)	201	31.07	78
รวม	647	100.00	250

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการโรงแรม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close ended question) และส่วนที่ 2 ข้อมูลทุนส่วนบุคคลของผู้ประกอบการโรงแรม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close ended question) ซึ่งข้อคำถามทุนส่วนบุคคลได้รับการพัฒนามาจาก Jaafar, et al. (2011) และ Chen, Su and Wu (2012)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ราย ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) สูงกว่า 0.5 ในทุกข้อคำถาม และได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยได้นำแบบสอบถามออกไปทดสอบ (Try-out) จำนวน 30 ชุดกับกลุ่มประชากร แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว (Cross-Sectional study)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ และสถิติอนุมานเพื่อใช้ในการทดสอบตามวัตถุประสงค์ คือ สถิติเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-square)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.20 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ

40.00 และเป็นเจ้าของโรงแรมขนาดเล็ก ร้อยละ 68.80 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.80 ผู้ประกอบการเคยผ่านประสบการณ์ในอาชีพมาแล้วทั้งสิ้น ร้อยละ 100.00 และเคยผ่านทั้งประสบการณ์ในหน้าที่และประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ ร้อยละ 24.40

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทุนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม

เมื่อพิจารณาทุนส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพนั้น บางตัวเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกน้อยกว่า 30 ราย จึงไม่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดย Ghasemi and Zahediasl (2012) กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างควรมีตั้งแต่ 30 ตัวอย่างขึ้นไป เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วจึงจะเป็นค่าเฉลี่ยที่แท้จริงของประชากร

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-square) ระหว่างทุนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม

ทุนส่วนบุคคล		ขนาดของธุรกิจโรงแรม				df	Chi-square	Sig
		ขนาดย่อม		ขนาดกลาง				
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. เพศ	1) ชาย	84	68.90	38	31.10	1	0.000	.986
	2) หญิง	88	68.80	40	31.30			
2. อายุ	1) 31 – 40 ปี	67	74.40	23	25.60	2	5.439	.066
	2) 41 – 50 ปี	68	68.00	32	32.00			
	3) 51 – 60 ปี	27	55.10	22	44.90			
3. การศึกษา	1) ป.ตรี	117	72.20	45	27.80	1	3.432*	.035
	2) สูงกว่า ป.ตรี	49	60.50	32	39.50			
4. ประสบการณ์ ในอาชีพ	1) ตามหน้าที่	45	88.20	6	11.80	4	12.284**	.006
	2) ตามการเริ่มต้นธุรกิจ	28	62.20	17	37.80			
	3) ตามหน้าที่และประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ	39	63.90	22	36.10			
	4) ตามอุตสาหกรรม และประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ	18	58.10	13	41.90			

** มีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การศึกษาของผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่ผู้ประกอบการจบการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี เมื่อนั้นจะมีแนวโน้มเป็นเจ้าของโรงแรมในขนาดกลางมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 39.50 ในขณะที่ผู้ประกอบการที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มเป็นเจ้าของโรงแรมในขนาดย่อมมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 72.20

ประสบการณ์ในอาชีพมีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือกล่าวได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่ผู้ประกอบการเคยเป็นลูกจ้างในอุตสาหกรรมโรงแรมและเคยเริ่มต้นธุรกิจ หรือเคยเป็นผู้ประกอบการมาก่อน เมื่อนั้นจะมีแนวโน้มเป็นเจ้าของโรงแรมในขนาดกลางมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 41.90 ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เคยมีประสบการณ์ในหน้าที่หรือเคยเป็นแต่ลูกจ้างในอุตสาหกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง

กับโรงแรม มีแนวโน้มเป็นเจ้าของโรงแรมขนาดย่อมมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 88.20

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำประเด็นมาอภิปราย โดยละเอียดดังนี้

1. เพศ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 250 ชุดของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผู้ประกอบการโรงแรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ Getz and Carlsen (2000) ที่ทำการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยพบว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากกว่าผู้ชาย ยิ่งไปกว่านั้น Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) ยังพบอีกว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารมากกว่าผู้ชาย แต่กลับไม่สอดคล้องกับ Jaafar, et al. (2011) ที่พบว่า ผู้ประกอบการโรงแรมมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และ Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) ยังพบอีกว่า ผู้ชายมีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกและยางมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันในประเด็นเพศได้มีโอกาสที่เป็นผู้ประกอบการมากกว่ากันนั้น เป็นผลมาจากลักษณะของอุตสาหกรรม และบริบทของประเทศที่ทำการศึกษาดังนี้ เนื่องจากแต่ละประเทศและแต่ละอุตสาหกรรมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน

2. อายุ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ช่วงอายุที่โดดเด่นในการเป็นผู้ประกอบการโรงแรมอยู่ในช่วงวัยกลางคน คือ ในช่วง 41 – 50 ปี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Getz and Carlsen (2000) ที่พบว่า ช่วงอายุที่โดดเด่นในการเป็นผู้ประกอบการบริการอยู่ในช่วงวัยกลางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมโรงแรม Jaafar, et al. (2010) พบว่า ช่วงวัยกลางคนเป็นช่วงที่มีความเหมาะสมในการดำเนินธุรกิจโรงแรม

ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการมีเงินทุนเพียงพอ และมีวุฒิเพียงพอที่จะจัดการกับธุรกิจโรงแรมของตน

3. ระดับการศึกษา จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับ Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) ที่พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ยิ่งไปกว่านั้น Tysza, Cie'slik, Domurat and Macko, (2011) ยังพบอีกว่า ผู้ประกอบการมีการศึกษาที่สูงกว่าบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพราะความรู้และทักษะที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่รับมาจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ประกอบกับการศึกษายังส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น และกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในธุรกิจ (Davidsson and Honig , 2003)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chen, et al. (2012) ที่พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะกล้าตัดสินใจลงทุนในธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นไม่เล็กเหมือนแต่ก่อน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Lee and Tsang (2001) ที่พบว่า ระดับการศึกษาส่งผลต่อธุรกิจขนาดกลางขึ้นไปมากกว่าขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจที่มีขนาดใหญ่จะมีความซับซ้อนมากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะต่างๆ มากขึ้น ซึ่งความรู้และทักษะต่างๆ เหล่านี้ผู้ประกอบการจะได้รับจากการศึกษา

4. ประสบการณ์ในอาชีพ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ประสบการณ์ในอาชีพมีความสัมพันธ์กับขนาดโรงแรม ยิ่งผู้ประกอบการโรงแรมเคยเป็นทั้งลูกจ้างในอุตสาหกรรมโรงแรมและเคยเริ่มต้นธุรกิจมาก่อนยิ่งมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นธุรกิจโรงแรมขนาดกลางมากกว่าโรงแรมขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Delmar and Shane (2004) พบว่า ผู้ประกอบการที่เคยเริ่มต้น

ธุรกิจและเคยมีประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลาย มีแนวโน้มที่จะกล้าตัดสินใจเริ่มต้นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ไม่เล็กเหมือนแต่ก่อน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Lee and Tsang (2001) ที่พบว่า ยิ่งผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลาย ยิ่งมีโอกาสเริ่มต้นธุรกิจขนาดกลางมากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ยิ่งธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น ยิ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องใช้ทักษะและความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นเจ้าของโรงแรมขนาดเล็ก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน และทุนส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรมเป็นบางส่วน โดยพบว่า ประสบการณ์ในอาชีพ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรมที่ผู้ประกอบการเริ่มต้นธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ และมีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรม ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระดับการศึกษา โดยความรู้ และทักษะที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ได้มาจากการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมมีความมั่นใจในการประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้น และยิ่ง

ผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาที่สูงขึ้น ยิ่งมีแนวโน้มประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดกลางมากกว่าขนาดย่อม เนื่องจากธุรกิจที่มีขนาดใหญ่จะมีความซับซ้อนมากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องใช้ความรู้ และทักษะต่างๆ มากขึ้น ซึ่งความรู้ และทักษะเหล่านี้ได้มาจากการศึกษา

2. ประสบการณ์ในอาชีพ โดยความรู้ และทักษะของผู้ประกอบการได้รับการสั่งสมมาจากการต่างๆ ที่แต่ละบุคคลเคยปฏิบัติมาก่อนที่จะก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการโรงแรม และถ้าผู้ประกอบการเคยผ่านการทำงานทั้งงานด้านโรงแรม และเคยเป็นผู้ประกอบการมาก่อน ก็ยิ่งมีแนวโน้มประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดกลางมากกว่าขนาดเล็ก เนื่องจากความรู้ และทักษะต่างๆ ที่ผู้ประกอบการได้รับจากประสบการณ์ต่างๆ นั้นจะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดกลางมากกว่าโรงแรมขนาดย่อม เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางมีความซับซ้อนมากกว่าจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ และทักษะที่หลากหลายมากขึ้น

3. ผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ และสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นแล้วว่า ความรู้ และทักษะต่างๆ สามารถได้มาจากการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีจากการถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน และภาคปฏิบัติจากการฝึกลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นแล้วว่า ความรู้ และทักษะต่างๆ ส่วนใหญ่ได้รับจากประสบการณ์โดยตรง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาปัจจัยทุนส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพเท่านั้น โดยไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการโรงแรม

ในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น เรื่องเงินทุน และสภาพแวดล้อมภายนอกอื่นๆ ดังนั้นการวิจัยในอนาคตจึงควรศึกษาด้านเงินทุน และสภาพแวดล้อมภายนอกอื่นๆ ด้วย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ*. สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=95>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2561). *สถานการณ์ SME ปี 2561*. สืบค้นจาก <http://www.sme.go.th/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561a). *การสำรวจที่พักแรม พ.ศ.2561*. สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561b). *การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร*. สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). *การสำรวจการประกอบกิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- Abou-Moghli, A. A., & Al-Kasasbeh, M. M. (2012). Social Network and the Success of Business Start-Up. *International Journal of Business and Management*, 7(9), 134-140.
- Ardichvili, A., Cardozo, R., & Ray, S. (2003). A Theory of Entrepreneurial Opportunity Identification and Development. *Journal of Business Venturing* 18(1), 105-123.
- Åstebro, T., & Thompson, P. (2011). Entrepreneurs, Jacks of all Trades or Hobos? *Research Policy*, 40(5), 637-649.
- Caliendo, M., Fossen, F. M., & Kritikos, A. S. (2009). Risk Attitudes of Nascent Entrepreneurs—New Evidence from an Experimentally Validated Survey. *Small Business Economics*, 32(2), 153-167.
- Cassar, G. (2014). Industry and Startup Experience on Entrepreneur Forecast Performance in New Firms. *Journal of Business Venturing*, 29(1), 137-151.
- Chen, S., Su, X., & Wu, S. (2012). Need for Achievement, Education, and Entrepreneurial Risk-Taking Behavior. *Social Behavior and Personality*, 41(8), 1311-1318.
- Davidsson, P., & Honig, B. (2003). The Role of Social and Human Capital among Nascent Entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3), 301-331.
- Delmar, F., & Shane, S. (2004). Legitimizing First: Organizing Activities and the Survival of New Ventures. *Journal of Business Venturing*, 19(3), 385-410.
- Getz, D., & Carlsen, J. (2000). Characteristics and Goals of Family and Owner-Operated Businesses in the Rural Tourism and Hospitality Sectors. *Tourism Management*, 20(6), 547-560.

- Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis: A guide for non-statisticians. *International Journal Of Endocrinology And Metabolism*, 10(2), 486-489.
- Gurel, E., Altinay, L., & Daniele, R. (2010). Tourism Students' Entrepreneurial Intention. *Annals of Tourism Research*, 37(3), 646-669.
- Jaafar, M., Abdul-Aziz, A. R., Maideen, S. A., & Mohd, S. Z. (2011). Entrepreneurship in the Tourism Industry: Issues in Developing Countries. *International Journal of Hospitality Management*, 30(4), 827-835.
- Jaafar, M., Maideen, S. A., & Mohd, S. Z. (2010). Entrepreneurial Characteristics of Small and Medium Hotel Owner-Managers. *World Applied Sciences Journal*, 10(Special Issue of Tourism & Hospitality), 54-62.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lee, D. Y., & Tsang, E. W. K. (2001). The Effects of Entrepreneurial Personality, Background and Network Activities on Venture Growth. *Journal of Management Studies*, 38(4), 583-602.
- Mueller, S. L., & Thomas, A. S. (2001). Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control and Innovativeness. *Journal of Business Venturing*, 16(1), 51-75.
- Nicholson, N., Soane, E., Fenton-O'Creevy, M., & Willman, P. (2005). Personality and Domain-Specific Risk Taking. *Journal of Risk Research*, 8(2), 157-176.
- Quan, X. (2012). Prior Experience, Social Network, and Levels of Entrepreneurial Intentions. *Management Research Review*, 35(10), 945-957.
- Ramos-Rodríguez, A. R., Medina-Garrido, J. A., & Ruiz-Navarro, J. (2012). Determinants of Hotels and Restaurants Entrepreneurship: A Study Using GEM Data. *International Journal of Hospitality Management*, 31(2), 579-587.
- Schwer, R. K., & Yucelt, U. (1984). A Study of Risk-Taking Propensities Among Small Business Entrepreneurs and Managers: An Empirical Evaluation. *American Journal of Small Business*, 8(3), 31-40.
- Shane, S. (2003). *A General Theory of Entrepreneurship: The Individual-Opportunity Nexus*. Massachusetts: Edward Elgar Publishing.
- Szivas, E. (2001). Entrance into Tourism Entrepreneurship: A UK Case Study. *Tourism and Hospitality Research*, 3(2), 163-172.
- Türker, M. V., & Inel, M. N. (2012). The Effect of Locus of Control Orientation on Perceived Individual Innovativeness: An Empirical Research in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 58, 879-888.
- Tyszka, T., Cie'slik, J., Domurat, A., & Macko, A. (2011). Motivation, Self-efficacy, and Risk Attitudes Among Entrepreneurs During Transition to a Market Economy. *Journal of Socio-Economics*, 40(2), 124-131.
- Ulvenblad, P., Berggren, E., & Winborg, J. (2013). The Role of Entrepreneurship Education and Start-up Experience for handling Communication Liability of Newness. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 19(2), 187-209.

ศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร

The Potential of Service Quality Management at Pet Café in Bangkok

ระชานนท์ ทวีผล¹

Rachanon Taweephon¹

Corresponding author's E-mail: rachanon@ms.su.ac.com¹

(Received: January 2, 2020; Revised: March 12, 2020; Accepted: April 9, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิทยาการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study approach) มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ประกอบการคาเฟ่สัตว์เลี้ยงจำนวน 11 คน ผลการศึกษพบว่า ผู้ประกอบการได้ดำเนินงานภายใต้หลักการจัดการคุณภาพบริการ 10 ประเด็น ได้แก่ 1) ลักษณะของการบริการ 2) การวางแผนเพื่อให้ผู้บริการเกิดความไว้วางใจ 3) ความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการ 4) สมรรถนะของผู้ประกอบการ 5) ไมตรีจิตของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้ให้บริการ 6) วิธีการสร้างความน่าเชื่อถือ 7) วิธีการดูแลรักษาความปลอดภัย 8) วิธีการทำให้ผู้รับบริการเข้าถึงการบริการ 9) แนวทางในการประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ และ 10) การศึกษาและการทำความเข้าใจความต้องการของผู้รับบริการ

คำสำคัญ: การจัดการ คุณภาพบริการ คาเฟ่สัตว์เลี้ยง

Abstract

This research aimed to study the potential of service quality management of the pet café business in Bangkok. This research is qualitative by using the case study approach. Data collection methods were conducted through in-depth interviews from 11 pet café entrepreneur. The results of the study revealed that potential of service quality management consists of 10 issues which are 1) Appearance 2) Reliability 3) Responsiveness 4) Competence 5) Courtesy 6) Creditability 7) Security 8) Access 9) Communication and 10) Understanding of Customers.

Keywords: management, service quality, pet café

ความเป็นมาของปัญหา

ธุรกิจที่เกิดขึ้นตามกระแสความนิยมของผู้รับบริการที่ต้องการปัจจัย 4 ในการดำรงชีพด้วยการการบริโภค ซึ่งธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนยุคใหม่ที่

เริ่มมีการค้นหาข้อมูลข่าวสารตามช่องทางต่างๆ ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการจะต้องสร้างความแตกต่างของการบริการให้เป็นที่น่าจดจำ รวมทั้งประเทศไทยมีนโยบายการพัฒนาภายใต้แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการปรับปรุงธุรกิจอาหาร

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ Lecturer, Hotel Management Department, Faculty of Management Science, Silpakorn University

และเครื่องดื่มให้เกิดความแปลกใหม่ในสนามแข่งขัน (กรมพัฒนาธุรกิจ, 2562) สำหรับธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มทางเลือกที่มาในลักษณะของคาเฟ่สัตว์เลี้ยงมีต้นกำเนิดมาจากประเทศไต้หวันในปี 1998 เป็นธุรกิจบริการเครื่องดื่ม ภายใต้แนวคิดของผู้ประกอบการที่นำแมวมาอยู่ในร้านกาแฟ เพื่อสร้างความรู้สึกผ่อนคลายให้กับผู้ที่เข้ามาใช้บริการ โดยเริ่มมีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะชอบร้านลักษณะดังกล่าว โดยสาเหตุมาจากพลเมืองจะมีที่พักอาศัยขนาดเล็กจึงไม่สามารถเลี้ยงสัตว์เลี้ยงได้ รวมถึงการใช้ชีวิตที่เร่งรีบของชุมชนเมือง ดังนั้นชาวญี่ปุ่นจึงต้องออกมาเติมเต็มความต้องการที่ร้านคาเฟ่แมว (ชนิกา เจริญพาณิชย์, 2559)

ธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในประเทศไทยเป็นการดำเนินธุรกิจร้านอาหารรูปแบบใหม่ที่มีสัตว์เลี้ยงไว้บริการ กำลังได้รับความนิยมจากคนเมือง เนื่องจากรูปแบบของร้านอาหารที่ไม่เพียงจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยผู้รับบริการสามารถเล่นหยอกล้อและถ่ายรูปพร้อมกับสัตว์เลี้ยงได้อย่างใกล้ชิด สำหรับสัตว์เลี้ยงที่นิยมนำมาเป็นจุดดึงดูดของทางร้าน คือ แมว สุนัข และกระต่าย การก่อตั้งธุรกิจลักษณะดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อการผ่อนคลายความเครียดจากภาระงานในที่ทำงานรวมทั้งเป็นแหล่งนัดพบของคนที่ยื่นชอบสัตว์เลี้ยง แต่ไม่สามารถเลี้ยงสัตว์ได้ด้วยเหตุผลของปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยที่แออัด (วิมาลี วัฒนกุลพาณิชย์, 2562)

ภายในเขตกรุงเทพมหานครมีธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นตามมุมเมืองเป็นจำนวนมากทั้งในรูปแบบของคาเฟ่สัตว์เลี้ยงทั่วไปรวมถึงสัตว์แปลกสายพันธุ์อื่น จากการสำรวจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ คือ คาเฟ่แมว และคาเฟ่สุนัข โดยจะมีการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มร่วมด้วยหลากหลายรายการ จากสมัยก่อนสถานที่ที่ผู้คนนิยมไปใช้บริการและพบปะสังสรรค์

ส่วนใหญ่จะเป็นคาเฟ่หรือร้านอาหารเล็กๆ ที่มีข้อจำกัดสำหรับผู้ที่ต้องการนำสัตว์เลี้ยงไปด้วย ซึ่งนโยบายของทางคาเฟ่หรือร้านอาหารจะไม่อนุญาตให้ผู้รับบริการนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในร้าน เพื่อป้องกันการรบกวนผู้รับบริการท่านอื่นๆ ตลอดจนการหลีกเลี่ยงปัญหาการขับถ่าย อุจจาระและปัสสาวะจากสัตว์เลี้ยงที่อาจทำให้สถานที่ไม่ได้รับความสะอาด (กรวิกา ตระการวิจิตร, 2560)

ซึ่งในขณะเดียวกันผู้ประกอบการเริ่มหันมาให้ความสนใจกับการประกอบธุรกิจบริการที่สามารถเชื่อมโยงกับสัตว์เลี้ยง ประกอบกับกระแสนิยมที่สะท้อนว่ามีกลุ่มผู้รับบริการที่ไม่มีเวลาดูแลสัตว์เลี้ยง รวมทั้งกลุ่มของผู้ที่มีที่พักอาศัยที่ไม่สามารถเลี้ยงสัตว์ได้ อาทิ คนที่อยู่อาศัยในหอเช่ารายเดือน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของทิศทางการเติบโตของธุรกิจคาเฟ่รูปแบบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง อีกทั้งยังมีกลุ่มคู่แข่งเพียงไม่กี่แห่งทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาเกิดกระแสเกี่ยวกับธุรกิจสัตว์เลี้ยงสุนัขและแมวเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับสุนัขและแมว โดยเฉพาะรูปแบบธุรกิจคาเฟ่ที่เริ่มนำสุนัขและแมวเข้ามาเป็นไอเดียที่มีการสร้างความสนใจ รวมถึงยังเปิดโอกาสให้กับผู้ที่รักสุนัขและแมวได้นำสัตว์เลี้ยงออกมาเที่ยวเล่นนอกบ้านได้อีกด้วย (มันนี่ฮับ, 2562)

สำหรับภายในร้านคาเฟ่จะมีให้บริการดูแลสัตว์เลี้ยงของผู้รับบริการ เช่น บริการอาหารให้กับสุนัขและแมว บริการอาบน้ำตัดขน บริการพื้นที่สำหรับสัตว์เลี้ยงได้วิ่งเล่นและพักผ่อน เป็นต้น โดยเจ้าของไม่ต้องกังวลว่าสัตว์เลี้ยงจะสูญหาย เนื่องจากทางร้านคาเฟ่มีกระบวนการดูแลสัตว์เลี้ยงเป็นอย่างดี นอกจากนี้ภายในร้านคาเฟ่ยังมีผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยงจำหน่าย โดยเฉพาะ อาทิสุนัข เสื้อสำหรับสุนัขและแมว อาหารอุปกรณ์ลากจูงต่างๆ ตลอดจนนโยบายของร้านคาเฟ่

ยังคงเข้มงวดกับการนำสัตว์เลี้ยงของผู้รับบริการเข้าไปภายในร้าน เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสัตว์เลี้ยง (สุทธิ เสริมชีพ, 2559) จะเห็นได้ว่ากระแสที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการปรับเปลี่ยน รวมถึงการสร้างกลยุทธ์ด้านการบริการที่ดีเพื่อเป็นการดึงดูดผู้รับบริการให้กลับมาใช้บริการอีกครั้ง โดยการนำหลักกลยุทธ์การบริหารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายใต้หลักการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ เข้ามาช่วยรักษาผู้รับบริการรายเก่าและสามารถดึงดูดผู้รับบริการรายใหม่ให้มาเป็นลูกค้าประจำได้ (กริตธีสกุฎ, 2562)

จากประเด็นที่กล่าวมาพบว่าธุรกิจคาเฟ่สุนัขและแมวได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้บริกรดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาศักยภาพของการบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสามารถวิเคราะห์ความพร้อมทางการแข่งขันเพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและการแก้ไขอุปสรรคทางธุรกิจที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งคุณภาพบริการที่ค้นพบจะสามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความสนใจของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่อื่นๆ ต่อไป การศึกษาถึงคุณภาพบริการมีบทบาทในการดำเนินธุรกิจ โดยคุณภาพบริการเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จ และเป็นการจัดการทรัพยากรในองค์กรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ คุณภาพบริการจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มาใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจนในทุกสถานการณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีวิทยาที่ใช้ศึกษา คือ (Case study approach) เป็นแนวทางศึกษาตามประเด็นที่สนใจ มุ่งเน้นส่วนที่ต้องการศึกษามีลักษณะเฉพาะเจาะจง และกำหนดขอบเขตการศึกษาที่ชัดเจน จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์เป็นคำถามในการวิจัย โดยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สำหรับการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เขียนสรุปและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา (ชาย โพธิ์สิตา, 2554)

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงที่มีสัญชาติไทย ซึ่งเป็นสถานะของผู้บริการสามารถควบคุมทรัพยากรภายในกิจการ รวมทั้งยังเป็นผู้กำหนดนโยบายและเงื่อนไขการให้บริการ มีการจัดเบียนธุรกิจและมีการเสียภาษีถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะไว้เฉพาะล่วงหน้าแบบเจาะจง (Purposive sampling) พิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ในการบริหารงาน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key information) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานภายในองค์กร จำนวน 11 คน สำหรับพื้นที่ในการเก็บรวบรวมจาก 11 สถานประกอบการ ได้แก่ แรบบิท คาเฟ่ (Rabbito Cafe) ฮอปส์ ด็อก คาเฟ่ (HOPs Dog Cafe) ด็อก อิน ทาวน์ คาเฟ่ (Dog In Town Cafe) ลิลล์ เดิ้ล ซู คาเฟ่ แอท สยาม (Little Zoo Cafe @Siam) ดี ออก คันทรี คาเฟ่ (Dog Country Cafe) แคทเทอเดย์ คาเฟ่ (Caturday Cat Cafe) แคท ฮิวแมน คาเฟ่ (Cat Human Cafe) บิ๊ก ด็อก คาเฟ่ (Big Dog Café) มากูระ แคท คาเฟ่ (Makura Cat Cafe) ดี แอนนิมอล คาเฟ่ เรสเทอรอง (The

Animal Cafe Restaurant) คอร์กี้ อิน เดอะ การ์เด้น (Corgi In The Garden) เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกอย่างกว้างขวาง ตามประเด็นการศึกษาที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เขียนสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในกลุ่มธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแนวทางการศึกษาตามกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ผลข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 แหล่งที่มา ได้แก่

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม คาเฟ่สัตว์เลี้ยง การจัดการธุรกิจ คุณภาพบริการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ตั้งแต่กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การพัฒนากรอบแนวความคิด การสร้างเครื่องมือการวิจัยหรือข้อคำถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การสนับสนุนการสรุปและอภิปรายผลทางการศึกษา

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่เดือนมกราคมถึง พฤศจิกายน 2562 ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ สำหรับวิธีการสัมภาษณ์จะต้องมีความยืดหยุ่น โดยข้อคำถามจะได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงการซักถามข้อมูลรายละเอียดต่างๆ จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยระหว่างการสัมภาษณ์จะมีสมุดจดบันทึก ปากกา กล้องบันทึกภาพ และเทปบันทึกเสียง โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ไม่น้อยกว่า 45 นาทีต่อคน ทั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้สัมภาษณ์จะต้องคำนึงถึงการติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดวันและเวลา เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์พร้อมกับขออนุญาต

บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการถอดความในรูปแบบของข้อความตัวอักษรจากการสนทนา เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากบทการสัมภาษณ์ (Content Analysis) ที่เปรียบเทียบความสอดคล้องของข้อมูลด้วยการจัดทำรหัสของข้อมูล (Code) เพื่อจำแนกหมวดหมู่ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปสู่การสร้างสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการถอดเทปบันทึกเสียงมาเป็นรูปแบบของข้อความตัวอักษรตามลำดับข้อคำถาม โดยการค้นหาอธิบายจากการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อ โดยใช้การเทียบเคียงข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกัน เพื่อจัดเรียงด้วยวิธีการจับคู่ข้อมูล ร่วมกับการลดทอนเนื้อหาที่ไม่จำเป็นและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Yin, 2008) โดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณีศึกษา เพื่อนำไปสู่การร่างข้อมูลที่เป็นบทสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ซึ่งเป็นการพิสูจน์ข้อมูล เพื่อยืนยันข้อมูล (Confirmation) โดยใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าข้ามแหล่งข้อมูล (Data triangulation) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูล โดยใช้ข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ คาเฟ่และผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 11 คนที่มุ่มมอง ทศนคติ และประสบการณ์ในการทำธุรกิจที่แตกต่างกัน 2) การตรวจสอบสามเส้าข้ามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยจะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ในฐานะผู้รับบริการของคาเฟ่ ข้อค้นพบจากขั้นตอนการให้บริการจะช่วยยืนยันคำตอบจากการ

สัมพัทธ์ที่ตรงกันหรือไม่ 3) การตรวจสอบข้ามนักวิจัย (Researcher triangulation) เป็นการใช้นักวิจัยที่ต่างความคิดเห็นมาวิเคราะห์หรือตีความหมายข้อมูลเดียวกัน จากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบรายบุคคล ร่วมกับการนำผลที่ได้มาตรวจสอบยืนยันซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะความไวต่อทฤษฎีของนักวิจัยจะช่วยให้สามารถยืนยันวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งการวิเคราะห์ผลจะต้องมีนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 4) การตรวจสอบข้ามทฤษฎี (Theoretical triangulation) เป็นการใช้นิยามทฤษฎีที่ต่างกันจากแหล่งทบทวนวรรณกรรมได้แก่ อรรถกถาอาหารและเครื่องดื่ม คาเฟ่สตรีเลียง การจัดการธุรกิจ และคุณภาพบริการ เพื่อนำมาวิเคราะห์หรือตีความหมายข้อมูลเดียวกัน และนำผลที่ได้มาตรวจสอบยืนยันอีกครั้ง (ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์, 2554)

ผลการวิจัย

ศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สตรีเลียงในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ประกอบการได้กำหนดนโยบายเพื่อควบคุมกระบวนการให้มีประสิทธิภาพภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของการบริการ (Appearance) ในส่วนของบริการอาหารและเครื่องดื่มพบว่า คาเฟ่สตรีเลียง จำนวนทั้งหมด 11 แห่งมีลักษณะของการบริการอาหารและเครื่องดื่มที่คล้ายคลึงกัน โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มในรูปแบบอาหารคาวมีหลัก อาหารว่าง ขนมหวาน รวมทั้งเครื่องดื่มประเภทต่างๆ นอกจากนี้คาเฟ่บางแห่งที่เลือกที่จะบริการเครื่องดื่มเพียงอย่างเดียว เนื่องจากการบริการอาหารคาวจานหลักที่มีขั้นตอนการปรุงที่ซับซ้อน

2. การวางแผนเพื่อทำให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ (Reliability) พบว่า คาเฟ่ให้ความสำคัญกับการ

ออกแบบกระบวนการบริการที่ต้องมีความสะอาดและความปลอดภัยในการเข้ามาใช้บริการ ของผู้รับบริการ โดยทางคาเฟ่มีการวางแผนการตรวจสอบสภาพสัตว์เป็นประจำปี ในขณะที่คาเฟ่ มีความแตกต่างที่ไม่อนุญาตให้นำสัตว์เลี้ยงภายนอกเข้าไปใช้บริการภายในคาเฟ่เด็ดขาด มีการระบุกฎระเบียบในการเข้าใช้บริการที่ชัดเจนด้วยการทำป้ายแสดงเงื่อนไขการปฏิบัติให้ผู้รับบริการได้ทราบก่อนการเข้าใช้บริการ โดยทางคาเฟ่จะจัดเตรียมถุงเท้าไว้ให้ผู้รับบริการได้ทำการเปลี่ยนก่อนที่จะเข้าไปยังพื้นที่ส่วนที่จัดเตรียมไว้ในบริการ

3. ความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการ (Responsiveness) พบว่า เกณฑ์ในการวัดความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการผ่านทางการพูดคุยสอบถามจากผู้ใช้บริการโดยตรง และมีการกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการผ่านการประชุมที่จะเกิดขึ้นก่อนการเปิดคาเฟ่ทุกครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีใจรักในการบริการพร้อมความสามารถดูแลสัตว์เลียง ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป จำเป็นจะต้องกำหนดเป้าหมายที่สามารถสร้างความประทับใจด้วยการดูแลผู้รับบริการที่จะต้องมีความรวดเร็วในการตอบสนองกับอุบัติเหตุที่ยากจากการควบคุม อาทิ กรณีที่ผู้รับบริการได้รับการบาดเจ็บจากการเล่นกับสัตว์เลียง อาจมีรอยช่วนหรือบาดแผล โดยผู้ให้บริการจะต้องเข้าไปช่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้นในทันที

4. สมรรถนะของผู้ประกอบการ (Competence) พบว่า สิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมการขายให้สอดคล้องกับการกำหนดอัตราค่าบริการและต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ โดยจะมีการแบ่งส่วนของรายได้เพื่อนำไปใช้ในยามฉุกเฉิน รวมทั้งกลุ่มผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาทางด้านการตลาดมาก่อน ทำให้สามารถพัฒนาการประชาสัมพันธ์

และกิจกรรมส่งเสริมการขายของทางคาเฟ่ ตลอดจนทักษะการควบคุมต้นทุนของอาหารและเครื่องดื่ม โดยการเปรียบเทียบรายรับและรายจ่ายของทางคาเฟ่อยู่เสมอ

5. ไม่ตรีจิตของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้ให้บริการ (Courtesy) พบว่า ที่แสดงออกถึงความสำคัญและความเอาใจใส่แก่สมาชิกในองค์กร โดยการมอบเงินพิเศษในช่วงเทศกาล เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ให้บริการ พร้อมกับการสอดส่องพฤติกรรมผู้ให้บริการเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ผู้ให้บริการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีผู้ประกอบการจะการปรับเพิ่มเงินเดือนให้แก่ผู้ให้บริการทันที ในขณะที่ไม่ตรีจิตเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นการดูแลกันแบบเป็นครอบครัว ผู้ให้บริการสามารถปรึกษาหรือมีการแจ้งข้อเสนอนะแก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ได้ทุกเรื่อง ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว รวมทั้งทางผู้ประกอบการยังคงมอบความเท่าเทียมกันให้แก่ผู้ให้บริการภายในคาเฟ่ทุกคน ทั้งภาระงานและการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม

6. วิธีการสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility) พบว่า จากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ โดยผู้เฉพาะการจดจำรายละเอียดของการบริการทุกขั้นตอนที่สำคัญ อาทิ ใบหน้าของผู้รับบริการ พร้อมกับการให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงให้แก่ผู้รับบริการ ซึ่งการดูแลสัตว์เลี้ยงที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสภาวะทางจิตใจที่ไม่เครียดจะช่วยให้สัตว์เลี้ยงแสดงออกให้ผู้รับบริการได้เห็นถึงความสุขในระหว่างที่พบเจอสัตว์เลี้ยง ตลอดจนการดูแลรักษาความสะอาดของพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงความสะอาดของสัตว์เลี้ยงที่เป็นส่วนหนึ่งในการบริการของทางคาเฟ่

7. วิธีการดูแลรักษาความปลอดภัย (Security) พบว่า ได้มีการระบุกฎระเบียบข้อห้ามพิเศษด้วยการห้ามอุ้มสัตว์เลี้ยงภายในคาเฟ่ เนื่องจากอาจได้รับอันตรายโดยทางคาเฟ่มีวิธีการแก้ไขโดยสามารถให้ผู้รับบริการถ่ายรูปโพลารอยกับสัตว์เลี้ยงทดแทน อีกทั้งทางผู้ให้บริการยังมีการอธิบายกฎระเบียบเพื่อเป็นการเน้นความปลอดภัยอีก 1 ครั้ง รวมทั้งมีการรักษาความปลอดภัยด้วยการติดกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณทั้งภายในและภายนอกคาเฟ่ เพื่อเป็นการดูแลกระบวนการบริการอย่างใกล้ชิดทั้งสัตว์เลี้ยงและผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังได้ออกกฎระเบียบห้ามไม่ให้อุ้มสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นด้วยการตัดเล็บ เพื่อการป้องกันไม่ให้เกิดการข่วนผู้รับบริการ ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยที่แตกต่างจากคาเฟ่อื่นโดยทางคาเฟ่สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้กำหนดกฎระเบียบห้ามที่เด็กอายุต่ำกว่า 12 ปีเข้าใช้บริการเพียงลำพัง

8. วิธีการที่ทำให้ผู้รับบริการเข้าถึงการบริการ (Access) พบว่า ทางคาเฟ่ทุกแห่งจะมีการกำหนดรูปแบบการบริการที่กลุ่มผู้รับบริการสามารถสั่งอาหารและเครื่องดื่มกลับไปรับประทานที่บ้านได้ เนื่องจากการผู้รับบริการบางรายจะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมและเล่นกับสัตว์เลี้ยงเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังคงกำหนดทำเลที่ตั้งคาเฟ่ที่อยู่ในบริเวณที่ยานพาหนะขนส่งสาธารณะประเภทต่างๆ สามารถเข้าถึงได้

9. แนวทางในการประชาสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ (Communication) พบว่า การปรับปรุงข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ผ่านทางโซเชียลมีเดีย อาทิ Facebook และ Instagram โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการขาย ภาพสัตว์เลี้ยงภายในคาเฟ่ การโฆษณาคาเฟ่ผ่านบล็อกเกอร์ รวมถึงทั้งการยกระดับการติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการชาวต่างชาติโดยผ่านทางแอปพลิเคชัน Groove ที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่ม

ผู้ให้บริการชาวต่างชาติ ในขณะที่เดียวกันคาเฟ่บางแห่งไม่ได้เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ธุรกิจด้วยตนเอง แต่มีผู้ที่สนใจมาติดต่อเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ให้ อาทิ Youtuber และ Blogger นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งเน้นการติดต่อสื่อสารกับผู้บริการโดยตรง รวมถึงการนำสัตว์เลี้ยงไปเป็นส่วนหนึ่งในโฆษณาบนสื่อโทรทัศน์ ทำให้สัตว์เลี้ยงได้รับความสนใจจากและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้บริการที่มีความสนใจในคาเฟ่สัตว์เลี้ยง

10. การศึกษาและทำความเข้าใจความต้องการของผู้บริการ (Understanding of Customers) พบว่าการศึกษาจากคำแนะนำหรือการแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการวิจัยของผู้บริการหลังจากที่ได้เข้าใช้บริการในคาเฟ่ จากนั้นจึงทำการค้นหาข้อดี-ข้อเสียมา พัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้การบริการภายในคาเฟ่ เช่น รูปแบบรายการอาหารและเครื่องดื่ม การตกแต่งร้าน การดูแลสัตว์เลี้ยง เป็นต้น พร้อมกับการศึกษาดูงานจากคาเฟ่สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของคาเฟ่อื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาให้เหมาะสมกับคาเฟ่มีความแตกต่าง รวมทั้งการเก็บข้อมูลความต้องการของผู้บริการร่วมกับการอ่านบทวิจารณ์ออนไลน์ตามเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ได้แก่ Facebook และ Instagram เพื่อนำมา ปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย

อภิปรายผล

ศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำไปใช้เป็นตัวชี้วัดเพื่อประเมินทรัพยากรและขีดความสามารถการแข่งขันทางธุรกิจบนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีคุณภาพบริการของพาราซูรามาน และคณะ (Parasuraman

et al., 1988) ซึ่งเป็นปัจจัยที่กำหนดคุณภาพบริการจากการสำรวจกลุ่มผู้บริหารจากองค์กร ประกอบด้วย

1. ลักษณะของการบริการ (Appearance) พบว่า คาเฟ่สัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่จะนำจุดเด่นของสัตว์เลี้ยงแต่ละประเภทเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความพึงพอใจของผู้บริการ ซึ่งกลุ่มผู้บริการที่ตัดสินใจมาใช้บริการจะมีความคาดหวังที่จะได้เข้ามาสัมผัสกับอุปนิสัยของสัตว์เลี้ยง และรูปลักษณ์ที่มีความแตกต่างตามสายพันธุ์ รวมถึงการคำนึงถึงสินค้าและบริการที่จะได้รับจะต้องมีจุดเด่นที่น่าประทับใจ อาทิ รสชาติของกาแฟและรายการอาหารว่างอื่นๆ ตามที่ได้กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่าทางคาเฟ่จะต้องศึกษารูปแบบความต้องการของผู้บริการ พร้อมกับพัฒนาสินค้าและบริการให้น่าสนใจอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกิจ ศุภเมธีสิริ (2560) ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริการจะมีความคาดหวังสินค้าและบริการที่ได้รับความนิยมของทางคาเฟ่ นั่นก็คือ กาแฟที่มีรสชาติดีในขณะที่ความพึงพอใจในการให้บริการคาเฟ่สัตว์เลี้ยง มีสาเหตุจากความชอบสัตว์เลี้ยง แต่มีปัจจัยบางประการที่ไม่สามารถเลี้ยงดูเองซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัย วรางคณา คำประสิทธิ์ และธีระวัฒน์ จันทิก (2559) ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของแต่ละคนมีเหตุผลที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน โดยบางกลุ่มไม่นิยมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยง เนื่องจากการอาศัยอยู่กับครอบครัวใหญ่ และบ้านพักมีพื้นที่จำกัด ส่งผลให้การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเป็นไปได้ยาก แต่สำหรับธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงบางแห่งอย่าง แคทเทอเดย์ แคท คาเฟ่ และ แรบบิตคาเฟ่ ได้ให้ความสำคัญในด้านของการออกแบบตกแต่งร้านและรวมทั้งการเพิ่มสินค้าเฉพาะสำหรับสัตว์เลี้ยงและของที่ระลึก เพื่อสนับสนุนความน่าสนใจของผู้บริการ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการอีกด้วย

2. การวางแผนเพื่อทำให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ (Reliability) พบว่า คาเฟ่สัตว์เลี้ยงบางแห่งได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ช่วยให้กลุ่มผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ โดยการบริการจะต้องมีความรวดเร็ว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในจุดบริการที่เพียงพอ นอกจากนี้ทางคาเฟ่ส่วนใหญ่ยังคงประเมินการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสมกับสิ่งที่ได้รับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คูฮอนและคณะ (Kuhon, et al., 2016) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยที่มีประสิทธิภาพที่สูง ที่จะทำให้คาเฟ่สัตว์เลี้ยงต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ความสามารถรองรับความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ

3. ความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการ (Responsiveness) พบว่า กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างผู้รับบริการกับผู้ให้บริการยังคงเป็นขั้นตอนที่สามารถอธิบายรายละเอียดของสินค้าและบริการ รวมทั้งยังเป็นการสอดแทรกเนื้อหาที่สำคัญหรือข้อจำกัดแก่ผู้รับบริการให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นได้ ในกรณีที่ผู้รับบริการประสบปัญหาภายในคาเฟ่ ทางผู้ให้บริการจะต้องแสดงความกระตือรือร้นที่จะสอบถามต้นเหตุของปัญหาทันที จากนั้นจึงพิจารณาวิธีการแก้ไขในลำดับถัดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธี เสริมชีพ (2559) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้บริการที่มีทักษะและมีประสิทธิภาพจะสามารถแก้ไขปัญหาให้เกิดความพอใจ และนำไปสู่ความภักดีต่อคาเฟ่ตลอดจนการกลับมาใช้บริการซ้ำอย่างต่อเนื่อง

4. สมรรถนะของผู้ประกอบการ (Competence) พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการคาเฟ่สัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่ จะมีแนวทางการบริหารด้วยวิธีการศึกษาข้อมูลการลงทุน ธุรกิจ รวมทั้งการกำหนดตำแหน่งทางการตลาด และการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ รวมถึงการศึกษาอุปนิสัยและพฤติกรรมที่

อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดูแลสัตว์เลี้ยงอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพร ภูริพพา และพงษ์สร สุวรรณธาดา (2559) ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนในธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงเป็นการลงทุนที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเทคนิคที่ผู้ประกอบการจะสามารถแบ่งสัดส่วนทางการตลาดให้เหมาะกับการลงทุนได้ อีกทั้งยังมีการศึกษาข้อมูลจากสัตว์แพทย์เกี่ยวกับการทำธุรกิจบริการสัตว์เลี้ยงให้ถูกต้อง

5. ไม้ตรีจิตของผู้ประกอบการที่มีต่อผู้ให้บริการ (Courtesy) พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการดูแลผู้ให้บริการอย่างเต็มที่ ส่งผลทำให้ผู้ให้บริการเกิดความสุขในการมาทำงานในแต่ละวัน ในเบื้องต้นมีการจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการที่แตกต่างกันออกไปตามประเภทของสัญญาจ้างของคาเฟ่สัตว์เลี้ยงแต่ละแห่ง นอกจากนี้ทางผู้ประกอบการบางรายยังมีการสร้างกิจกรรมอื่นๆ ที่ช่วยเสริมแรงจูงใจให้แก่ผู้ให้บริการในลักษณะของการให้รางวัล เช่น การรับประทานอาหารร่วมกันตามโอกาสต่างๆ การประชุมรับฟังความคิดเห็น นอกจากนี้ผลการศึกษายังสามารถอธิบายได้ถึง การตรวจสอบคุณภาพบริการ ผลงานวิจัยของ จอห์นสัน (Johnson, 2017) พบว่า ความพึงพอใจในการรับบริการจากคาเฟ่สัตว์เลี้ยง มาจากความคาดหวังที่จะได้รับบริการที่ดีและรวดเร็ว ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนถึงการบริการที่เต็มใจจากผู้ให้บริการ ดังนั้นทางผู้ประกอบการสามารถสร้างสิ่งกระตุ้นความเต็มใจในการทำงานได้ด้วยการสร้างแรงจูงใจที่เป็นรูปแบบของรางวัลและไม่เป็นรางวัล

6. วิธีการสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility) พบว่า คาเฟ่สัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่ยังคงสร้างความมาตรฐานด้านการรักษาทั้งบริเวณต่างๆ ภายในร้าน รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัยของสัตว์เลี้ยง และยังมีการแสดงประวัติการรักษาของสัตว์เลี้ยงแต่ละตัว สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ คุ่มภัย (2561) ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการบริการของร้านค้าแฟลตฟอร์มเกิดความคาดหวัง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วจะพบว่าคุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรม สถานที่ให้บริการมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก เฟอร์นิเจอร์ สิ่งของตกแต่งมีความสวยงามน่าสนใจ การแต่งกายของพนักงานเรียบร้อยและดึงดูดความสนใจ สภาพแวดล้อมของสถานที่ให้บริการสะอาดเรียบร้อย

7. วิธีการดูแลรักษาความปลอดภัย (Security) พบว่า คาเฟ่สตรีตส์มีการตั้งกฎระเบียบที่เป็นเงื่อนไขเพื่อเป็นการรักษาความปลอดภัยของผู้รับบริการและสัตว์เลี้ยง โดยผู้ประกอบการจะมีการแจ้งเตือนหรืออธิบายข้อแนะนำก่อนการเข้าใช้บริการในทุกครั้ง ซึ่งมีส่วนช่วยให้อุบัติเหตุและความเสียหายเกิดขึ้นน้อยลง สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมา แฉงเวชฉาย (2559) กล่าวว่า เหตุผลสำคัญที่ผู้รับบริการเลือกใช้บริการเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยของธุรกิจ เนื่องจากผู้รับบริการต้องการความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน หากสถานที่ใดที่มีความเสี่ยงผู้รับบริการจะหลีกเลี่ยงไม่ไปใช้บริการ

8. วิธีการที่ทำให้ผู้รับบริการเข้าถึงการบริการ (Access) พบว่า คาเฟ่สตรีตส์ส่วนใหญ่มีการสร้างช่องทางการเข้าถึงสินค้าและบริการที่แตกต่างกันไปตามทำเลที่ตั้ง ในบางแห่งอาจเผชิญกับอุปสรรคสำหรับการเดินทางมาใช้บริการ โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองที่มีการจราจรติดขัด แต่อย่างไรก็ตามทางผู้ประกอบการสามารถเพิ่มช่องทางการจัดส่งสินค้าและบริการได้ โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในการกระจายสินค้าไปยังกลุ่มผู้รับบริการ เช่น ไลน์แมน (Line Man) แกร็บฟู้ด (Grab Food) อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของภานุ จารุสินธนากร

(2558) ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ มีผลต่อการตัดสินใจในมูลค่าที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของช่องทางออนไลน์ที่จะลดข้อจำกัดเรื่องทำเลที่ตั้งและระยะเวลา

9. แนวทางในการประชาสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ (Communication) พบว่า คาเฟ่สตรีตส์เลี้ยงส่วนใหญ่นิยมใช้การประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นหลัก ได้แก่ Facebook และ Instagram เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการภายในคาเฟ่ รวมทั้งการเพิ่มเติมเนื้อหาของกิจกรรมส่งเสริมการขายในแต่ละเดือน ซึ่งในขณะเดียวกันคาเฟ่สตรีตส์เลี้ยงบางแห่งยังได้รับโอกาสจากสื่อประเภทรายการดิจิทัลทีวี รวมถึงกลุ่มผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมออนไลน์ที่ให้ความสนใจเข้ามาทำการประชาสัมพันธ์ให้กับทางคาเฟ่โดยไม่มีการเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดกระแสการบอกต่อและการเขียนคำแนะนำหรือบทวิจารณ์ออนไลน์จากกลุ่มผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คาเฟ่เป็นที่รู้จักภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ รุ่งเสถียรภุช (2558) พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่จะทราบข้อมูลผ่านการประชาสัมพันธ์บนพื้นที่ของสื่อสังคมออนไลน์ ที่สะท้อนออกมาในลักษณะการรีวิวการใช้บริการจริง ทำให้กลุ่มของผู้รับบริการตัดสินใจเลือกใช้บริการได้อย่างมั่นใจในคุณภาพที่คาดว่าจะคล้ายคลึงกับข้อมูลที่สืบค้นมาก่อนหน้านี้

10. การศึกษาและทำความเข้าใจความต้องการของผู้รับบริการ (Understanding of Customers) พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจคาเฟ่สตรีตส์เลี้ยงมีการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์อยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการแต่ละประเภทตลอดจนสัตว์เลี้ยงในแต่ละสายพันธุ์ สำหรับบางแห่งมีการนำสัตว์เลี้ยงแปลกและหายากมาจัดแสดงเพื่อเจาะ

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นตลาดเฉพาะอีกด้วย ในขณะเดียวกันทางผู้ประกอบการยังมีการรับฟังคำติชมของผู้รับบริการควบคู่กับการสอบถามความคิดเห็นขณะเข้าใช้บริการ รวมทั้งยังมีการศึกษาทิศทางและแผนธุรกิจของคาเฟ่อื่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการบริการให้มีความร่วมสมัยกับสถานการณ์ในปัจจุบันให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิโรจน์ เจริญลักษณ์ และอรประภา ปัจฉัย (2561) ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจจากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้ว แต่ด้วยระยะเวลาและจำนวนคู่แข่งที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงต้องมีการศึกษาแนวทางในการดำเนินธุรกิจที่ใหม่กว่าเดิม รวมถึงการสร้างความแตกต่างด้วยการบริการที่จะต้องมาจากความต้องการของผู้รับบริการที่แท้จริง ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมและเทรนด์ของสินค้าและบริการเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนที่จะต้องทำความเข้าใจอยู่เสมอ

สรุปผลการวิจัย

ศักยภาพทางการจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการกำหนดแนวทางการปรับเปลี่ยนกระบวนการให้บริการด้วยมาตรฐานที่สูงขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องการบริหารความสมดุลของสินค้าและบริการให้เกิดความคุ้มค่า พร้อมกับการเรียนรู้พฤติกรรมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จนกว่าจะเกิดความประทับใจ และการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มผู้ให้บริการมีคุณลักษณะที่มีความเป็นมืออาชีพ ตลอดจนการดูแลความปลอดภัยของสัตว์เลี้ยงที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการดำเนินธุรกิจได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า คาเฟ่สัตว์เลี้ยง ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องของการเอาใจใส่ดูแลของสัตว์เลี้ยง ซึ่งในแต่ละแห่งจะมีการบริหารจัดการคุณภาพบริการที่มีความคล้ายคลึงกันทางจุดยืน แต่ไม่ได้มีการแบ่งสัดส่วนทางการให้บริการที่ชัดเจนเหมือน แคทฮิวแมน คาเฟ่ (Cat Human Café) อาจจะทำให้ไม่สามารถรองรับความปลอดภัยและความสะอาดได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งการควบคุมความเสียหายที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันที่แคทฮิวแมน คาเฟ่ ได้มีการแบ่งพื้นที่แยกระหว่างจุดบริการอาหารและสัตว์เลี้ยง ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการเกิดความเสียหายของสินค้าลดน้อยลง รวมถึงเรื่องความสะอาดที่ถูกหลักสุขาภิบาลอนามัย ดังนั้นคาเฟ่ เขตกรุงเทพมหานคร ควรมีการเพิ่มเติมและพัฒนากิจการ โดยให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยและสุขาภิบาลอนามัยของทั้งผู้รับบริการและสัตว์เลี้ยง

2. จากการศึกษาพบว่า คาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ให้บริการไม่เพียงพอกับปริมาณผู้รับบริการ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้บริการหรือเล่นกับสัตว์เลี้ยงได้ในบางช่วงเวลา ซึ่งทางคาเฟ่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดการระเบียบผู้รับบริการ รวมทั้งกำหนดการแบ่งรอบและจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละรอบของการบริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยที่สนใจสามารถนำข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในเรื่องศักยภาพในการบริหารจัดการคุณภาพบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยที่สนใจสามารถนำวัตถุประสงค์ของงานวิจัยไปศึกษาในกลุ่มของ

ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่มประเภทอื่น อาทิ ธุรกิจคาเฟ่ ธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยที่สนใจสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณพร้อมการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการ โดยใช้ตัวแปรอิสระจากศักยภาพในการบริหารจัดการคุณภาพบริการทั้ง 10 ประการ

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจ. (2562, เมษายน). *ผลประกอบการธุรกิจภัตตาคารและธุรกิจร้านอาหาร*. สืบค้นจาก https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2560/T26/T26_201703.pdf.

กรวิภา ตระการวิจิตร. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่แมวในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

กรีตอีส์กูด. (2562, กุมภาพันธ์). *CRM (Customer Relationship Management)*. สืบค้นจาก <https://greedisgoods.com/crm-คืออะไร/>.

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์. (2554). *วิจัยเชิงคุณภาพไม่ยากอย่างที่คิด*. นครปฐม: สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชาย โพธิ์สิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ชนิกา เจริญพาณิชย์. (2559). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการการประกอบกิจการคาเฟ่สัตว์เลี้ยง* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เบญจมา แฉ่งเวชฉาย. (2559). *คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารรถไฟฟ้า BTS ในกรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.

ภาณุ จารุสินธนากร. (2558). *โครงการจัดตั้งธุรกิจฟาร์มสัตว์เลี้ยงพิเศษ* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.

มันนี่ฮับ. (2562, มีนาคม). *แนวทางสร้างรายได้กับธุรกิจสัตว์เลี้ยง*. สืบค้นจาก <https://moneyhub.in.th/article/business-ideas-for-the-pet-obsessed/>.

เยาวเรศ คุ่มภัย. (2561). *คุณภาพการบริการของร้านกาแฟเมซอนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา* (การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

วรางคณา คำประสิทธิ์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). *การศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง*. มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและการศึกษา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, รายงานการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 (1542-1550). ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0, นนทบุรี.

- วิมาลี วัฒนกุลพาณิชย์. (2562, มีนาคม). คาเฟ่สัตว์เลี้ยง
ธุรกิจที่ยังคงความฮอต. สืบค้นจาก [http://
www.smethailandclub.com/entrepreneur-
1466-id.html](http://www.smethailandclub.com/entrepreneur-1466-id.html).
- วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และอรประภา ปัจจัย. (2561). กล
ยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน
ของผู้ประกอบการร้านคาเฟ่หมาใหญ่ใจดี ใน
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-
Journal, Silpakorn University*, 11(1), 3157-
3174.
- ศุภดี ศุภเมธีสิริ. (2560). โครงการจัดตั้งธุรกิจร้านกาแฟ
และอาหาร (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- สุทธิพร ภูริพพา และพงษ์ธร สุวรรณธาดา. (2559).
การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจเปิด
ร้านบริการสุนัข “แฮส ออฟ ด็อก” เพื่อ
ให้บริการสุนัขในจังหวัดขอนแก่น. *บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น* (1132-1140).
การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย
บัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2559,
ขอนแก่น.
- สุธี เสริมชีพ. (2559). กลยุทธ์การบริหารร้าน Pet cafe ให้
ประสบผลสำเร็จ (วิทยานิพนธ์หลักสูตร
บริหารธุรกิจบัณฑิต). มหาวิทยาลัยชลบุรี,
ชลบุรี.
- Johnson, L. (2017). *Measurement of Service Quality
and Customer Satisfaction at a Children's
Hospital in the Western Cape* (Master of
Technology Office Management and
Technology Dissertation). Cape Peninsula
University of Technology, Cape Town.
- Kuhon, C., Lopian, J. & Johan, J. (2016). Evaluating
the Service Quality of Coffee Shop Using
Importance and Performance Analysis
(Case Study: Excelso Coffee Manado Town
Square). *Journal Berkala Ilmiah Efisiensi*,
16(4), 893-901.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., and Berry, L. L.
(1988). SERVQUAL : A Multi-item Scale for
Measuring Consumer Perception of Service
Quality. *Journal of Retailing*, 64(1), 12-40.
- Yin, R.K. (2008). *Case Study Research: Design and
Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage
Publications.

ผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงาน
การตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่จังหวัดเลย

The Effects of Skill in Performing Internal Audit on Quality of Internal Audit Report
by Internal Audit Officer in Local Government, Loei Province Area

นริศรา ธรรมรักษา¹

Naritsara Tummaruksa¹

Corresponding author's E-mail: Naritsara_apple@hotmail.co.th¹

(Received: January 22, 2020; Revised: April 17, 2020; Accepted: April 22, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 13 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสาร และด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความชัดเจน ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความทันกาล

คำสำคัญ: ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

Abstract

The purpose of this research was to test the impact of the skills of internal audit operations on the quality of the internal audit report of the internal audit officers in the local administrative organization in Loei province. This research is a combination of quantitative and qualitative research. Tools for data collection from internal audit officers in the local administrative organization in Loei province amount 13 persons. The statistics used for analysis were Frequency, Percentage, Mean, and Standard Deviation. Analysis of Variance and Multiple Regression Analysis. It was found that internal auditors in the local administrative organization in Loei province also had opinions about the skills of total internal audit a high level in all aspects. It was found that the

¹ อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Accounting Program, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

internal audit officers in the local administrative organization in Loei province also had opinions about the skills of the internal audit work at a high level in all aspects, consisting of continuous of learning, information of technology, communication and analytical thinking. By the internal auditors in the local administrative organization in Loei province also had opinions regarding the quality of the internal audit report in the high level in all aspects, consisting of accuracy, completeness, clarity, objectivity, tightness, creative and time.

Keywords: skills of the internal audit, quality of the internal audit

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานภาครัฐไปสู่การบริหารจัดการแนวใหม่ที่ทำให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการลดบทบาทและกระจายอำนาจของหน่วยงานกลางไปสู่ส่วนราชการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โดยหน่วยงานกลางทำหน้าที่เป็นผู้กำกับและควบคุมเชิงนโยบายให้อำนาจหัวหน้าส่วนราชการบริหารจัดการงานในความรับผิดชอบเอง ภายใต้กรอบกติกากลางที่กำหนด โดยมีการตรวจสอบติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจของหน่วยงานกลาง ทำให้ส่วนราชการต้องให้ความสำคัญกับความเสี่ยงและการควบคุมมากยิ่งขึ้น (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2554) ดังนั้น การที่ระบบงานตรวจสอบภายในจะมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากร เพราะบุคลากร ถือเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่จะทำให้ระบบการตรวจสอบภายใน มีความเข้มแข็ง ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการตรวจสอบภายในควรมีการส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในได้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่นๆ โดยส่งเสริมพัฒนาให้มีการจัดการความรู้ทางการตรวจสอบภายใน ในหน่วยงาน (ประไพพรรณ โสภา, 2560)

ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Internal audit skills) เป็นวิธีการใช้ความสามารถในการตรวจสอบภายในที่จะนำไปสู่ผลการตรวจสอบที่มี

คุณภาพ ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่ตนเอง ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในต้องใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมและประสบการณ์ที่สูง รวมทั้งเข้าใจเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของทุกหน่วยรับตรวจในองค์กร กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ และการปฏิบัติงานในฐานะผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้บรรลุผล มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล (สุมพพร เงินแพทย์, 2560) โดยเทคนิคการตรวจสอบภายในประกอบด้วย การสื่อสาร (Communication) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continuous learning) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) (กรรณิการ์ ตะภา, 2559) องค์กรหรือกิจการใดที่มีเทคนิคการตรวจสอบภายในที่ดีและโดยการแสวงหาความรู้จะช่วยให้มีทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมากขึ้นอันก่อให้เกิดความสำเร็จในการตรวจสอบภายในและนำไปสู่คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน (Internal audit quality report) เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะที่ผู้ตรวจสอบภายในได้ตรวจสอบ รวบรวม และวิเคราะห์จนได้ผลสรุปเสนอต่อผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและบรรลุ

วัตถุประสงค์ที่หน่วยงานตั้งไว้ คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในที่มีคุณค่านอกจากจะทำให้ผู้บริหารเห็นคุณค่าของข้อเท็จจริงที่ผ่านการกลั่นกรอง ยังทำให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบนำไปใช้พิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของตนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ซึ่งการประเมินคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในประกอบด้วย ความถูกต้อง (Accuracy) ความเที่ยงธรรม (Objectivity) ความชัดเจน (Clarity) ความรัดกุม (Conciseness) ความสร้างสรรค์ (Constructive criticism) ความครบถ้วน (Fullness) และความทันกาล (Timeliness) (สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2554) คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในที่มีองค์ประกอบครบถ้วน จะทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้องค์กรมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่คอยตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ (จันทนา สาขากร และคณะ, 2557) การตรวจสอบภายในมิใช่เฉพาะองค์กรภาคเอกชนเท่านั้นที่ต้องการ แต่ยังรวมถึงองค์กรภาคราชการ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ตามกฎหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชุมชน ในลักษณะที่เป็นพื้นฐานของท้องถิ่น และเป็นกลไกที่สำคัญต่อการบริหารผู้บริหารท้องถิ่น และการบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบริการสาธารณะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ปัจจุบันราชการส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 5 รูปแบบคือ กรุงเทพมหานคร (กทม.) เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้ง 5 รูปแบบนี้ เป็นหน่วยการปกครองส่วน

ท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ซึ่งเกิดจากแนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครอง โดยการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ถือว่าเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชน เข้าใจปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง (สุดเขตต์ เข้มไธ, 2540) การตรวจสอบภายในยังเป็นการให้บริการข้อมูลแก่ฝ่ายบริหารและเป็นหลักประกันขององค์กรในด้านการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งการตรวจสอบภายในถือว่าเป็นส่วนผลักดันที่มีความสำคัญอย่างสูงต่อความสำเร็จและการสร้างมูลค่าแก่องค์กร

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในหรือไม่ อย่างไร ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการตรวจสอบและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่องค์กรได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
2. เพื่อศึกษาคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

3. เพื่อศึกษาผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

5. เพื่อเปรียบเทียบทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

6. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างและพัฒนาแนวคิดด้านทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อเป็นข้อสนเทศในการนำทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมาประยุกต์ใช้กับการตรวจสอบภายในให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นข้อสนเทศให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในได้นำทักษะต่างๆ มาใช้ในการตรวจสอบและพัฒนาแนวทางในการสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ที่มีตำแหน่งในโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 13 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย,

2560) (เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ตำแหน่งตามโครงสร้าง มีจำนวน 101 ตำแหน่ง แต่จากการลงพื้นที่พบว่า มีผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งจริงๆ จำนวน 13 คน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างโดยมีประเด็นหาแนวทาง การศึกษาทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน โดยครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความชัดเจน ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ และด้านความทันกาล ผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 เป็นเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix method) โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม คือ การไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ในหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลสูงสุด 3 ลำดับแรก แล้วนำข้อมูลที่สัมภาษณ์นำมาจัดทำแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อประกอบด้วย รูปแบบการปกครอง จำนวนเงินรายได้ที่จัดเก็บได้ ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน โดยครอบคลุมเนื้อหาเทคนิคการตรวจสอบภายใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน โดยครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความชัดเจน ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ และด้านความทันกาล ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

3. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive

statistics) โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดเลย แต่ละด้านเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การนำข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายสรุป

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์ ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย พบว่า 1) ด้านการสื่อสาร ก่อนการตรวจสอบต้องมีการประชุมเพื่อสรุปผลการตรวจสอบก่อนออกรายงาน ทำบันทึกให้หน่วยงานรับตรวจปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ใช้เกณฑ์การแยกประเภทการตรวจสอบเป็นการตรวจสอบด้านการเงิน การตรวจสอบด้านการดำเนินงาน การตรวจสอบด้านการบริหาร 3) ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและศึกษาระเบียบกฎหมายใหม่ 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดเก็บข้อมูลกระดาษทำการโดยใช้โปรแกรม Excel ในการคำนวณตัวเลขและ

ออกแบบกระดาษทำการด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บข้อมูล การตรวจสอบ และคุณภาพรายงานการตรวจสอบ ภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย พบว่า 1) ด้าน ความถูกต้อง เนื้อหาของรายงานมีความถูกต้องตรงกับ ข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบ มีกระดาษทำการที่ถูกต้องใช้เก็บ ข้อมูลในการตรวจสอบเพื่อประกอบรายงานการ ตรวจสอบ สามารถพิสูจน์ได้จริงตรงประเด็นมากที่สุด 2) ด้านความครบถ้วน รายงานโดยมีข้อมูลจากการ ตรวจสอบอย่างครบถ้วน เพียงพอ สามารถสืบค้นได้ พร้อมระบุเหตุผลที่ตรวจพบ ข้อสังเกตและเสนอแนะวิธี ปรับปรุงแก้ไข 3) ด้านความชัดเจน ระบุข้อตรวจพบอย่าง ชัดเจน ว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อไหน เห็นควรให้หน่วย รับตรวจดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 4) ด้านความเที่ยงธรรม รายงาน ตามความเป็นจริงอย่างมีอิสระในการตรวจสอบ เปิดเผย ข้อเท็จจริงที่ตรวจพบที่มีสาระสำคัญ เพื่อช่วยให้ รายงานผลการตรวจสอบสามารถเชื่อถือได้จากผู้บริหาร ท้องถิ่นและหน่วยรับตรวจ 5) ด้านความรัดกุมรายงาน อย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิด ขึ้นกับผู้ตรวจสอบภายใน อ้างระเบียบให้ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย แนะนำแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตาม กฎหมาย/ระเบียบ/หลักเกณฑ์/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่ตรวจสอบ 6) ด้านความสร้างสรรค์ รายงานเชิง บวกเพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานรับตรวจริหาแนวทางแก้ไข หรือปรับปรุงแนวทางปฏิบัติงานให้ถูกต้องและเป็น ระเบียบ พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขด้วย 7) ด้าน ความทันกาล เสนอรายงานให้เป็นปัจจุบัน หากมีการ ตรวจพบข้อสังเกตควรมีการรายงานให้หัวหน้าหน่วย ตรวจสอบทราบทันทีเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้หา แนวทางแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่เป็น ปัจจุบัน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านการสื่อสาร	4.04	0.26	มาก
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์	3.95	0.49	มาก
3. ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.20	0.60	มาก
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.18	0.64	มาก
โดยรวม	4.09	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ภายในในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัด เลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน ด้านการ สื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้ อย่าง ต่อเนื่อง และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงาน การตรวจสอบภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านความถูกต้อง	3.77	0.36	มาก
2. ด้านความครบถ้วน	3.79	0.35	มาก
3. ด้านความชัดเจน	3.86	0.45	มาก
4. ด้านความเที่ยงธรรม	3.93	0.41	มาก
5. ด้านความรัดกุม	3.84	0.40	มาก
6. ด้านความสร้างสรรค์	3.84	0.49	มาก
7. ด้านความทันกาล	3.81	0.61	มาก
โดยรวม	3.83	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ภายในในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัด เลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการ

ตรวจสอบภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน ความถูกต้อง ความเที่ยงธรรม ความชัดเจน ความรัดกุม ความสร้างสรรค์ ความครบถ้วน และความทันกาล อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวม

รายการ	คุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	3.875	2.030	1.909	0.105
ด้านการสื่อสาร	-0.800	0.740	-1.081	0.321
ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์	-0.436	0.295	1.477	0.190
ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	-0.038	0.407	0.095	0.928
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.392	0.417	0.939	0.384
F = 0.957 p = 0.000 Adj R ² = -0.018				

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในโดยรวม และเป็นรายด้าน ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นวิธีการใช้ความสามารถในการตรวจสอบภายในให้ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน ความถูกต้อง ความเที่ยงธรรม ความชัดเจน ความรัดกุม ความสร้างสรรค์ ความครบถ้วน และความทันกาล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในเป็นการรายงานผลซึ่งได้จากกระบวนการตรวจสอบภายใน ที่ผู้ตรวจสอบภายในได้รวบรวม วิเคราะห์ ในลักษณะของการรายงานข้อบกพร่องที่ตรวจพบ ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญ ระบบการควบคุม การแสดงความเห็น รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่ผู้บริหารควรทราบ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา การบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่องค์กรสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ธรรมรส (2554) พบว่าผู้ตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมี การปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวางแผนการตรวจสอบ ด้านการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ด้านการรายงาน

ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน เนื่องจากทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นวิธีการใช้ความสามารถในการตรวจสอบภายในให้ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ตระภา (2559) พบว่า ทักษะการตรวจสอบภายในเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในต้องมุ่งเน้นในกระบวนการที่เสริมสร้างทักษะการตรวจสอบภายใน ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ และด้านความรู้อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในได้รับการฝึกอบรมในด้านการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และต้องพัฒนาในสาขาอื่นๆ ที่ช่วยในการทำงานให้เกิดความสำเร็จในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้งานตรวจสอบภายในมีคุณภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของส่วนราชการ ส่งผลให้ส่วนราชการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์นำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพต่อไป

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย มีความคิดเห็น

เกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสาร และด้านการคิดเชิงวิเคราะห์

2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน และด้านความสร้างสรรค์ ด้านความรัดกุม

3. ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในโดยรวม

ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในได้รับการฝึกอบรมในด้านการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และต้องพัฒนาในสาขาอื่นๆ ที่ช่วยในการทำงานให้เกิดความสำเร็จในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้งานตรวจสอบภายในมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในต้องฝึกอบรมพัฒนาตนเองในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการทำงาน ให้เกิดความสำเร็จในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติด้วยการยึดมั่นในความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เพื่อก่อให้เกิดศักยภาพในการตรวจสอบและ

สร้างความเชื่อมั่นในการทำงานด้านการตรวจสอบภายในให้กับผู้บริหารในองค์กร

3. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในควรใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนราชการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบของทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถาบันเอกชน วิทยาลัยเอกชน และวิทยาลัยชุมชน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ ใช้งานได้อย่างกว้างขวางทุกระดับการศึกษาและตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อทักษะการตรวจสอบภายในเชิงกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตรงประเด็น

เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2554). *มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

กรรณิการ์ ตะภา. (2559). *ผลกระทบของทักษะการตรวจสอบภายในเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

จันทนา สาขากร, นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลพร ศรีจันเพชร. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็นเพรส.

ประไพพรรณ โสภา. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ทางการตรวจสอบภายในกับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย. (2554). *มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน*. สืบค้นจาก <http://www.theiat.or.th/km/newsdescp.php>

สยมพร เงินแพทย์. (2560). *กฎบัตรการตรวจสอบภายในของกลุ่มตรวจสอบภายในกรมวิทยาศาสตร์*. สืบค้นจาก <http://www.dmsc.moph.go.th/audit/newsdetail.php>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย. (2560). *ข้อมูลเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเลย*. สืบค้นจาก <http://loeilocal.go.th/public>

สุกัญญา ธรรมรส. (2554). *ผลกระทบของการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สุดเขตต์ เข้มไทย. (2540). *อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการดำเนินงานภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโปง

บ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

The Development of Cultural Ecotourism Efficiency of Phu Tao Pong,

Ban Bung Kum, Na Ho Sub-District, Dansai District, Loei Province

พยุ่งพร ศรีจันทวงษ์¹ อริญชัย หามณี² พรหมพงษ์ มหพรพรหม³

Payungporn Srichanthawong¹ Arinchai Hamanee² Phompong Mahapornphom³

Corresponding author's E-mail: srichanthawong50@gmail.com

(Received: January 2, 2020; Revised: March 3, 2020; Accepted: April 9, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโปง บ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของภูเตาโปงบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 2) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของภูเตาโปงบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และ 3) เพื่อพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโปงกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) พื้นที่วิจัยประกอบด้วย ชุมชนบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ภูเตาโปง ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม และชุมชนลุ่มน้ำหมันได้แก่ ชุมชนบ้านนาหอ ชุมชนบ้านนาเบี้ย ชุมชนบ้านนาฮี ชุมชนบ้านนาดี และชุมชนบ้านนาหม่ม ประชากรและกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับภูเตาโปงป่าชุมชนบุงกุ่ม ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐในชุมชน ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน และผู้นำชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำหมัน นักท่องเที่ยว รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าภูเตาโปงป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวประกอบด้วยพันธุ์ไม้พื้นถิ่น เห็ด สัตว์ต่างๆ มีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ถ้ำ บวม กิ่ง โบก ซ้ำ ตลอดจนหินรูปร่างต่างๆ ซึ่งมีความแปลกและสวยงาม ยอดภูเตาโปงสามารถมองเห็นทัศนียภาพของอำเภอด่านซ้ายได้ 360 องศา มองเห็นทะเลหมอกในเวลาเที่ยงคืนและยามเช้า หินรูปร่างต่างๆ ได้แก่ หินคู่รัก หินสามชั้น หินใหญ่ หินยกตาผ้าขาว เป็นต้น ชุมชนบ้านบุงกุ่มได้สำรวจศักยภาพ ปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมต่อการจัดการท่องเที่ยว และได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว 2 เส้นทางคือ เส้นทางเดินเท้า สามารถเที่ยวชมได้ทุกฤดูกาล และเส้นทางรถแด้ก สามารถเที่ยวชมได้ในเดือนตุลาคมถึงมกราคม

การจัดการท่องเที่ยวภูเตาโปงบ้านบุงกุ่มเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในด้านการสำรวจปัญหาการจัดการท่องเที่ยวซึ่งได้ทดลองจัดการท่องเที่ยวในปีแรก พ.ศ. 2559 นำไปสู่การวางแผนและพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว ในด้าน 1) การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมมัคคุเทศก์ การฝึกอบรมการดูแลนักท่องเที่ยว 2) การพัฒนาด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 3) การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว 4) การพัฒนาด้านการจัดการท่องเที่ยว 5) การพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ภูเตาโปง ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ได้เปิด

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² หัวหน้าสำนักงาน สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ประจำสาขายุทธศาสตร์การพัฒนามาภูมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

² Office Manager, Office of Academic Resources and Information Technology, Loei Rajabhat University

³ Lecturer, Regional Development Strategies Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

ท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2561 อย่างไรก็ตามชมรมท่องเที่ยวภูเตาโป่ง มีแผนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นที่รู้จักแก่สังคมภายนอกในวงกว้างยิ่งขึ้นต่อไป ในด้านการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่าในพื้นที่ใกล้เคียงภูเตาโป่ง คือชุมชนลุ่มน้ำหมัน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม 5 ชุมชน ได้แก่ วัดศรีภูมิ บ้านนาหอ วัดศรีบุญเรือง บ้านนาฮี เจดีย์เก่าบ้านนาเบี้ย วัดโพธิ์ศรี บ้านนาดี และศูนย์เรียนรู้พืดวิดน้ำ บ้านนาหม่มน ที่มียุ้ยและชุมชน ได้รับการปฏิบัติการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอด่านซ้าย 3 แนวทางคือ 1) การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับลุ่มน้ำ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เดียวกัน และตั้งอยู่ริมน้ำหมัน 2) การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพจ และการประชาสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาระบบของการจัดการเครือข่ายโดยการก่อตั้งกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำหมัน และมีศูนย์กลางในการประสานงาน อยู่ที่บ้านงานท่องเที่ยวภูเตาโป่ง มีหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ ประสานงานการท่องเที่ยวไปยังชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำหมัน และได้มีกิจกรรมปฏิบัติการพัฒนาเครือข่าย โดย 1) การสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในลุ่มน้ำหมัน เพื่อวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2) การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว โดยการศึกษาดูงาน การอบรมมัคคุเทศก์ 3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยปรับภูมิทัศน์ 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of the research, titled "The Development of Cultural Ecotourism Efficiency of Phu Tao Pong, Ban Bung Kum, Na Ho sub-district, Dansai district, Loei Province," were 1) to develop the cultural ecotourism efficiency of Phu Tao Pong, Na Ho sub-district, Dansai district, Loei province, 2) to develop the community's participation of cultural ecotourism location management of Phu Tao Pong, Na Ho sub-district, Dansai district, Loei province, and (3) to develop the networks of Phu Tao Pong tourism location and local tourism locations. This was the participatory action research in the area covering Ban Bung Kum, Na Ho sub-district, Dansai district, Loei province, Phu Tao Pong (Tao Pong Mount), the Ban Bung Kum community forest, and Man River communities - Ban Na Bia, Ban Na Hee, Ban Na Dee, and Ban Na Mu Mon. The population of the research was a total of people related to Phu Tao Pong, Bung Kum community forest, including government agencies in the communities, entrepreneurs, press media and Man River community leaders and 100 samples of the research were selected.

The findings of the research were found that Phu Tao Pong, Ban Bung Kum community forest, Na Ho sub-district, Dansai district, Loei province, was abundant of tourism resources consisted of a variety of local trees, mushrooms, and animals. Its geographical scenery was naturally comprised of caves, small mounts and small ponds, including various formations of rocks which looked strange and beautiful. At the top of Phu Tao Pong, the scenery of Dansai district was seen in the view of 360 degree. At midnight, the sea of mist was seen, but

various formations of rocks: Stone of Love, the three-layer stone, Big Stone, Stone of White Robe Ascetic, etc. The efficiency of Ban Bung Kum's Phu Tao Pong tourism location was surveyed and developed suitable for tourism management by Ban Bung Kum community. As a result, two tourism routes were developed; the pedestrian path for all seasons and the path of E-tak cars during October – January.

The tourism management of Phu Tao Pong, Bang Bung Kum, was stressed upon the community's participation into the survey of tourism management problems which had been found since the first year of trial in B.E. 2559 and led to its development plan of tourism management. The development plan of Bhu Tao Pong tourism management was focused on 1) tourism personnel development: observational study, guide training, tourist care training, 2) marketing and public relations development, 3) tourism product development, 4) tourism management development, and 5) tourism activity development stressed on Phu Tao Pong community's participation. Ban Bung Kum community forest was officially open for tourism on December 16, B.E. 2561. However, the development plan of tourism management was built by Phu Tao Tourism Club in order to make the standard and available to the external society in a broad range. In terms of the development of networks of Phu Tao Pong tourism and local tourism locations, Dansai district, Loei Province, the vicinity of Phu Tao Pong, the Man River community, was found comprised of five historical and art tourism locations: Wat Sribhum at Ban Na Ho, Wat Sri Bunrueng at Ban Na Hee, an ancient stupa at Ban Na Bia, Wat Bodhi Sri at Ban Na Dee, and Learning Resource Center of the Dansai-style water wheel at Ban Mu Mon. By the research team and the community, the formation of networks of Phu Tao Pong tourism and local tourism locations in Dansai district, Loei was created into three ways: 1) the linkage of tourism routes among local communities in Dansai, 2) the development of information systems, web pages, and public relations, and 3) the development of the network management system, which was operated by the establishment of the Man River Network, of which the cooperation center was located at Phu Tao Pong Tourism Office. This office was assigned as the tourism information center and the tourism cooperation center for the network of Man River communities. In addition, the activities for the network development were 1) to survey tourism routes in the Man River tourism locations to analyze and assess the efficiency of tourism locations, 2) to develop tourism personnel through observational study, guide training, etc., 3) to develop the scenery of tourism locations, 4) to develop tourism products, and 5) to develop tourism management by the community.

Keywords: potential development, Eco-cultural tourism

ความเป็นมาของปัญหา

เมื่อประมาณ 40 ปีที่แล้ว มีกลุ่มนายทุนจากภายนอกเข้ามาสัมปทานป่าไม้และเปิดกิจการโรงเรื่อยไม้

ที่อำเภอด่านซ้าย หลังเลิกการสัมปทานป่าไม้ พื้นที่ว่างเปล่าถูกจับจองเป็นที่ทำกินส่งผลให้เป็นภูเขาหัวโล้นหลายพื้นที่ ผลจากการเข้ามาของ “ทุนนิยม” ดังกล่าว

ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เกิดภาวะแห้งแล้งอย่างหนัก จวบจนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2528 ทางกรมได้นำโครงการอีสานเขียวเข้ามาดำเนินการในพื้นที่ทำให้อุดน้ำในหมู่บ้าน คือสมภาร โปธิปลัด ประกาศนำชาวบ้านเลิกทำไร่บนเขา เพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาล สภาพป่าค่อยๆ พื้นเกิดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น หลายครอบครัวสามารถอยู่ได้โดยใช้ป่าเป็นที่พึ่ง สามารถปลดหนี้ นับได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญและเหตุการณ์ดังกล่าวกลายเป็นจุดเริ่มต้นการอนุรักษ์ผืนป่าของชุมชนบ้านนุ่งกุ่ม (พยุหพร ศรีจันทร์ทวงษ์ และคณะ, 2560)

เมื่อปี พ.ศ. 2550 มีชาวบ้านชุมชนอื่นชายที่ทำการให้แก่อำเภอนายทุน และเข้ามาบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของชุมชนบ้านนุ่งกุ่ม ทางชุมชนพยายามลุกขึ้นมาปกป้องผืนป่าโดยร้องขอให้จัดทำบันทึกข้อตกลง (ป่าไม้โคกงาม เป็นผู้จัดทำบันทึก) ระหว่างหมู่บ้านคือ นาเวียง นุ่งกุ่มและห้วยตาด และมีการวางพิกัดที่ชัดเจน เพื่อให้ไม่มีการบุกรุกผืนป่าเพิ่ม พร้อมทั้งปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อแสดงสัญลักษณ์ขอบเขตของป่าแต่ละหมู่บ้าน แต่ดูเหมือนว่าการบุกรุกยังคงดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (พยุหพร ศรีจันทร์ทวงษ์ และคณะ, 2560)

การเข้ามาแผ้วถางและครอบครองพื้นที่ป่าดังกล่าว ส่งผลให้น้ำในลำต่างๆ แห้ง ในฤดูฝนมีการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน และไหลลงมาอย่างรวดเร็วลงสู่ลำและห้วยต่างๆ สล่าน้ำหมัน มีโคลนและตะกอนดินจำนวนมาก และการเข้ามาบุกรุกยังส่งผลต่อแหล่งอาหารและยาสมุนไพรพื้นบ้านที่ชุมชนได้พึ่งพาอาศัยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ชุมชนบ้านนุ่งกุ่มตระหนักว่าหากไม่มีการจัดการป่าชุมชนที่ดี และไม่มีการสร้างสำนึกร่วมต่อการอนุรักษ์ผืนป่าแห่งนี้จะไม่เหลือผืนป่าไว้ให้เยาวชนลูกหลาน จึงเกิดแนวความคิดการจัดตั้งป่าชุมชนขึ้น โดยกลุ่มจิตอาสาป่าชุมชนป่าชุมชนบ้านนุ่งกุ่ม หมู่ที่ 1 ตำบลนาหอ

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ได้รับการอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนบ้านนุ่งกุ่ม รหัสป่าชุมชนที่ 4205100101 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2558 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 25 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2568 (สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 6 (อุดรธานี), 2557)

ป่าชุมชนบ้านนุ่งกุ่ม มีความมั่งคั่งของธรรมชาติ เช่น ไซดหินรูปทรงต่างๆ จุดชมวิวที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพของอำเภอด่านซ้าย ทะเลหมอกตอนเที่ยงคืน พันธุ์ไม้พื้นบ้านต่างๆ เห็ดหลากหลายชนิด เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติวิทยาพันธุ์ไม้ แมลง สัตว์พื้นถิ่น เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมการพึ่งพาอาศัยของคนกับป่า ตลอดจนเรียนรู้เรื่องราวความผูกพันของคนในชุมชนกับผืนป่าตั้งแต่บรรพบุรุษ เรื่องราวการต่อสู้เพื่ออนุรักษ์ป่าชุมชนฯ และช่วงระหว่างปี 2558-2559 ได้มีนักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษาเข้ามาเยี่ยมชมป่าชุมชนบ้านนุ่งกุ่มเป็นจำนวนมาก และในปี 2559 ป่าชุมชนบ้านนุ่งกุ่มได้รับรางวัลรองชนะเลิศระดับประเทศ รางวัล “คนรักป่า ป่ารักษ์ชุมชน” จากกรมป่าไม้ ด้วยความภูมิใจในการอนุรักษ์ผืนป่าและความประสงค์ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มจากผืนป่าชุมชนและที่มั่งคั่งจึงพัฒนาพื้นที่ภูเตาโป่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภายใต้แผนวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่งบ้านนุ่งกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ ชุมชนได้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่งซึ่งเส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามมาตรฐานสากล ชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี มีประสิทธิภาพเป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอด่านซ้าย ชุมชนบ้านนุ่งกุ่มและชุมชนใกล้เคียงเห็นคุณค่ามีสำนึกในการอนุรักษ์ภูเตาโป่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พื้นที่วิจัยได้แก่ ชุมชนบ้านบุงกุ่ม ภูเตาโป่ง(ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม)ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยหลัก สำหรับการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 ส่วน ชุมชนลุ่มน้ำหมันซึ่งเป็นชุมชนเครือข่ายสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ได้แก่ ชุมชนบ้านนาหอ ชุมชนบ้านนาเปี้ย ชุมชนบ้านนาฮี ชุมชนบ้านนาดี และชุมชนบ้านนาหม่ม่น ประชากรและกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับภูเตาโป่งป่าชุมชนบุงกุ่ม ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐในชุมชน ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน และผู้นำชุมชนเครือข่าย รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน ประกอบด้วย กรรมการป่าชุมชน 15 คน จิตอาสาป่าชุมชน 10 คน กลุ่มสตรี 10 คน ประชาญ์ท้องถิ่น 5 คน สื่อมวลชน 3 คน จนท.ป่าไม้ 2 คน ผู้นำชุมชน 12 คน อบต. 3 คน ชาวบ้าน 25 คน และนักท่องเที่ยว 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม เดินสำรวจ การประชุมระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่ง โดยใช้แนวคิดเชิงนิเวศวัฒนธรรม แนวคิดการมีส่วนร่วม และแนวคิดการสร้างเครือข่าย

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่ง บ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 คือการสำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่มฯ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่มฯ และขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวภูเตาโป่ง ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่มพบว่า ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ทรัพยากรป่าไม้ และพืชต่างๆ จำนวน 126 ชนิด เห็ดต่างๆจำนวน 22 ชนิด สัตว์ต่างๆ ได้แก่ แมลง จำนวน 55 ชนิด นก 75 ชนิด สัตว์อื่นๆ ซึ่งเป็นสัตว์บกและสัตว์ครึ่งบก ครึ่งน้ำ จำนวน 52 ชนิด 2) ลักษณะภูมินิเวศ บนภูเตาโป่ง ได้แก่ คุ ถ้ำ บวม บีะ กิว ซ้ำ โบกน้ำ หนองน้ำคัน อ่าง สะนา แก้ว น้ำล้าง เหล่า โสก ผา นอกจากนั้นธรรมชาติบนภูเตาโป่ง ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ยังประกอบด้วยไผ่พื้นที่สวยงาม มีรูปทรงแปลก เช่น หินเสา หินยก หินใหญ่ หินลิงน้อย หินสามชั้น หินจอหนัง เป็นต้น

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ผลการหาแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหออำเภอด่านซ้ายจังหวัดเลย ทีมวิจัยได้สรุปประเด็นแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์จุดท่องเที่ยวต่างๆ บนยอดภูเตาโป่ง คือ บริเวณหินอิงรัก หินแอบ หินใหญ่ หินสามชั้น หินยก หินจอหนัง โดยทำความสะอาดรอบลานหินต่างๆ การจัดทำป้ายสื่อความหมายบอกชื่อหินตามระเบียบของกรมป่าไม้ เพื่อให้เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวถ่ายรูป การปรับปรุงลานชมวิวยอดภูเตาโป่ง และสะพาน

ข้ามหินใหญ่ เพื่อให้มีความแข็งแรงและมีความปลอดภัย สำหรับนักท่องเที่ยว การจัดทำจุดนั่งพักบริเวณสถานที่ต่างๆ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม การปรับพื้นที่ลานทางเดินที่ ณ จุดตรวจ และ ยอดภูเตาโป่ง เพื่อชมทะเลหมอกยามเที่ยงคืน ที่มียอด ทัศนวิสัยได้ พัฒนาจุดท่องเที่ยวบนภูเตาโป่ง จำนวน 8 จุด คือ สำนักงานที่ทำการท่องเที่ยวภูเตาโป่ง สำนักงานที่ทำการ ป่าชุมชนบ้านทุ่งภูเตาโป่ง อาคารศูนย์เรียนรู้ จุดชมวิวยอดภูเตาโป่ง หินอิงรัก หินสามชั้น หินยกตาผ้าขาว และ หินใหญ่

1.3 ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านทุ่งภู ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ทัศนวิสัยได้พัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม 2 เส้นทาง ได้แก่ 1) เส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติสำหรับการเดินเท้า และ 2) เส้นทาง การท่องเที่ยวโดยใช้รถอีแต็กหรือรถไถ (รถแทรกเตอร์)

2. สภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรมภูเตาโป่งอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน ทุ่งภู ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

2.1 สภาพปัญหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหา ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) ปัญหา ด้านการจัดการด้านบริการ ประกอบด้วย (1) ปัญหา เกี่ยวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาขาดคณะทำงานจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็น รูปธรรม ผู้จัดการท่องเที่ยวยังไม่มีความรู้ในด้านการ จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ขาดแคลนไกด์นำ เทียว (2) ปัญหาด้านงบประมาณ (3) ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์การท่องเที่ยว (4) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการจัดการท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็น ระบบ พาหนะรับส่งไม่เพียงพอ ชุมชนขาดผลิตภัณฑ์ที่ แสดงถึงอัตลักษณ์ชุมชนจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว ขาด การจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ต่อนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างสำนึก

อนุรักษ์ธรรมชาติให้นักท่องเที่ยว ขาดความร่วมมือใน การเตรียมสถานที่หรือเส้นทางเดินเที่ยวในช่วงก่อนที่จะ เปิดการท่องเที่ยว ขาดการจัดการขยะที่นักท่องเที่ยวนำ ขึ้นไปรับประทาน และ (5) ปัญหาด้านการจัดการด้าน รายได้ของกลุ่มยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากการกำหนด ราคาที่ไม่เหมาะสม และยังไม่มีการจัดการรายได้ อย่างทั่วถึงไปยังกลุ่มอื่นๆ และมีความเป็นธรรม ตลอดจนการ จัดสรรเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ 3) ปัญหา ด้านการจัดการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 4) ปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และ 5) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ มีสาธารณูปโภค

2.2 แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรมภูเตาโป่งอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านทุ่งภู ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนาบุคลากร 2) แนวทางการ พัฒนาด้านบริการ 3) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อ การท่องเที่ยวชุมชน 4) แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์ และ 5) แนวทางการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

2.3 การทดลองเชิงปฏิบัติการการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่งอย่างมี ส่วนร่วมของ ชุมชน บ้านทุ่งภู ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม การจัดการท่องเที่ยวภูเตาโป่ง ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร มัคคุเทศก์นำเที่ยว เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการพัฒนา มัคคุเทศก์ท้องถิ่นประจำแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครือข่ายลุ่มน้ำมัน การพัฒนา ด้านบริการและการจัดการ ได้แก่ จัดทำกฎระเบียบของ นักท่องเที่ยวภูเตาโป่ง ปรับปรุงสำนักงานท่องเที่ยวภูเตา โป่ง พัฒนาระบบการต้อนรับ พัฒนาการให้บริการของ มัคคุเทศก์นำเที่ยว พาหนะนำเที่ยว และการจัดการขยะ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการ จัดการรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวภูเตาโป่ง การพัฒนา

ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขั้นตอนที่ 2 ทดลองจัดการท่องเที่ยว จำนวน 2 ครั้ง และ ขั้นตอนที่ 3 สรุปการจัดการท่องเที่ยวภูเตาโป่ง พบว่ายังมีปัญหา คือ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน และภาครัฐ 2) คณะทำงานยังไม่เข้มแข็ง ไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ 3) ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยว เช่น ราคาค่าชม การพัฒนาผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์ ระบบการต้อนรับ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกละเลยไม่เป็นไปตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 4) ปัญหาในการจัดการรายได้ ยังไม่มีความชัดเจน และเป็นระบบในการจัดการ ตลอดจนไม่เกิดความเป็นธรรม

3. การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ผลการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้เคียงในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกับภูเตาโป่ง ป่าชุมชนบ้านนุงกุ่ม ได้แก่ วัดศรีภูมิ บ้านนาหอ วัดศรีบุญเรือง บ้านนาฮี เจดีย์เก่าบ้านนาเบี้ย วัดโพธิ์ศรี ชุมชนบ้านนาดี และ หมู่บ้านนาหม่ม

3.1 การหาแนวทางการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวภูเตาโป่ง กับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่ามีแนวทางการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ 2 รูปแบบ คือ 1) เครือข่ายประเภทบุคคลและองค์กรท่องเที่ยว ได้แก่ เครือข่ายระดับชุมชนลุ่มน้ำหมัน เครือข่ายระดับอำเภอ เครือข่ายระดับจังหวัด และเครือข่ายอื่นๆ และ 2) เครือข่ายทางสังคมเน็ตเวิร์ก ได้แก่ เฟซบุ๊ก อินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์

3.2 การปฏิบัติการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จากผลการประชุมระดมความคิดเห็นของ

ทีมวิจัยและเครือข่ายฯ ได้ข้อสรุปรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ 1) การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับลุ่มน้ำ ที่ประชุมเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่จะเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ที่จัดการโดยชุมชน และเป็นเส้นทางจักรยาน หรือเส้นทางรถแท็กซี่ โดยเริ่มจากบ้านนุงกุ่ม วัดศรีภูมิ วัดบ้านนาเบี้ย เจดีย์เก่าชั้นพัทธิน้ำ ศูนย์เรียนรู้พัทธิน้ำ วัดบ้านนาดี ต้นโพธิ์เสี่ยงทาย วัดศรีบุญเรือง และวัดบ้านนาหอ 2) การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพจ และการประชาสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาระบบของการจัดการเครือข่าย (สร้างกลุ่ม) กลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำหมัน และมีศูนย์กลางในการประสานงานอยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวภูเตาโป่ง ซึ่งมีหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ ประสานงานการท่องเที่ยวไปยังชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำหมัน 4) การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่ง กับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย

ทีมวิจัยและเครือข่ายฯ ได้ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพร้อม และพัฒนาการจัดการ ของเครือข่าย ได้แก่ 1) การสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในลุ่มน้ำหมัน เพื่อหาวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2) การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว โดยการศึกษาดูงานการจัดการท่องเที่ยว หมู่บ้านวังน้ำมอก อ.สังขม จ.หนองคาย 3) การอบรมเชิงปฏิบัติการ “มัคคุเทศก์ท้องถิ่นประจำแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยปรับภูมิทัศน์ของวัดศรีบุญเรือง และเจดีย์บ้านนาเบี้ย 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของชุมชนนาหอ ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาบน้ำจากสมุนไพร และ 6) การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในด้านการกำหนดเส้นทางและศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยว การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การ

ทำแผ่นพับและโปสเตอร์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์การ
ท่องเที่ยวของเครือข่าย และการพัฒนาที่พัก โฮมสเตย์

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์
ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรมของภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

เส้นทางการท่องเที่ยวที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยว
ชอบความสะดวกสบาย จึงใช้เส้นทางรถแท็กซี่ ดังนั้น
เส้นทางเดินเท้าจึงไม่ได้รับความนิยมเช่นเดียวกับปีแรกที่
เปิดภูเตาโป่งเพื่อการท่องเที่ยว แต่ปัญหาที่พบคือเส้นทาง
รถแท็กซี่จะช้าและต้องได้รับการซ่อมแซมจากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะใช้ได้

2. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่ง บ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

2.1 สภาพปัญหา และแนวทางการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่งอย่างมีส่วนร่วมของ ชุมชน

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม
ภูเตาโป่ง เป็นการท่องเที่ยวชุมชนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้น
การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนควร
เริ่มจากปัญหาและความต้องการที่ระเบิดจากภายใน
ดังที่บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิด ในการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นด้วยการเปิด
โอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบ
ยั่งยืน และช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการ
ท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การลงทุนด้าน
สิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์

การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย เป็นต้น
นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว ผู้มีส่วนร่วม
หลักในการดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ควรมี 4 ภาค
คือ ชุมชน ผู้มีอำนาจ ภาคธุรกิจ และนักท่องเที่ยว เข้ามา
มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รับผิดชอบประโยชน์ร่วม
รวมถึงคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาร่วมกัน จากปัญหา
ของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมีความสอดคล้องกับ
การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอื่น

ดังนั้นทีมวิจัยและชุมชนจึงใช้กระบวนการ
สนทนากลุ่ม ประชุมนำเสนอความคิด เพื่อให้ชุมชนได้
ตระหนักและวิเคราะห์สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข
ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แล้วนำไปเป็นมติของการ
แก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวของชุมชน ดังเช่น การอบรม
ศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ทำให้ชุมชนเกิด
แนวคิดที่จะนำไปพัฒนา สร้างสรรค์ และต่อยอดด้วย
ตนเอง โดยมีนักวิจัยเป็นที่ปรึกษา นั่นคือการส่งเสริมให้
ชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นผู้ปฏิบัติการ ดังคำกล่าวที่ว่า
“การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการ
วางแผน และดำเนินกลยุทธ์การท่องเที่ยว” (Tosun &
Timothy, 2003 อ้างถึงใน พิมพ์วิจิ ใจนุ่งสังข์, 2553)

2.2 ผลจากการทดลองเชิงปฏิบัติการ
การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูเตาโป่งอย่าง
มีส่วนร่วมของชุมชน และอนาคตอย่างยั่งยืน (บุญเลิศ
จิตตั้งวัฒนา, 2548) ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีเชิงนิเวศ
วัฒนธรรมดังกล่าว จะเป็นการสร้างความรู้เข้าใจพื้นฐาน
ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงวัฒนธรรม คณะผู้วิจัย
เห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือรูปแบบของการท่องเที่ยวบน
ภูเตาโป่ง ส่วนหนึ่งเน้นเรื่องการศึกษาเชิงระบบนิเวศของ
ภูเตาโป่ง ป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ในขณะเดียวกัน จุดเด่น
ของภูเตาโป่งคือเรื่องราวการต่อสู้ของผืนป่าตั้งแต่บรรพ
บุรุษมาสู่รุ่นลูกหลานนั้น เป็นเรื่องที่ชุมชนภาคภูมิใจเห็น
ควรนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวเพื่อซึมซับจิตสำนึกต่อการ

อนุรักษ์ธรรมชาติ อีกทั้งภูเขาโปงแสดงถึงเรื่องราวความเชื่อ วิถีวัฒนธรรม การหาอยู่หากิน เรื่องราวของชา เติบต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิต ล้วนเกี่ยวข้องกับวิถีวัฒนธรรมของผู้คนที่ผูกพันกับผืนป่าภูเขาโปงทั้งสิ้น ทีมวิจัยเห็นว่าแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม จึงมีความเหมาะสมต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

แต่ผลจากการทดลองเชิงปฏิบัติการ ยังพบว่า การจัดการท่องเที่ยวยังมีการประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน และภาครัฐในท้องถิ่น พบว่าชุมชนส่วนมากยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว มีเพียงบางกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ เช่น กลุ่มไกด์นำเที่ยว กลุ่มรถแท็กซี่ บ้านโฮมสเตย์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อาบน้ำ ส่วนกลุ่มสตรีมีส่วนร่วมในการจัดการน้อย เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่สนใจในผลิตภัณฑ์และอาหารพื้นเมือง โดยมากนักท่องเที่ยวจัดหาอาหารมาเอง นอกจากนี้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องใช้คนหนุ่มที่แข็งแรง และมีความเชี่ยวชาญในการเดินป่า ทำให้ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม 2) คณะทำงานยังไม่เข้มแข็ง ไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวจัดขึ้นในช่วงฤดูหนาว เป็นช่วงเวลาสั้นๆ ไม่ต่อเนื่องจึงไม่สามารถนำมาเป็นรายได้หลัก ดังนั้นผู้จัดการท่องเที่ยวบางส่วนให้ความสำคัญกับอาชีพหลัก จึงไม่มีเวลาที่จะจัดประชุมหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน การแก้ปัญหาจึงเป็นภาระของคนทำงานไม่กี่คน ดังนั้นจึงมีปัญหในการหาบุคคลที่จะทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน มักคุเทศก์ไม่เพียงพอเพราะไปทำงานต่างจังหวัดและยังไม่สามารถเป็นมืออาชีพได้ และ 3) ปัญหาในด้านการจัดการท่องเที่ยว เช่น ราคาท่องเที่ยวแพงเกินไป ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าเหมารถ เนื่องจากมีรถแท็กซี่เพียงไม่กี่คัน บางครั้งนักท่องเที่ยวมาจำนวนมาก มีรถไม่เพียงพอ ไม่มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขายให้นักท่องเที่ยว ไม่มีโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม และมีเพียงพ่อต่อนักท่องเที่ยว ส่วนระบบในการจัดการต้อนรับพบว่ามี

ความหละหลวม ไม่เป็นระบบ เช่น การลงทะเบียนนักท่องเที่ยว จุดนัดหมายนักท่องเที่ยว ไม่เป็นไปตามที่ได้ตกลงตามที่ประชุม และกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาในการจัดการรายได้ ยังไม่มีความชัดเจนและเป็นระบบในการจัดการตลอดจนไม่เกิดความเป็นธรรม รายได้บางส่วนอยู่ในกลุ่มเล็ก อีกทั้งคณะทำงานบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาและไม่เปิดใจรับมติที่ประชุม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการท่องเที่ยว

จากสภาพปัญหาของการจัดการท่องเที่ยวภูเขาโปง มีความจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อแก้ปัญหา โดยมีผู้นำที่เข้มแข็งนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยว และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดการท่องเที่ยว สร้างความเป็นธรรมเพื่อให้การท่องเที่ยวภูเขาโปง เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน (Sustainable Community-Based Tourism Participatory) ดังข้อความที่ว่า “กระบวนการต่างๆ ที่ประชาชนในรูปของบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นไทย พัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ความสามารถ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องเป็นไปอย่างมีอิสระ ภายใต้การหนุนเสริมของภาคเอกชน ภาครัฐให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนจังหวัดเลย” (สมัชชาสุขภาพจังหวัดเลย, 2559)

อย่างไรก็ตามแม้ว่างานวิจัยจะเสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ชุมชนจะต้องขับเคลื่อนต่อด้วยตนเอง เรียนรู้แก้ปัญหา และดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวภูเขาโปงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. การพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

จากแนวคิดของการสร้างเครือข่ายที่ว่า “เครือข่าย” (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มคนหรือกลุ่มองค์กรเข้าด้วยกันด้วยความสมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่าย ด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน (เสรี พงศ์พิศ, 2538)

หากพิจารณาเครือข่ายของชุมชนในลุ่มน้ำห่มัน อาจจะมีลักษณะการรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากบางชุมชนไม่มีความประสงค์จัดการท่องเที่ยว แต่ขณะเดียวกันไม่ปฏิเสธ บางชุมชน เช่น ชุมชนบุงกุ่ม และชุมชนบ้านนาหอ ได้เข้าสู่งการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้นจึงเกิดความร่วมมือในด้านการนำนักท่องเที่ยวจากชุมชนนาหอ เยี่ยมชมภูเตาโป่ง อย่างไรก็ตามการดำเนินการเครือข่ายยังประสบปัญหาเนื่องจากชุมชนยังไม่ได้มีเป้าหมายร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนยังมีความขัดแย้งในด้านการจัดการป่าในช่วงการจัดตั้งป่าชุมชน ดังนั้นจึงเกิดปัญหาต่อการสร้างเครือข่าย การประสานงาน และความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยว จึงส่งผลให้การสร้างเครือข่ายมีความสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ภูเตาโป่งป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวประกอบด้วยพันธุ์ไม้พื้นถิ่น เห็ด สัตว์ต่างๆ มีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ถ้ำ บวม กิว โบก ช้ำ ตลอดจนหินรูปทรงต่างๆ ซึ่งมีความแปลกและสวยงาม ดังนั้นชุมชนบ้านบุงกุ่มจึงได้ปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมต่อการจัดการท่องเที่ยว และได้พัฒนาเส้นทาง

ท่องเที่ยว 2 เส้นทางคือ เส้นทางเดินเท้า และเส้นทางรถแท็กซี่

การจัดการท่องเที่ยวภูเตาโป่งบ้านบุงกุ่มเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และได้ทดลองจัดการท่องเที่ยวในปีแรก พ.ศ. 2559 นำไปสู่การวางแผนและพัฒนากิจการจัดการท่องเที่ยว ในด้าน การพัฒนานุเคราะห์ท่องเที่ยว การพัฒนาด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การพัฒนาด้านการจัดการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนภูเตาโป่งป่าชุมชนบ้านบุงกุ่ม ได้เปิดท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2561

ในด้านการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่าในพื้นที่ใกล้เคียงภูเตาโป่ง คือชุมชนลุ่มน้ำห่มัน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม ได้แก่ วัดศรีภูมิ บ้านนาหอ วัดศรีบุญเรือง บ้านนาฮี เจดีย์เก่าบ้านนาเบี้ย วัดโพธิ์ศรี บ้านนาดี และศูนย์เรียนรู้พืชน้ำ บ้านนาหม่ม่น ทีมวิจัยและชุมชนได้ปฏิบัติการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการท่องเที่ยวภูเตาโป่งกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอด่านซ้าย 3 แนวทางคือ 1) การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับลุ่มน้ำ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เดียวกันและตั้งอยู่ริมน้ำห่มัน 2) การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพจ และการประชาสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาระบบของการจัดการเครือข่ายโดยการก่อตั้งกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำห่มัน และมีศูนย์กลางในการประสานงาน อยู่ที่สำนักงานท่องเที่ยวภูเตาโป่ง วัดศรีมงคล บ้านบุงกุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการวางรากฐานในการจัดการท่องเที่ยวในระดับหนึ่ง ชุมชนและผู้มีส่วนร่วม

ทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีการพัฒนาต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อสร้างการเรียนรู้ในการพัฒนา ร่วมกัน จะทำให้เกิดความเป็นธรรม และความ สัมคคีในชุมชน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการ ท่องเที่ยวของจังหวัดเลย เช่น อพท.5 ควรพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ และบรรจุเข้าไว้ ในแผนการพัฒนาเพราะอำเภอด่านซ้าย เป็นหนึ่งในพื้นที่ พิเศษของจังหวัดเลย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวเป็นรายด้าน เช่น การตลาดและการ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนารูปแบบ เครือข่าย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย.

พยุ่งพร ศรีจันทร์ทงษ์ และคณะ. (2560). ภูเตาโป่ง ป่า ชุมชนบ้านบึงกุ่ม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. เลย: โรงพิมพ์เมืองเลยการพิมพ์.

พิมพ์ระวี วิจารณ์รุ่งสัจย์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สมัชชาสุขภาพจังหวัดเลย. (2559). การท่องเที่ยวชุมชน แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน. เอกสาร ประกอบการนำเสนอนโยบายสาธารณะ 10 มกราคม 2560 ณ สำนักงานเทศบาลตำบลนา อาน จังหวัดเลย.

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 6 (อุดรธานี). (2557). การ จัดทำโครงการป่าชุมชน จังหวัดเลย. อุดรธานี: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 6 (อุดรธานี).

เสรี พงศ์พิศ. (2538). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนา ชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ปัญหาการใช้สิทธิในการเปลี่ยนมือที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ส.ป.ก.)

The Problem of the Exercise of the Right to Change the Land Tenure Owner under the Act Agricultural Land Reform 2518 B.E.

ณัฐภณ อ้นชัน¹

Natthaphon Anchan¹

Corresponding author's E-mail: Saknuntapon@gmail.com¹

(Received: October 31, 2019; Revised: March 3, 2020; Accepted: April 15, 2020)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหา หลักเกณฑ์ ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการออกโฉนดหรือหนังสือแสดงสิทธิหรือการแบ่งแยกที่ดิน ส.ป.ก. ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศในเรื่องการได้สิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. เพื่อนำผลของการศึกษามาเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้บุคคลที่ครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. สามารถเปลี่ยนมือให้บุคคลอื่นนอกจากทายาทโดยธรรมได้

ผลวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาจากประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 หนังสือ ตำรา บทความวิชาการกฎหมาย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านรวมทั้งประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่ากรณีในการแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา 27 ตรี ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส.ป.ก. จึงมีอาจะกระทำได้ สำหรับกรณีเป็นผู้ครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม้ หลังจากการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินปี พ.ศ. 2497 สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิได้จากการสำรวจตามมาตรา 58 และมาตรา 58 ทวิ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเฉพาะผู้ที่แจ้ง ส.ค.1 และแจ้ง ส.ค. 2 ก่อนการกำหนดเป็นเขต ส.ป.ก. เท่านั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีสิทธิออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินจึงทำให้บุคคลที่ครอบครองขาดสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.

ข้อเสนอแนะควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 วางหลักว่า ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรมหรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดสิทธิให้ผู้ทำกินหรือครอบครองในที่ดิน ส.ป.ก. ขายหรือแบ่งแยกให้บุคคลอื่นที่มีทายาทโดยธรรมได้ เพราะจะทำให้ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินอย่างเช่นบุคคลที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (โฉนดที่ดิน) ใบรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ส. 3 น.ส. 3 ก) หนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน (ส.ค. 1) ซึ่งจะทำให้การใช้สิทธิในการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. ของประชาชนโดยรวมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ทำกินหรือครอบครองในที่ดิน ส.ป.ก. ได้สิทธิในการขายหรือแบ่งแยกให้บุคคลที่มีทายาทได้รวมทั้งจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีที่ดินในการทำเกษตรกรรมและจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

¹ อาจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Lecturer, Law Program, Faculty of Arts and Sciences, Nakhon Phanom University

คำสำคัญ: การครอบครองที่ดิน การแบ่งแยกที่ดิน ส.ป.ก. หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

Abstract

The objectives of this study were to investigate the situations of the problems, rules, theories and legal measures relating to the authority of officials in the issuance of deeds or rights documents or the land separation of ALRO according to the Agricultural Land Reform Act 1975, Section 39, to study the comparison of Thai and foreign laws regarding land acquisition rights of ALRO in order to bring the results of the study to be a guideline for amendment of the law to persons occupying the land of ALRO could change hands for someone other than the statutory heir.

This research result was a qualitative research studied from the Land Code, Civil and Commercial Code, Agricultural Land Reform Act 1975, books, textbooks, law articles, and interviews specialized experts, including the involved people. From the study, it was found that the case of notification of the intention to acquire land rights under Section 27 ter under the Land Code of ALRO, it could not be done in the case of possession of a forest before the promulgation of the Land Code in 1954, the letter of rights could be issued in the survey under Section 58 and Section 58 bis according to the Land Code. Therefore, the authorities would issue the land rights certificate only for the people who report SK.1 and SK.2 before the establishment of ALRO. The authorities had no rights to issue land rights documents; therefore, the occupant lacked the right in the land of ALRO.

Suggestions should be made to amend the Agricultural Land Reform Act of 1975, Section 39 by specifying that the land to which a person was entitled by Agricultural Land Reform could not divide or transfer the rights to that land to others. Unless it was inherited to a statutory heir or transferred to a farmer institution or for the benefit of Agricultural Land Reform, 1975, Section 39. The amendment by specifying rights to those who made or took possession of ALRO land, sold or divided to others who were not statutory heirs, because of it would not cause inequality in land ownership, such as people with ownership of land (Title Deed), certificate utilization of land (NS.3, NS.3K), claim certification (SK.1), which would make the use of the right to hold the ALRO Land of the general public in the northeastern region was arable or possessed in the ALRO by promoting people to have land for farming and resulting in better economy of Thailand.

Keywords: land acquisition ALRO, land separation, land rights certificate

ความเป็นมาของปัญหา

การถือครองที่ดินสมัยรัชกาลที่ 5 การลงนามสนธิสัญญาเบาริง (Treaty of Bering) ทำให้ชาวกลายเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ และที่ดินเริ่มกลายเป็นที่มาของเงินจำนวนมากมหาศาลเหล่าผู้มั่งคั่งทั้งเจ้านาย (Master) ชุนนาง (Nobility) และพ่อค้าชาวจีนเริ่มเข้าจับจองที่ดินในพื้นที่เศรษฐกิจ (Economy) เพื่อการเพาะปลูกขนาดใหญ่ จนเกิดเป็นระบบเจ้าที่ดินขนาดใหญ่ขึ้นมา (อรพันธ์ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์, 2549) ต่อมาการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 ได้พยายามทำให้การกระจายที่ดิน สามารถเข้าถึงราษฎร (People) ได้มากขึ้น โดยรัฐเป็นผู้เข้าไปถือครองที่ดินเองจำนวนมากในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดสรรและจัดระเบียบ (Allocation and organization) มีการออกกฎหมายหลายฉบับที่พยายามทำให้เกิดการกระจายที่ดินขึ้นมา นับตั้งแต่การยึดอำนาจในยุคลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประชากรจำนวนหนึ่งที่มีสายสัมพันธ์กับรัฐเผด็จการทหารในขณะนั้น ต่างได้ประโยชน์กันในการทำรัฐประหารครั้งนั้น จากนั้นนโยบายสนับสนุนการถือครองที่ดินขนาดใหญ่ และการได้สัญญาสัมปทาน (Concession agreement) ของกลุ่มทุนต่างๆ การประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อปี พ.ศ. 2497 ปรากฏว่าตลอดระยะเวลาดังกล่าวไม่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิ (Rights letter) ในที่ดินให้ทันต่อความต้องการของประชาชนได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งในด้านงบประมาณด้านกำลังคนตลอดจนด้านเทคนิควิชาการ ราชวัติแผนที่ (Technical technical guide) ที่ต้องใช้ในการออกโฉนดที่ดินให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ (Official) สามารถเดินสำรวจออกหนังสือโฉนด (Deed book) หรือว่าออกหนังสือรับรองสิทธิในการทำกินแบบ น.ส. 3 ก น.ส. 3 หรือ ส.ค. 1 โดยใช้ระหว่างรูปถ่ายทางอากาศ ทำนองเดียวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในการเพิ่มประชากร (เจสัน ลูบันสกี, 2559) แต่เนื่องจากปัญหาการ

ตีความกฎหมายและข้อจำกัดของหน่วยงานของรัฐ (Government sector) ที่เกี่ยวข้องได้ส่งให้เกิดปัญหาต่อเนื่องเกี่ยวกับการเดินสำรวจในเขตที่ได้จำแนกให้เป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (Cabinet) การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 1 วางหลักไว้ว่าห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งเป็นที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่ภูเขา ที่เขา พื้นที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (Minister of Interior) ห้ามตามมาตรา 9 (โจนัส ดาลลิงเกอร์, 2554) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่เกาะที่สงวนและที่ดิน คณะรัฐมนตรีได้หวงห้ามไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) หรือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 1304 เพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public benefit) อย่างอื่นแม้ว่าที่ดินนั้นจะมีผู้ครอบครอง และการใช้ประโยชน์ซึ่งถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอาจทำได้หลายวิธีตามพื้นที่ อันส่งผลให้เกิดปัญหาในกรณีเรียกร้องต้องการทำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินจากประชาชนโดยทั่วไปซึ่งมีทั้งกลุ่มที่แจ้งความประสงค์ผ่านทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Member of the House of Representatives) ในพื้นที่และกลุ่มที่ดินทางชุมชนที่หน้าทำเนียบรัฐบาล (Government house) โดยเฉพาะกลุ่มสมัชชาคนจนหรือกลุ่มเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน ปัจจุบันปัญหาตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 (Agricultural Land Reform Act) วางหลักว่าที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยตรง หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร (Farmers)

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาในการออกหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดิน ส.ป.ก. เป็นเรื่องที่มีความ

ยุ่งยากสลับซับซ้อนในเงื่อนไขของกฎหมาย ซึ่งในแต่ละฉบับที่มีความเกี่ยวข้องทำให้เกิดปัญหาทั้งในทางปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการยากต่อการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ขอออกโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์และหนังสือรับรองในการที่ผู้ครอบครองได้สิทธิการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินเปลี่ยนมือไม่ได้และการซื้อที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 และใบ บกท. 5 นั้น ผิดกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหา หลักเกณฑ์ ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศ (Foreign law) ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในเรื่องการได้กรรมสิทธิ์หรือการใช้สิทธิในการครอบครองที่ดิน
3. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ในการเปรียบเทียบที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39
4. เพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ซึ่งวางหลักว่า ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้สามารถ

แบ่งแยกให้แก่บุคคลที่ไม่ใช่ทายาทโดยธรรมได้และจะไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการครอบครองหรือการใช้สิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ของประชาชนโดยส่วนรวมในเขตภาคอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาที่มาของสภาพปัญหา หลักเกณฑ์ ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมาย (State of problems, rules, theories and legal measures) ที่เกี่ยวกับที่ดินซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง (Ownership or possession) ในการเปลี่ยนมือหรือทำประโยชน์ในที่ดินอย่างอื่นได้
2. ศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่างตามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ (Village, Sub-district, District) ภาคอีสานที่ได้รับผลกระทบในการใช้ประโยชน์และสิทธิที่ได้รับรองตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ส.ป.ก.) ประมวลกฎหมายที่ดิน และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ (Survey) สัมภาษณ์ (interview) และศึกษาทฤษฎีตามหนังสือ หลักกฎหมายตามประมวลกฎหมาย ตำรา เอกสารต่างๆ Google ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลของการสำรวจมาเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ส.ป.ก.) เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่ครอบครองที่ดินดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์หรือเปลี่ยนมือได้ ซึ่งพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมมาตรา 39 ห้ามมิให้กระทำ
4. นำผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ เจ้าพนักงานที่ดินและประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบประมวลกฎหมายที่ดิน และพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ส.ป.ก.) มาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดกับผู้ครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. ซึ่งไม่ได้สิทธิเหมือนกับผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามหนังสือแสดงสิทธิ เช่น โฉนดที่ดิน

น.ส. 3 น.ส. 3 กน.ส. 3 ข ส.ค. 1 เพื่อให้เกิดความเป็น
ธรรมแก่ผู้ครอบครองการทำประโยชน์ (Possessor)
ในทางกฎหมายต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลในการสำรวจและสัมภาษณ์ ประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัด มหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์

ในการศึกษาครั้งนี้ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัด
ขอนแก่น จังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า
ประชาชนผู้ที่ทำกินอยู่ในที่ดิน ส.ป.ก. เกิดจากการที่
พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมิได้ใช้กฎหมายหรือตีความ
กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ดินหรือ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการหาข้อหาหรือข้อความเห็นจาก
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาการออก
หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทั้งในส่วนประมวลกฎหมาย
ที่ดินกฎหมายป่าไม้ กฎหมายที่ราชพัสดุ กฎหมายการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เป็นจำนวนมาก
นอกจากนี้ในบางกรณีเกิดการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร
โดยมิได้มีการกฎหมายรองรับทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาใน
การออกหนังสือแสดงสิทธิได้ เมื่อพิจารณาจากการ
ประกาศของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.
2536 ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ราษฎรที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01
และพิสูจนได้ว่าครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่า
ไม้เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดรองรับไว้ เสร็จ
ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่มีผลก่อให้เกิดแก่ผู้
ปฏิบัติตามกระบวนการพิสูจนสิทธิและมีผลให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่ต้องออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ผู้นั้น
เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับแต่ประการใด
ซึ่งในปัจจุบันปรากฏว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ถูก
ยกเลิกไปแล้วเนื่องจากเกิดปัญหาทั้งในข้อกฎหมายและ
ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขฝ่ายผู้บริหารระดับสูงซึ่ง
เป็นผู้กำหนดนโยบายและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งต้องเป็นผู้ปฏิบัติรวมทั้งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ตลอดจน
ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับหนังสือแสดงสิทธิใน
ที่ดิน ส.ป.ก. ได้รับรู้กฎหมายที่ดินและกฎหมายการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่เกี่ยวข้องกับการ
ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินต่อไป

2. ความหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน ส.ป.ก

การศึกษาในการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39
ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร ทฤษฎีและวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้
ดังนี้

2.1 เอกสารหนังสือทางราชการออกให้
เกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

2.2 หนังสือรับรองการทำประโยชน์

2.3 แนวคิดทฤษฎีการปฏิรูปที่ดินของไทย

2.4 แนวคิดทฤษฎีการออกโฉนดตามประมวล
กฎหมายที่ดิน

2.5 สิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ตามพระราชบัญญัติ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.7 ประมวลกฎหมายที่ดิน

ที่ดินเป็นเครื่องแสดงฐานะถึงความเป็นอยู่ของ
แต่ละคน (สถิตพงษ์ สูดชูเกียรติ และคณะ, 2557) ในการ
ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือที่ใช้แสดงสิทธิในที่ดินมีความ
แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพ
หรือสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองหรือตามยุค
ตามสมัย

ด้วยเหตุดังกล่าวเกี่ยวกับโฉนดที่ดินจึงจำเป็นที่
จะต้องมีการแบ่งพิจารณาตามสภาพการถือครองที่ดิน
ตลอดจนแนวความคิดในการให้สิทธิหรือให้กรรมสิทธิ์ใน

ที่ดินแก่ประชาชน (ร แรงกาตี, 2526) ซึ่งอาจทำความเข้าใจได้ว่าในสมัยดังกล่าวมีระยะเพียง 15 ปี คือในระหว่าง พ.ศ. 2310 ถึง พ.ศ. 2325 โดยทั่วไปจึงมีสภาพใกล้เคียงกับตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น กฎหมายของไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาก็ยังไม่มีแนวคิดในเรื่องการที่จะออกโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินเพื่อเป็นหลักฐานหรือเอกสารในการแสดงกรรมสิทธิ์ (กรรมสิทธิ์, 2441) นอกจากนี้หลักการส่วนใหญ่ๆนั้นได้มีการบัญญัติไว้ในประกาศออกโฉนดที่ดินรัตนโกสินทร์ศก ร.ศ. 120 (ปรีชา พรหมเพชร, 2541) ในการออกโฉนดที่ดินมีด้วยกัน 3 วิธีคือ (เทียมทัน อุณหะสุวรรณ, 2538) (1) ด้วยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั้งตำบลตามมาตรา 58 และมาตรา 58 ทวิแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (2) การออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา 59 และมาตรา 59 ทวิแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (3) เป็นวิธีการย้ายแปลงตามมาตรา 58 ตริแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

การปฏิรูปที่ดินจึงเป็นประวัติศาสตร์เป็นการปฏิวัติที่ใช้เวลานาน (จุฑามาศ นิสารัตน์, 2544) และความเป็นอิสระของชาติอิสสภาพ ความเท่าเทียมกันทางสังคมของเกษตรกรเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ อันเป็นแนวคิดในเรื่องการสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Social Justice) และให้เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเองในการผลิตทางการเกษตร (ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์, 2525) เพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรมเพิ่มรายได้และงานซึ่งเป็นจุดหมายหลัก ซึ่งการปฏิรูปที่ดินอาจให้ความหมายได้เป็นสองนัย คือ ความหมายอย่างแคบ และความหมายอย่างกว้าง (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2521) หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ได้มีกลุ่มชาวไร่ ชาวนา นักศึกษา นักการเมือง เดินขบวนเรียกร้องหลายครั้ง สาเหตุสำคัญมาจาก ปัญหาที่ดินทำกินและการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน รัฐบาลในสมัย ฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งมีผล

บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2518 โดยมีหลักการและเหตุผลดังนี้ (ศิริภา อภิญาญวรัชกุล, 2554) ส.ป.ก. มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินการกระจายสิทธิในที่ดินทั้งในที่ดินของรัฐและที่ดินของเอกชนที่มีมากเกินไปจนทำให้ไปสู่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน และให้มีการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมทั้งด้านเศรษฐกิจให้ดีขึ้น (สลิทธา โลหิตถกร, 2548) การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2555) เกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538 และกำหนดให้การคัดเลือกเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละท้องที่ อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545) เมื่อเกษตรกรได้รับการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในเขตที่ดินลงชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินและหรือสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชยเรียบร้อยแล้วจะต้องเริ่มเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามนี้ (เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์และคณะ, 2556)

1) ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้ผู้อื่นเช่าให้ทำประโยชน์หรือขายหากไม่ต้องการจะทำประโยชน์ในที่ดินให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับบอกเลิกสัญญาหรือขอโอนสิทธิในที่ดินนั้นให้สามีหรือภรรยาหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะโดยยื่นคำขอได้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ส.ป.ก. จังหวัด

2) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินจนเป็นเหตุให้ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม เช่น ขุดหน้าดินขาย

3) ไม่ขุดบ่อเพื่อเกษตรกรรมเกินกว่าร้อยละ 5 ของพื้นที่ที่ได้รับมอบเช่นถ้า ส.ป.ก. จัดที่ดินให้ 20 ไร่ จะขุดบ่อได้ไม่เกิน 1 ไร่ และต้องไม่ปลูกสิ่งก่อสร้างใดๆ นอกเหนือจากการปลูกสร้างโรงเรียนยุ้งฉางที่อยู่อาศัย หรือสิ่งก่อสร้างอย่างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรตามสมควรหากต้องการกระทำการใดๆ ที่เกินกว่านี้ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อ ส.ป.ก. จังหวัด

4) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานและหลักเขตในที่ดินที่ได้รับมอบหมายให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

5) ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดิน สภาพแวดล้อมหรือเสียหายต่อการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่น

6) ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ค.ป.ก. และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จังหวัด ค.ป.จ.

7) ปฏิบัติตามสัญญาที่อยู่กับ ส.ป.ก. และตามพันธกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก. เช่น ตามสัญญาที่อยู่กับ ธ.ก.ส. หรือสัญญาตามโครงการพัฒนาการเกษตรร่วมกับภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเนื้อที่ในแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดจาก ส.ป.ก. อีกด้วยถ้าเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามหน้าที่กำหนดไว้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมีหนังสือเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในกำหนดถ้าเกษตรกรยังคงฝ่าฝืนโดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ค.ป.จ. จะมี คำสั่งให้สันติสิทธิและต้องออกจากที่ดิน

3. การสันติสิทธิที่ดิน ส.ป.ก.

3.1 ตายหรือละสิทธิเว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

3.2 โอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ การเช่า หรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชยไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

3.3 ขาดคุณสมบัติตามระเบียบที่ ค.ป.ก. กำหนดคือ ไม่ได้ถือสัญชาติไทยหรือมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพก่อนได้รับการคัดเลือกเข้าทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินหรือไม่เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3.4 ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของ ค.ป.ก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

4. เปรียบเทียบการออกหนังสือแสดงสิทธิตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และกฎหมายต่างประเทศ

ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจะมีผลให้ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม่สามารถได้รับหนังสือแสดงสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องผ่านการได้รับ ส.ป.ก 4-01 และยื่นคำร้องขอพิสูจน์สิทธิต่อคณะกรรมการจะมีผลก่อให้เกิดสิทธิแก่ราษฎรและพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรผู้นั้นหรือไม่ ซึ่งโดยหลักกฎหมายทั่วไปมติคณะรัฐมนตรีนั้นมิใช่กฎหมายไม่มีสภาพเป็นกฎหมาย แต่สามารถใช้บังคับได้เฉพาะข้าราชการเท่านั้น เพราะเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฝ่ายบริหารแยกพิจารณาปัญหาได้ 2 กรณีด้วยกันคือ ปัญหาตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และปัญหาตามประมวล

กฎหมายที่ดิน (พนัส ทัศนียานนท์ และ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2534) ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ต้องเป็นเกษตรกรหรือสถาบัน เกษตรกรหรือบุคคลที่ประสงค์จะใช้ที่ดินนั้นเพื่อทำกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2538)

1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักได้แก่ ผู้ที่เป็นเกษตรกรอยู่แล้วตามความเป็นจริงและใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมไม่ใช่อาชีพอื่นซึ่งเกษตรกรประเภทนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าต้องเป็นเกษตรกรผู้ยากจน แต่จะต้องไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพต้องเป็นผู้ยากไร้ด้วย (วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, 2535)

2) ผู้ซึ่งประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักได้แก่ผู้ที่ยังไม่เป็นเกษตรกรแต่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรและมาขอรับการจัดสรรที่ดินซึ่งเกษตรกรประเภทนี้จะต้องเป็นผู้ยากจนหรือผู้จบการศึกษาทางการเกษตรกรรมหรือเป็นบุตรของเกษตรกรและบุคคลดังกล่าวต้องไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองและต้องไม่มีอาชีพอื่นมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพตามกำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ด้วย

3) การปฏิรูปที่ดินในประเทศญี่ปุ่น (ประดิษฐ์ มัชฌิมา, 2519) หลังสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลของประเทศญี่ปุ่นได้ทำการปฏิรูปที่ดินในชนบทภายใต้การกำกับดูแลของทหารฝ่ายสัมพันธมิตร โดยได้จัดทำร่างนโยบายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเสนอต่อรัฐบาลของประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 1945 ซึ่งมีสาระสำคัญ (Food and agricultural policy research center, 1988) คือ รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น โดยโครงการปฏิรูปที่ดินฉบับแรก (First Land Reform Plan) มี

หลักการสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ที่ดินทั้งหมดของเจ้าของที่ดินที่มีได้ประกอบการเกษตร (Absentee Landlords) และที่ดินเกินกว่า 5 ไร่ของผู้ให้เช่าอื่นๆ จะต้องถูกบังคับขายให้แก่รัฐบาล (2) เปลี่ยนแปลงวิธีการจ่ายค่าเช่าจากการจ่ายเป็นผลผลิตเป็นเงินสด โดยคำนวณจากราคาข้าว (3) ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการที่ดินเพื่อการเกษตร เพื่อเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการปฏิรูปที่ดิน กฎหมายปรับปรุงที่ดินเกษตรกรรม หรือ Agricultural Land Adjustment Act ได้วางข้อบังคับที่สำคัญไว้หลายประการ เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าของที่ดินที่ไม่ทำประโยชน์ เนื่องจากเจ็บป่วยหรือเหตุผลอื่น สามารถร้องขอต่อเทศบาลหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์การเกษตร คณะกรรมการที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือองค์กรอื่นของผู้เพาะปลูกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นหรือสมารถ ชื้อ ขาย ที่ดินดังกล่าวไปได้ กฎหมายที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ค.ศ. 1952 (Agricultural Land Law) มีหลักการควบคุมและจำกัดสิทธิในการครอบครองที่ดินของเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน การช่วยเหลือให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยภาครัฐเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ในการดำเนินการจะต้องมีการประกาศการซื้อที่ดินดังกล่าว ต่อสาธารณะเพื่อให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องคัดค้านได้และเจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาว่าจะซื้อที่ดินดังกล่าวหรือไม่ เมื่อซื้อที่ดินมาแล้วรัฐจะนำไปขายให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการทำกินต่อไป

4) การปฏิรูปที่ดินในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยหมู่เกาะมากมาย เคยเป็นอาณานิคมของประเทศสเปน พ.ศ. 2064 (ค.ศ. 1521) และเป็นอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2441 (ค.ศ. 1898) ได้รับอิสรภาพ พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) ซึ่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลจากประเทศทั้งสอง โดยสมัยที่ประเทศสเปนปกครองได้นำระบบการ

ถือครองที่ดินที่เรียกว่า Encomienda (สิดา เจตีย์, 2519) การกำหนดสิทธิในการถือครองที่ดิน รัฐได้ออกกฤษฎีกาฉบับที่ 27 ขึ้นบังคับใช้ โดยให้รัฐมีอำนาจในการบังคับซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินรายใหญ่เพื่อนำมาจัดสรรให้เกษตรกร ที่ไม่มีที่ดินทำกินได้เช่าซื้อเป็นของตนเอง คือกระทรวงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการตรวจสอบที่ดินว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินและผู้เช่าที่ดินและเนื้อที่ในการทำประโยชน์ แล้วจะซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน เพื่อนำมาให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ เกษตรกรต้องได้รับคัดเลือก จากหน่วยงานรัฐและต้องทำประโยชน์ในที่ดินจากนั้นรัฐจะออกใบรับรองสิทธิให้เมื่อได้ทำประโยชน์ตามเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดและผ่อนชำระราคาที่ดินครบถ้วน เกษตรกรจะได้รับกรรมสิทธิ์นั้น ใบรับรองสิทธิใช้เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อนำไปใช้ ในการทำเกษตรกรรมและขายให้บุคคลอื่น

อภิปรายผล

1. ตามประกาศคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ราษฎรที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 และพิสูจน์ได้ว่าครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม้เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดรองรับไว้ นอกจากนี้วิธีดำเนินการอย่างเป็นทางการขัดกับหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินมีข้อยกเว้นเฉพาะในกรณีที่ผู้นั้นได้แจ้ง ส.ค. 1 ในเวลาต่อมามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 เรื่องการพิจารณาแก้ไขปัญหเกี่ยวกับที่ดินในเขตป่าไม้จึงถูกยกเลิกโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2538 โดยมีเหตุผลในการยกเลิกดังต่อไปนี้

1.1 ในการออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ในการออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ให้กับบุคคลซึ่งไม่เป็นเกษตรกร ที่มีคุณสมบัติตามที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดไว้ ต้องมีการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 นอกจากนี้ยังมีการนำพื้นที่ป่าที่ไม่เหมาะสมมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย

1.2 สำหรับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามที่มีเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ร้องขอนั้นปรากฏว่าก่อให้เกิดความเข้าใจผิดอย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ครอบครองที่ดินในเขตป่าไม้ตลอดจนประชาชนทั่วไปว่าพื้นที่ป่าไม่สามารถนำไปออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ทั้งๆ ที่การดำเนินการปฏิรูปที่ดินจะต้องเป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพียงเท่านั้น

1.3 วิธีการแก้ไขปัญหาดินในเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวซึ่งเปิดช่องให้มีการพิสูจน์สิทธิเพื่อกู้เงินหรือเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินได้นั้นเป็นเหตุให้มีการกว้านซื้อที่ดินโดยมิชอบทั้งก่อนและหลังการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อันอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ป่าสงวนแห่งชาติถูกบุกรุกถือครองมากยิ่งขึ้น

1.4 โดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความไว้แล้วว่ากรออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 จะทำให้ได้เฉพาะที่ดินที่ประกอบการเกษตรหรือกิจการที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น ที่ดินประเภทอื่นจึงไม่อยู่ในภายใต้กฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และจะนำไปออก ส.ป.ก. 4-01 ไม่ได้

สรุปผลการวิจัย

ในการออกหนังสือแสดงสิทธิที่ดินที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมิได้ใช้กฎหมายหรือตีความกฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากการหาหรือข้อความเห็นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ กฎหมายที่ราชพัสดุ

กฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในบางกรณีเกิดการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารโดยมิได้มีการกฎหมายรองรับทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการออกหนังสือแสดงสิทธิได้ในทางกลับกันกับสร้างปัญหาให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบ จากการประกาศของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ราษฎรที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 และพิสูจน์ได้ว่าครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม้เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดรองรับไว้ นอกจากนี้วิธีดำเนินการยังถือเป็นการขัดกับหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

จากการศึกษาพบว่าเงื่อนไขที่เป็นมติดังกล่าวของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวย่อมไม่มีผลก่อให้เกิดแก่ผู้ปฏิบัติตามกระบวนการพิสูจน์สิทธิและมีผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ผู้นั้นเพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับแต่ประการใด ซึ่งในปัจจุบันปรากฏว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้วเนื่องจากมีปัญหาทั้งในข้อกฎหมายและในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในกรณีแจ้งความประสงค์ได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา 27 ตรีตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส.ป.ก. จึงมีอาจกระทำได้ สำหรับกรณีเป็นผู้ครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม้แต่หลังจากการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินแล้วกรณีนี้จึงเป็นผู้ครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การออกหนังสือแสดงสิทธิสามารถดำเนินการได้เฉพาะในกรณีดำเนินการสำรวจตามมาตรา 58 และมาตรา 58 ทวิ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ที่ดินในเขต ส.ป.ก. แม้จะมีได้ห้ามมิให้มีการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินหรือออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ได้เฉพาะผู้ที่แจ้ง ส.ค. 1 และแจ้ง ส.ค. 2 ก่อนการกำหนดเป็นเขต

ส.ป.ก. เท่านั้นกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีสิทธิออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ให้ได้แต่ประการใด

ข้อเสนอแนะ

การออกหนังสือแสดงสิทธิให้แก่ผู้ที่ทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 27 ตรี นั้นกระทำมิได้ สำหรับกรณีเป็นผู้ครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าไม้ แต่หลังจากการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 จึงเป็นผู้ครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การที่จะออกหนังสือแสดงสิทธิดำเนินการได้เฉพาะในกรณีตามมาตรา 58 และมาตรา 58 ทวิ ตามประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่าตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ซึ่งวางหลักว่า ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. จึงควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 39 กำหนดสิทธิให้ผู้ที่ทำกินหรือครอบครองในที่ดิน ส.ป.ก. ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐ มีสิทธิให้เช่า มีสิทธิซื้อ มีสิทธิขาย มีสิทธิแบ่งแยกให้บุคคลอื่นหรือบุคคลที่สามที่มีใช้ทายาทโดยธรรมได้ เปรียบเทียบตามกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีน และกฎหมายประเทศญี่ปุ่น วางหลักว่า บุคคลผู้ทำกินในที่ดินของรัฐมีสิทธิเช่า มีสิทธิซื้อ มีสิทธิขาย มีสิทธิแบ่งแยกให้บุคคลอื่นได้หากเกษตรกรผู้ทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐได้ผ่อนชำระราคาที่ดินตามที่รัฐกำหนดไว้หมดแล้วหรือผ่อนชำระราคาที่ดินไม่หมดผู้ทำกินในที่ดินมีสิทธิขายได้หากต้องการขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่นที่มีใช้ทายาทหรือบุคคลที่สาม โดยกฎหมายมีการบังคับให้ต้องมีการเสนอสิทธินั้นแก่ผู้เช่าก่อนการขาย แต่หากต้องการเสนอขายแก่บุคคลที่สาม บุคคลใดที่ซื้อที่ดินนั้นต้องยอมรับสิทธิที่ผู้เช่ามีอยู่ตามกฎหมายด้วยจนกว่าจะผ่อนชำระราคาที่ดินให้แก่รัฐ

ครบตามจำนวนที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีสิทธิในการให้เช่า ขาย เชื้อ แบ่งแยก หรือจำนองได้อย่างเช่น โฉนดที่ดิน ที่ดิน น.ส.3 น.ส.3 ก. ส.ค.1 ของประชาชนโดยทั่วไป ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ทำกินหรือครอบครองในที่ดิน ส.ป.ก. มีสิทธิให้เช่า มีสิทธิซื้อ มีสิทธิขาย มีสิทธิแบ่งแยกให้บุคคลอื่นหรือบุคคลที่สามที่มีชีพายาทโดยธรรมได้ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนให้มีที่ดินทำกินเพื่อการเกษตรกรรมซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรมสิทธิ์. (2441). เป็นคำใหม่พบในบทบัญญัติของกฎหมายครั้งแรกในสมัยรัชการที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตามประกาศออกตรวจของที่ดินคลองประเวศบุรีรมย์และครองแยก ร.ศ. 117 ข้อ 17.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2521). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินและตัวนำการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปที่ดิน*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณินิจ ศรีบัวเยี่ยม และคณะ. (2545). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- จุฬามาศ นิสารัตน์. (2544). *ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม*. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจสัน ลูกบันสกี. (2559). *ที่ดินคือชีวิต กรณีศึกษาเรื่องกรรมรณรงค์ปฏิรูปที่ดินในเขตภาคเหนือ*. สถาบันบัณฑิต SIT 2555.
- โจนส์ ดาลลิงเกอร์ “การพัฒนาปาล์มน้ำมันในประเทศไทย: ข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม” บรรณาธิการโดย เอ็ม โคลเซสเตอร์และ เอ็ม เซา การขยายตัวของปาล์มน้ำมันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: แนวโน้มและนัยยะสำหรับชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง แผนงานคนป่าและเพอิกัมพลันสาวิต วอช (Perkumpulan Sawit Watch) 2554.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. (2525). *กฎหมายและการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม* (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- เทียมทัน อุณหะสุวรรณ. (2538). *การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *คำอธิบายกฎหมายมหาชน เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2519). *การปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย ญีปุ่น บทที่ 3*. ใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (บรรณาธิการ), *การปฏิรูปที่ดิน*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- ปรีชา พรหมเพชร. (2541). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการถือครองที่ดิน* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พนัส ทัศนียานนท์ และ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2534). *รายงานผลการศึกษาวิจัย โครงการศึกษาวิจัยสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ*. ระยะที่ 1 ส่วนที่ 2.

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์และคณะ. (2556). รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนโยบายกฎหมายที่จะเมิดสิทธิมนุษยชนด้านที่ดินและป่า. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

รแรงกาศ. (2526). ได้อธิบายไว้ว่า “ โฉนด” เป็นคำภาษาเขมรหมายความว่า หนังสือไปรดดูประวัติศาสตร์กฎหมายไทยเล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2535). ความหมายของ “เกษตรกร” ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518. แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2519 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2532 รพีสาร มกราคม-มีนาคม.

ศิริณา อภิญาวัชรกุล. (2554). นิติสำนึกของเกษตรกรผู้ซื้อและขายที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 ในตำบลบ้านช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2555). โครงการศึกษาและพัฒนาสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อนำไปสู่กรรมสิทธิ์ในที่ดินรัฐ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิบูลย์การปก.

สถิตพงษ์ สุดชูเกียรติและคณะ. (2557). โครงการวิจัยธนาคารที่ดิน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สลิตตา โลหัตถกร. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สิดา เจริญ. (2519). Philip กับ การปฏิรูปที่ดิน. ใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (บรรณาธิการ), การปฏิรูปที่ดิน. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.

อรพันธ์ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์. (2549). ข้อมูลการครอบครองที่ดินในประเทศไทย องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ. สืบค้นจาก <https://data.opendevlopmentmekong.net/dataset/land-tenure-data-in-thailand>

Food and agricultural policy research center. (1988). *Changes in Japan s agrarian structure*. Tokyo: shinseisakusha Co.,Ltd.,

**ปัญหาความรับผิดในการปลอมวัตถุมงคลในประเทศไทยพิเคราะห์
และเปรียบเทียบตาม กฎหมายอาญา และกฎหมายลิขสิทธิ์**
**The Problem of Liability for Fake Sacred Objects in Thailand Scrutinize
and Compare According to Criminal Law and Copyright Law**

ณัฐภณ อ้นชัน¹ เจษฎา ไชยตา¹

Natthaphon Anchan¹ Jadesada Chaiyata¹

Corresponding author's E-mail: saknuntapon@gmail.com, Jassada.chaiyata@npu.ac.th

(Received: February 3, 2020; Revised: March 19, 2020; Accepted: April 16, 2020)

บทคัดย่อ

วิจัยปัญหาความรับผิดในการปลอมวัตถุมงคลในประเทศไทยนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหาในการจดทะเบียนสิทธิตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ หลักเกณฑ์ ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในการปลอมวัตถุมงคลเกี่ยวกับศาสนาพุทธตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 มาตรา 207 มาตรา 208 และศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายอาญากับกฎหมายลิขสิทธิ์ในเรื่องสิทธิของวัตถุมงคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นหลักเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อนำผลของการศึกษามาเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญาให้ผู้สร้างวัตถุมงคลต้องไปจดทะเบียนสิทธิเพื่อให้ได้รับสิทธิการคุ้มครองตามกฎหมาย และให้มีบทลงโทษตามกฎหมายอาญาแก่บุคคลที่ปลอมวัตถุมงคล

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษา กฎหมายลิขสิทธิ์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตำรา หนังสือ บทความวิชาการกฎหมาย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งพิเคราะห์และเปรียบเทียบกฎหมายลิขสิทธิ์ และกฎหมายอาญา กรณีการปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลของประเทศไทยไม่มีกฎหมายใช้บังคับโดยชัดเจน เนื่องจากตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 มาตรา 207 และมาตรา 208 วางหลักผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ แก้ววัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนา หรือผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกัน นมัสการหรือกระทำพิธีกรรมตามศาสนาใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุสามเณร นักพรตหรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องรับโทษจำคุกหรือโทษปรับ เมื่อพิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีการกำหนดโทษเกี่ยวกับความรับผิดในการปลอมวัตถุมงคลไว้โดยตรง

ข้อเสนอแนะ เห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 วางหลักว่า ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ แก้ววัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนา นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์และความสำคัญของศาสนาพุทธที่คนไทยประมาณ 95% ของประชากร 69.04 ล้านคนนับถือศาสนาพุทธ จึงควรปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 ให้ผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลได้รับโทษตามกฎหมาย เพื่อเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้สืบทอดยาวนานต่อไป

¹ อาจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Lecturers, Law Program, Faculty of Arts and Sciences, Nakhon Phanom University

คำสำคัญ: การปลอมวัตถุมงคล ความรับผิดชอบอาญา การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

Abstract

Research on the problems of liability for counterfeiting of sacred objects in Thailand is aimed on analysis and comparison under patent law, copyright law and criminal law. The objective is to study the source of the problem in registration of the rights according to patent law, copyright law, regulation, theory and legal measures relating to liability for counterfeiting of sacred objects in Buddhism under the criminal code, Section 206, Section 207 and Section 208. This research study to the comparison of criminal law and copyright law related the rights of sacred objects under the civil and commercial code, that is the principle of property taking the results of the study to be a guideline for amendment of the criminal law by applying those who make sacred objects may have to register their rights in order to be entitled to legal protection. In addition, this research shall study the legal penalties for a person who counterfeits the sacred objects.

This research is a qualitative research studied from patent law, copyright law, criminal code and civil and commercial code including textbooks, books, academic articles of law, interviews with the experts and the people involved. This paper reviews the methodology of a method-comparison. From this study, it is found that there is no clear law applying to the case of counterfeiting of sacred objects. According to criminal code, Section 206, Section 207 and Section 208 provide that whoever does by any means to an object or a place held sacred in any religion of any group of people in a manner likely to insult such religion, or whoever cause a disturbance at any assembly of persons who believe in religion during a lawful holding of a conference, religious worship or any religious ceremony, or whoever wrongfully dresses or makes use of any symbol which represents for a Buddhist priest or novice, an ascetic or a clergyman of any religion in order to cause another person to believe that he or she is such person, these shall be liable to imprisonment or a fine. When we have considered these sections, it shall be seen that there is no penalty for direct liability in case of counterfeiting of sacred objects.

According to suggestions, it should amend criminal code in the provisions of Section 206 that whoever does by any means to an object or a place held sacred in any religion of any group of people in a manner likely to insult such religion shall be liable to imprisonment from one year to seven years or a fine of twenty thousand baht to one hundred and forty thousand baht, or both. This amendment is the benefit and importance of Buddhism, the approximately 95% of the Thai people from 69.04 million are Buddhists. Therefore, it should be and amended so that people who counterfeit or imitate sacred objects are punished according to the law in order to preserve Buddhism for a long time.

Keywords: counterfeiting of sacred objects, liability for criminal law, protection of intellectual property

ความเป็นมาของปัญหา

ศาสนาพุทธเกิดขึ้นในชมพูทวีปซึ่งในปัจจุบันเป็นดินแดนของประเทศอินเดีย ประเทศเนปาล ประเทศอัฟกานิสถาน ประเทศปากีสถาน และประเทศบังคลาเทศ แต่หลักฐานทางโบราณคดีส่วนใหญ่อยู่ที่ประเทศอินเดีย เช่น สัมเวชนียสถาน และพุทธสถานต่างๆ ศาสนาพุทธเข้าสู่ประเทศไทยหลังจากการทำสงครามครั้งที่ 3 ประมาณ พ.ศ. 235 พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่างๆ รวม 9 สายด้วยกัน ในส่วนของประเทศไทยเชื่อกันว่ามีคณะของสมณทูตซึ่งมีพระโสณเถระและพระอุตตรเถระเป็นหัวหน้าคณะเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกและอาจมีคณะสมณทูตชุดอื่นๆ เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกาลต่อมา จึงทำให้คนไทยโดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ไทยยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (ธารังศักดิ์ อายวิวัฒน์, นาย. ประวัติกรรมการศาสนา และการพระศาสนาในประเทศไทย, 2516)

เรื่องคนไทยกับพุทธศาสนาและพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น ได้ความตามตำนานพระพุทธรูปเจดีย์พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการว่าคนไทยเรานั้นได้นับถือพระพุทธศาสนามาก่อนที่จะอพยพมาตั้งประเทศไทยในปัจจุบันนี้แล้ว ซึ่งเรื่องนี้พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูร ป.9 ปัจจุบันเป็นพระพรหมคุณาภรณ์) ได้สรุปไว้ใน คำบรรยายเรื่อง พุทธศาสนากับการศึกษาในอดีต ณ ห้องประชุมหอสมุดแห่งชาติ เมื่อเดือนสิงหาคม 2513 ว่าก่อนที่ชนชาติไทยจะได้ตั้งอาณาจักร เป็นประเทศไทยเป็นปึกแผ่นมั่นคง ซึ่งถือว่าเริ่มแต่การตั้งอาณาจักรสุโขทัยนั้น ชนชาติไทย ในภูมิภาคสุวรรณภูมิคลุมไปถึงรัฐไทยต่างๆ ในดินแดนตั้งแต่ทางตอนใต้ของประเทศจีนนั้น ได้รับนับถือพระพุทธศาสนามาแล้ว ทั้งสองนิกาย คือ ยุคแรก ได้รับนับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน ผ่านทางประเทศจีน

สมัยพระเจ้ามังคีไนตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 7 รัชสมัยของขุนหลวงเฒ่า แห่งอาณาจักรอ้ายลาว ยุคที่สองแยกออกเป็น 2 ระยะแรก สมัยอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรืองราวพุทธศักราช 1300 ระยะที่สองระยะที่ 2 ในสมัยลพบุรีเมื่อขอมเรืองอำนาจแผ่อำนาจเขตเข้ามาครอบครองประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางทั้งหมด ในราวพุทธศักราช 1550 ยุคที่สามสมัยพระเจ้าอู่ทองมหาราช หรืออินทรมังช่อ กษัตริย์พม่าแห่งอาณาจักรพุกามแผ่อำนาจเข้ามาในอาณาจักรล้านนา และล้านช้าง ราวพุทธศักราช 1600 พระเครื่องมีความเป็นมาและวิวัฒนาการอันยาวนาน (AP Cowie, 1989) ก่อนจะมาเป็นพระเครื่องนั้นได้เกิดพระพิมพ์ขึ้นมาก่อน (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) และได้มีเครื่องรางของขลังควบคู่มาพร้อมกัน (Paul Procter, 1978) พุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศไทยราวสมัยทวารวดีพร้อมกับความเชื่อเรื่องการสร้างพระพิมพ์ ในสมัยทวารวดีได้รับเอาคติความเชื่อของชาวอินเดีย คือ การสร้างพระพิมพ์เพื่อสืบพระศาสนาซึ่งเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญจอันตรธานซึ่งปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาและส่งผลให้การสร้างพระพิมพ์ในสมัยศรีวิชัยจากที่สร้างพระพิมพ์เพื่อสืบพระศาสนา (ณัฐพล อยู่รุ่งเรืองศักดิ์, 2555)

อิทธิพลด้านวัตถุได้เข้ามามีบทบาทและเจริญเติบโตควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่างๆ ของสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลด้านวัตถุมงคลซึ่งถือเป็นวัตถุอีกประเภทหนึ่งที่มีแนวโน้มว่าจะมีความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจาก สังคมไทยได้มีประชาชนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 ของประเทศซึ่งการนับถือศาสนาพุทธเกิดจากการนับถืออิสลาม(พระเทพเวที (ประยูร ปยุตฺโต, 2534) หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาหรือนับถือตามเวลามารดาตลอดนับถือตามความเชื่อประกอบกับ

การ ดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดหลักประกันความแน่นอนมั่นคงในชีวิตแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) หลักประกันในกฎธรรมชาติที่ตนสามารถควบคุมได้มีเหตุผล และ 2) หลักประกันเหนือธรรมชาติ หมายถึงหลักประกันที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถทำงานได้เหนือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ (แสง จันทร์งาม, 2534) จึงทำให้เกิดธุรกิจพระเครื่องเข้ามาอยู่ในยุคเฟื่องฟูอีกครั้งหนึ่งกล่าวคือ ราคาพระเครื่องมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการสร้างพระเครื่องและวัตถุมงคล (พระมหาเชิด เจริญรัมย์, 2541) มีเม็ดเงินในธุรกิจพระเครื่องและธุรกิจที่เกี่ยวข้องสูงถึงเกือบ 20,000 ล้านบาทต่อปี

ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีสิทธิ์หรือผู้ที่สามารถสร้างวัตถุมงคลได้นั้น เนื่องจาก ในปัจจุบันมีการสร้างวัตถุมงคลขึ้นมาเป็นจำนวนมากทั้งจากวัดเป็นผู้ริเริ่มในการสร้างและปลุกเสกจากพระเกจิอาจารย์ของวัดเองแล้วจึงนำออกให้ประชาชนเช่าบูชากันเองหรือเป็นกรณีที่มีหน่วยงานบริษัทห้างร้านต่างๆ สร้างวัตถุมงคลขึ้นมาแล้วมาติดต่อกับทางวัดเพื่อขอให้พระสงฆ์หรือ พระเกจิอาจารย์ทำพิธีปลุกเสกให้หรือแม้กระทั่งเข้ามาเป็นนายทุนให้กับวัดในการจัดสร้างวัตถุมงคลแล้วนำออกให้ประชาชนเช่าบูชา รวมถึงกรณีที่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่วัดทำการจัดสร้างวัตถุมงคลนั้นแล้วนำออกให้ประชาชนเช่าบูชาโดยไม่มีการปลุกเสก เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาว่าวัตถุมงคลปลอมหรือทำเลียนแบบเป็นจำนวนมาก ไม่มีคุณภาพ รวมทั้งทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้บริโภคในการเช่าบูชาวัตถุมงคลดังกล่าว

ดังนั้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการสร้างวัตถุมงคลปลอมหรือทำเลียนแบบขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เพื่อให้คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธรวมทั้งชาวต่างชาติที่นิยมสะสมวัตถุมงคลเช่าบูชาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงสร้างความเสียหายให้แก่ผู้เช่าบูชาวัตถุมงคลผู้ที่อยากครอบครองหรือสะสมวัตถุมงคลนั้น

รวมทั้งทำให้ผู้ที่จัดสร้างได้รับความเสียหาย บางกรณีมีการฟ้องร้อง การแจ้งความดำเนินคดี แต่ปัญหาดังกล่าวไม่ทำให้ผู้ที่ขายวัตถุมงคลปลอมหรือผู้ทำปลอมหรือทำเลียนแบบ วัตถุมงคล เกรงกลัวในการกระทำความผิดดังกล่าว เพราะในการใช้บังคับกฎหมายอาญา มาตรา 206 มาตรา 207 มาตรา 208 ของไทย มิได้มีการกำหนดโทษให้บุคคลที่ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลมีความผิด อีกทั้งทำให้ผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาของสภาพปัญหา เกี่ยวข้องหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปลอมและการเช่าบูชาวัตถุมงคลของไทย
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสิทธิ ลิขสิทธิ์ของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายประเทศไทยเกี่ยวกับเรื่องการได้กรรมสิทธิ์หรือการใช้สิทธิในการสร้างวัตถุมงคลและความรับผิดชอบในการปลอมวัตถุมงคล
4. เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 206 ซึ่งวางหลักว่าผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดๆ แก่วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่างตามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ (Village, Sub-district, District) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคกลางที่ได้รับผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการปลอมวัตถุมงคลเพื่อได้รับ

ความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมาย
สิทธิบัตร กฎหมายลิขสิทธิ์

2. สัมภาษณ์ ประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธ
เจ้าของแผงพระภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง
เพื่อศึกษาในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับ
กฎหมายอาญา กฎหมายสิทธิบัตร กฎหมายลิขสิทธิ์
เรื่องการได้กรรมสิทธิ์ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ในการสร้างวัตถุ
มงคล

3. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ (Survey)
สัมภาษณ์ (Interview) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative research) ด้วยการวิจัยเอกสาร
(Documentary research) และศึกษาทฤษฎีตาม
หนังสือ หลักกฎหมายตามประมวลกฎหมาย ตำรา
เอกสารต่างๆ Google ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลของการ
สำรวจมาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 206 ซึ่งมีได้วางหลักการปลอมวัตถุมงคลเพื่อให้
ผู้ที่ปลอมวัตถุมงคลได้รับโทษตามกฎหมาย

4. นำผลจากการสัมภาษณ์ ประชาชนผู้นับถือ
ศาสนาพุทธ เจ้าของแผงพระภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาคกลาง เพื่อศึกษาในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่
เกี่ยวกับกฎหมายอาญา กฎหมายลิขสิทธิ์ เรื่องการได้
กรรมสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ในการสร้างวัตถุมงคลซึ่งจะทำให้เกิด
ความเป็นธรรมและการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้สร้างวัตถุ
มงคลและผู้ที่เช่าบูชาในทางกฎหมายต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลในการสำรวจและสัมภาษณ์
ประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาค
กลาง

ในการศึกษารั้วนี้ประชาชนในเขตพื้นที่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง พบว่าประชาชน
ผู้นับถือศาสนาพุทธ เจ้าของแผงพระรวมทั้งผู้เช่าหา
บูชาพระเครื่องได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

เนื่องจาก มีการปลอมแปลงวัตถุมงคลกันสูงมากและ
มีการโฆษณาในทางพุทธพาณิชย์บางกรณีมีการ
ฟ้องร้องต่อศาล(สุรียันจันทรา, 2547) ซึ่งเป็นคดี
หมายเลขคำที่ อ.2984/2545 คดีหมายเลขแดงที่
อ.979/2547 ศาลอาญา รัชดา อ่านคำพิพากษาคดีที่
พนักงานอัยการอาญา 9 เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นาย ก
เจ้าของนิตยสารพระเครื่องโพธิ์เพชร เป็นจำเลยใน
ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน โดยโจทก์ฟ้องสรุปว่า
เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2549 จำเลยได้ หลอกหลวง
ประชาชนทั่วไป ด้วยการโฆษณาแสดงข้อความอันเป็น
เท็จและปกปิดข้อความจริง โดยจำเลยจัดให้มีการเช่า
ซื้อวัตถุมงคลพระเครื่องพระบูชา พร้อมออกไป
รับประกันว่า พระแท้ทุกองค์ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายราย
หนึ่งหลงเชื่อ และจ่ายเงินเช่าซื้อพระเครื่องวัตถุมงคล
มูลค่าทั้งสิ้นกว่า 2,000,000 บาท โดยศาลพิเคราะห์
แล้ว เห็นว่า จำเลยให้การรับสารภาพ ในระหว่างการ
พิจารณาคดี จำเลย ได้เช่าซื้อพระเครื่องและวัตถุมงคล
ทั้งหมดคืนจากผู้เสียหาย เป็นจำนวนเงินกว่า
2,000,000 บาท ศาลพิพากษาว่า จำเลย มีความผิด
ฐานฉ้อโกง โดยลงโทษจำคุก 2 ปี ปรับ 10,000 บาท
จำเลย ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา
คดี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลย 1 ปี ปรับ 5,000
บาท เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า อาชีพซื้อหรือขาย
พระเครื่อง มิได้มีข้อกำหนดทางกฎหมายอย่างชัดเจน
ให้ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ไม่ต้องขึ้นทะเบียน
ผู้ประกอบการและมีได้บังคับให้ขึ้นทะเบียนกับองค์กร
ใดหรือมีองค์กรใดเข้ามาควบคุมและไม่มีโทษในการ
ปลอมพระหรือขายพระเครื่องปลอม

2. ความหมายที่เกี่ยวข้องของวัตถุมงคล

การศึกษาในการปลอมวัตถุมงคลและการได้
กรรมสิทธิ์ ลิขสิทธิ์สำหรับผู้สร้างวัตถุมงคลขึ้น ผู้วิจัย
ได้รวบรวมเอกสาร ทฤษฎีและวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

2.1 เอกสารหนังสือทางราชการออกให้เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์

2.2 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร

2.3 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

2.4 แนวคิดทฤษฎีการจดทะเบียนลิขสิทธิ์

2.5 ประมวลกฎหมายอาญา

2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วัดมุงคล หมายถึง เครื่องรางของขลังที่เชื่อว่า จะนำความสุขความเจริญเป็นต้นมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่างๆ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) วัดมุงคล เป็นเรื่องของความเชื่อและศรัทธาในสิ่งของที่สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา ตามสมัยนิยมตั้งแต่โบราณกาลมีหลักฐานเป็นวัดมุงคลที่สร้างขึ้นมีอายุเก่าแก่เกือบ 2,000 ปี วัดมุงคลจะมีมากมายในสังคมไทย เช่น พระเครื่อง, พระกริ่ง, พระกริ่งปวเรศ, ปลัดขิก, ผ้ายันต์, ตะกรุด, มีดหมอ, องค์เทพที่เป็นทางศาสนาอื่นๆ เช่น พระพรหม, พระตรีมูรติ, พระราหู

3. ประเภทวัดมุงคล

วัดมุงคล ในศาสนาพุทธ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า พระเครื่องราง หรือ พระเครื่อง คือรูปสมมุติของพระพุทธเจ้าที่มีขนาดเล็ก สร้างเพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า และเพื่อสืบทอดพระศาสนา พระเครื่องอาจจะรวมถึงรูปสมมุติของพระโพธิสัตว์, พระอริยสงฆ์ และเทพเจ้าที่มีขนาดเล็กด้วย วัดมุงคล ทางพุทธศาสนานั้นประกอบด้วย 2 ประเภท

3.1 วัดมุงคล ภายนอก เช่น วัดที่สร้างมาจากดิน โลหะ ฯลฯ

3.2 วัดมุงคล ภายใน หรือที่เรียกว่า มงคลชีวิต คือคำแนะนำในการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขและความเจริญก้าวหน้าของชีวิต ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ 38 ข้อ ในมหาเมฆคสูตรหรือเรียกว่า มงคล 38 ประการ (พุทธวจน-เขียนราย มงคลชีวิต 38 ประการ, 2559)

ปัจจุบันจึงมองว่าเป็นความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาและมีความเชื่อความศรัทธา (ศศิวิมลสิทธิโชค, 2557) ของวัดมุงคล ในศาสนาพุทธ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า “พระเครื่อง” กับ “พระพิมพ์” คือรูปสมมุติของพระพุทธเจ้าที่มีขนาดเล็ก สร้างเพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้าและเพื่อสืบทอดพระศาสนาให้ยาวนานต่อไป

4. เปรียบเทียบประมวลกฎหมายอาญาและการวิเคราะห์วัดมุงคลประเภทพระเครื่องกับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาและการละเมิดลิขสิทธิ์

จำเลยขณะเป็นพระภิกษุ ได้ร่วมประเวณีกับหญิงในกฎของจำเลยบนชาววัง จ.เพชรบุรี มีกฎพระใกล้เคียงหลายหลัง มีพระพุทธรูปพระฉายบนชาววังเป็นสถานที่ที่ประชาชนเคารพนับถือเห็นได้ว่าเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง แต่จะถือว่าเป็นการเหยียดหยามศาสนาตามความในมาตรา 206 ยังไม่ถนัด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 736/2505 ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 16/2505)

คืนเกิดเหตุมีการชุมนุมกันกระทำพิธีสวดมนต์ทำบุญฉลองกระดูกผู้ตายตามพุทธศาสนาบนหอสวดมนต์ จำเลยขึ้นมาส่งเสียงเอะอะอื้อฉาวซ้ำยังกล่าวว่า พระนี้ยุ่งจริง พระไม่มีความหมายแล้วจำเลยนั่งลงใช้มือตบกระดาน 7-8 ครั้ง และชักปืนพกออกจากเอวมาถือไว้หันปากกระบอกปืนมาทางพระ แล้วปืนตกลงยังพื้นหอสวดมนต์ การกระทำของจำเลยดังกล่าว ถึงแม้ผู้ไปชุมนุมกันจะไม่มีปฏิริยาว่ารุนแรงขึ้นก็ตาม ก็ยังถือได้ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 207 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1100/2516)

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 ที่ใช้บังคับอยู่ ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2534 นั้น การสละสมณเพศเพราะถูกจับในข้อหาคดีอาญาแยกได้เป็น 3 กรณี คือ 1) เมื่อพนักงานสอบสวนหรือ

พนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว และเจ้าอาวาสไม่ยอมรับตัวไว้ควบคุม พนักงานสอบสวนดำเนินการให้สละสมณเพศได้ 2) พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเห็นว่าไม่ควรปล่อยชั่วคราวและไม่ควรมอบตัว ให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม ก็ดำเนินการให้สละสมณเพศได้ และ 3) พระภิกษุรูปนั้นไม่ได้สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งหรือเป็นพระจรจัด ก็ดำเนินการให้สละสมณเพศได้

เมื่อวันที่ 25 มิ.ย. 2534 ร้อยตำรวจโท ส. นำจำเลยไปมอบให้พนักงานสอบสวน โดยมี ก. แจ้งว่าจำเลยแต่งกายเป็นพระภิกษุโดยมิชอบและยุ่งเกี่ยวกับพ.ภริยาของ ก. พนักงานสอบสวนจึงนำจำเลยไปพบเจ้าคณะเขตและพระภิกษุผู้ใหญ่อีกหลายรูปเพื่อสอบสวนจำเลย เมื่อไม่ได้ความชัดว่าขณะนั้นจำเลยจำพรรษาและสังกัดวัดใดแล้ว จำเลยได้ยินยอมสีกจากการเป็นพระภิกษุ โดยเปลื้องจีวรออกแล้ว แต่งกายด้วยชุดขาว เมื่อกรณีเห็นได้แจ้งชัดว่าจำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาและพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ทั้งจำเลยมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง พนักงานสอบสวนจึงได้ดำเนินการให้จำเลยสละสมณเพศ โดยนำจำเลยไปพบเจ้าคณะเขตและพระภิกษุผู้ใหญ่อีกหลายรูปเพื่อทำการสึกจำเลยจากการเป็นพระภิกษุ การที่จำเลยยินยอมเปลื้องจีวรออกแล้ว แต่งกายด้วยชุดขาว เช่นนี้ถือได้ว่าจำเลยได้สละสมณเพศแล้ว เพราะพระภิกษุที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยหรือต้องปาราชิกจะขาดจากการเป็นพระภิกษุทันที โดยเจ้าคณะเขตหรือเจ้าคณะตำบลหรือเจ้าคณะแขวงสามารถให้พระภิกษุรูปนั้นสึกได้โดยไม่ต้องกล่าวคำอาลาสิกขา การที่จำเลยยินยอมเปลื้องจีวรออก เมื่อต่อสู้อย่างดียอมไม่เป็นเหตุให้จำเลยกลับมาเป็นพระภิกษุใหม่อีก ดังนั้น การที่ต่อมาจำเลยกลับมาแต่งกายเป็นพระภิกษุเพื่อให้นักคนอื่นเชื่อว่าตนเป็นพระภิกษุ จึงเป็นการกระทำที่เป็นความผิด

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 208 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1798/2542)

การพิจารณาตามคำพิพากษาศาลฎีกาจะเห็นว่าไม่มีการกำหนดโทษในการปลอมหรือการทำเลียนแบบวัตถุมงคลประเภทพระเครื่องมีแต่การกำหนดโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดของพระสงฆ์ การก่อความวุ่นวายในที่ประชุมพิธีกรรมทางศาสนา และการแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายว่าเป็นพระภิกษุ สามเณรเพียงเท่านั้น

4.1 การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาว่าด้วยเรื่องลิขสิทธิ์

เมื่อกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ โดยกล่าวถึงลักษณะการคุ้มครอง อายุการคุ้มครอง รวมถึงข้อพึงระวังเมื่อคัดลอกทำซ้ำ หรือเลียนแบบดัดแปลงงานของผู้อื่น (กัลย์ กัลยาณมิตร, 2561) ลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องยื่นเพื่อจดทะเบียนเหมือนกับสิทธิบัตรหรือเครื่องหมายการค้า แต่สมควรยื่นที่เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องยื่นจดทะเบียนอย่างเป็นทางการกับสำนักงานกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยทั่วไปแล้ว “งานสร้างสรรค์ที่ผ่านกระบวนการคิด” จะได้รับการคุ้มครองอย่างอัตโนมัติตั้งแต่วันที่เจ้าของได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และมีอายุถึง 50 ปีหลังจากเจ้าของลิขสิทธิ์เสียชีวิต หากเป็นงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของนิติบุคคล งานลิขสิทธิ์จะได้รับความคุ้มครองสูงสุด 50 ปีหลังจากวันแรกที่ได้ทำการเผยแพร่ตามมาตรา 4 ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของราชอาณาจักรไทย งานที่มีลิขสิทธิ์ประกอบไปด้วย 9 ประเภท 1) งานวรรณกรรม (รวมไปถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์) 2) งานการแสดง 3) งานวิจิตรศิลป์ 4) ศิลปกรรมงานดนตรี 5) งานสิ่งบันทึกเสียง (เทป ซีดี) 6) งานโสตทัศนวัสดุ (วีซีดี ดีวีดี ที่มีภาพหรือมีทั้งภาพและเสียง) 7) งานภาพยนตร์ 8) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และ 9) งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี วิทยาศาสตร์ หรือ

ศิลป์ (ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาและบ่มเพาะวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553)

4.2 ขอบเขตความคุ้มครองของงานอันมีลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์อยู่ภายใต้ข้อตกลงตามสนธิสัญญากรุงเบิร์น ซึ่งเป็นสนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ โดยประเทศภาคีสมาชิกในสนธิสัญญานี้ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์เสมือนเหมือนกัน เสมือนว่าทุกๆ ประเทศสมาชิกเป็นประเทศเดียวกัน เช่น กรณีสร้างสรรค์งานเกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา งานชิ้นนั้นจะได้รับการคุ้มครองในประเทศไทยตามกฎหมายไทยด้วยเช่นกัน เพราะทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยต่างได้ลงนามในสนธิสัญญาฉบับนี้ เพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม และอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล (เดชา กิตติวิทยานันท์, 2552) ประเทศไทยได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเบอร์นอยู่ 2 ฉบับ คือ ฉบับ Berlin Act, ค.ศ. 1908 ซึ่งสำเร็จโดย Berne Additional Protocol ค.ศ. 1914 โดยได้ทำข้อสงวนขอใช้บางมาตราของฉบับ Berne Convention ค.ศ. 1886 และ/หรือ Paris Act, ค.ศ. 1896 แทน 6 ข้อ ดังนั้น ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่เมื่อสร้างสรรค์งานขึ้นมาแล้วได้รับการคุ้มครองไปทั่วโลกในประเทศที่ได้ลงนามในสนธิสัญญาฉบับนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2537)

4.3 ประเด็นความเป็นผู้ทรงลิขสิทธิ์หรือเจ้าของในงานอันมีลิขสิทธิ์

ผู้สร้างสรรค์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ผู้สร้างสรรค์จะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วยหรือไม่ต้องพิจารณาตามฐานะของผู้สร้างสรรค์ ดังนี้

กรณีผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ยกเว้น ทาหนังสือข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อ

สาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างงานนั้น (มาตรา 9)

กรณีผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานในฐานะรับจ้างงานของบุคคลอื่น ผู้ว่าจ้างเป็น

เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ยกเว้นตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 10) ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ

กรณีผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานในฐานะผู้รวบรวมงานงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์มีการคัดเลือก หรือจัดลำดับในลักษณะมิได้ลอกเลียนงานของผู้อื่น และไม่กระทบสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เดิมที่มีอยู่ในงาน ผู้รวบรวมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา 12)

สำหรับการสร้างสรรค์งานในฐานะเป็นลูกจ้าง พนักงานของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น หน่วยงานเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ยกเว้นตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร (มาตรา 14) กรณีไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์กฎหมายได้กำหนดไว้ในมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ประกอบด้วย 1) ข่าวประจำวัน ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นเพียงข่าวสารโดยมิใช่ในงานในแผนกวรรณคดีแผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ 2) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย 3) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือตอบโต้ของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น 4) คำพิพากษาคำสั่งคำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ และ 5) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ตามข้อ 1 ถึง 4 ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

4.4 ประมวลกฎหมายอาญาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

ตามมาตรา 206 ถึงมาตรา 208 ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ แก้วตุหรือสถานอันเป็นที่เคารพ

ในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนา ผู้ใดก่อให้เกิดการรบกวนขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกันนั้นมัสการหรือกระทำพิธีกรรมตามศาสนาใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุสามเณร นักพรตหรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกและปรับตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ผู้สร้างสรรค์” หมายความว่า ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไรให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ 1) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ 2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน 3) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และ 4) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 หรือ มาตรา 52 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2537)

อภิปรายผล

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีบทบาทหลายประการในการเปลี่ยนแปลงประเพณีพิธีกรรม โดยทรงอ้างเหตุผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ประกอบในสมัยนี้เองที่มีการเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปและรูปเคารพที่ศักดิ์สิทธิ์ตามวัดวาอารามที่ร้างและจากที่สิ่งต่าง ๆ มายังกรุงเทพอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะพวกเจ้านายและขุนนางก็มีส่วนร่วมด้วย (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2505) เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 31 วรรคหลังว่าผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานของผู้นั้นเพื่อหากำไรให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ถ้ากระทำในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อหรือเสนอให้เช่าซื้อ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ถือว่าผู้นั้นที่ได้กระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 32 การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หากไม่ขัดต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ภายใต้บังคับ ตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งการกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ ไม่ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไรใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท ชะนิวารณ์หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

ในงานนั้น เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมี การรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ทำซ้ำ ดัดแปลงนำออกแสดงหรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ใน การพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตาม กฎหมายหรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว ทำซ้ำดัดแปลงนำออกแสดงหรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตนก็มีใช้การกระทำเพื่อ หากำไร ในส่วนการได้มาจากการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตาม มาตรา 8 ถึงมาตรา 18 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของผู้ สร้างสรรค์จะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วยหรือไม่ต้อง พิจารณาตามงานของผู้สร้างสรรค์หรือฐานะของผู้ สร้างสรรค์ว่าผู้สร้างสรรค์งานนั้นนั้นมีสิทธิหรือ กรรมสิทธิ์ในงานนั้นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้มาก น้อยเพียงใดต้องพิจารณาตามลักษณะของงานนั้นๆ

กรณีผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานในฐานะ พนักงานหรือลูกจ้าง ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ใน งานนั้น ยกเว้นทำหนังสือข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อ สาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้าง แรงงานตามมาตรา 9 ซึ่งงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ ขึ้นมาในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็น หนังสือหรือได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้ลิขสิทธิ์ในงาน นั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่ถ้านายจ้างมีสิทธิในงานนั้น ออกไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนสามารถทำได้ตามที่เป็น วัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้นได้โดยไม่ต้องบอก กล่าวลูกจ้าง

สรุปผลการวิจัย

การพิจารณาในการปลอมหรือทำเลียนแบบ วัตถุุมงคลตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 มาตรา 207 และมาตรา 208 มิได้มีการกำหนดโทษใน การปลอมหรือการทำเลียนแบบวัตถุุมงคลไว้ มีเพียงการ กำหนดโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดของพระสงฆ์

การก่อความวุ่นวายในที่ประชุมพิธีกรรมทางศาสนา และการแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายว่าเป็นพระภิกษุ สามเณรเพียงเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่าบทลงโทษผู้ที่กระทำ ความผิดในการปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุุมงคลตาม ประมวลกฎหมายอาญาที่กล่าวมาข้างต้นกับ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2535 มีความแตกต่างกัน ซึ่งตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2535 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 31 ได้แยก หมวดกำหนดโทษในการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้อย่างชัดเจน ในการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตาม พระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอัน ควรรู้งานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำความผิด อย่างหนึ่ง แก่งานนั้น เพื่อหากำไร ให้ถือ ว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ ชาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่า ซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่าย ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของ ลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์จึงมีโทษทั้งจำคุกและโทษ ปรับแล้วแต่กรณี และเจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิเรียกร้อง ค่าเสียหายในทางแพ่งได้ การทำซ้ำ ดัดแปลง หรือ เผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาตมีโทษ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และหากทำ เพื่อการค้าต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ ในส่วนประมวลกฎหมายอาญานั้นยังมิได้มีการ กำหนดโทษผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุุมงคลไว้ ชัดเจน หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเป็นการ ฟ้องร้องหรือดำเนินคดีเฉพาะคู่กรณี ซึ่งเป็นความผิดต่อ ส่วนตัวตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 โดย ทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ

หรือ ปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสาร สิทธิผู้กระทำ ความผิดฐานฉ้อโกงต้องรับโทษตามกฎหมายอันเป็นความผิดที่ยอมความได้เพียงเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 มาตรา 207 และมาตรา 208 มิได้กำหนดบทลงโทษผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลให้ต้องรับโทษไว้อย่างชัดเจน หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นคู่กรณีดำเนินคดีหรือฟ้องร้องตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 ซึ่งเป็นการหลอกลวงหรือฉ้อโกงเป็นความผิดต่อส่วนตัวอันยอมความได้

ผู้วิจัยเห็นว่าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 วางหลักว่า ผู้กระทำความผิดใดๆ แก่วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพ ในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ยังไม่มีการบัญญัติให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดต่อศาสนาที่มีความสำคัญกับประชาชนคนไทยเป็นจำนวนมากให้ความเคารพนับถือและเป็นที่สักการะบูชายึดเหนี่ยวทางจิตใจโดยทั่วไป ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 206 ให้ผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลได้รับโทษทางอาญา อย่างเช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีการแยกหมวดกำหนดโทษในการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้อย่างชัดเจนเมื่อมีการทำละเมิดขึ้นซึ่งมีโทษจำคุกและโทษปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สร้างวัตถุมงคลได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย อีกทั้งทำให้ผู้ปลอมหรือทำเลียนแบบวัตถุมงคลได้รับโทษทางอาญาและทางแพ่งในการกระทำความผิดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลย์ กัลยาณมิตร. (2561, กรกฎาคม). มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เข้าถึงได้จาก <http://www.erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=66>
- ณัฐพล อยู่รุ่งเรืองศักดิ์. (2555). *ประวัติศาสตร์ผ่านพระเครื่องนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- เดชา กิตติวิทยานันท์. (2552). *การป้องกันการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต*, สืบค้นจาก <http://www.decha.com/main/showTopic.php?id=2123>
- ธำรงค์ดี อายุวัฒน์, นาย. ประวัติกรรมการศาสนา และการพระศาสนาในประเทศไทย. (2516). *ที่ระลึกในงานพระกฐินพระราชทาน*, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2534). *สถานการณ์พุทธศาสนาพลิกหน้าเป็นพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2505). *พระราชปรารภเรื่องพระพุทธรูปชินราช*. จดหมายเหตุกรุงสยาม, หน้า 48-50.
- พระมหาเชิด เจริญรัมย์. (2541). *พระเครื่องกับสังคมไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีทัศนคติของนักวิชาการพุทธศาสนาในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชกิจจานุเบกษา. (2537). ใน พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พ.ศ. 2537 วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2537 เล่ม
11 ตอนที่ 59 ก (หน้า 286-288). กรุงเทพฯ:
คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

ศศิวิมล สิทธิโชค. (2557). ปัญหาในการควบคุมการ
จัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคล ตาม
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาของประเทศไทย
(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาและบ่มเพาะวิสาหกิจ. (2553).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ E-mail: tu_tubi
@hotmail.com, tu.tuipi@gmail.com

สุริยัน จันทรา, (2547). ลิขสิทธิ์ องค์ความรู้ความงามเทพยด
เสนาหลักเมือง ฝ้ายันต์พระโพธิสัตว์พรางภาพ
และฝ้ายันต์ อ.979/2547 (ศาลทรัพย์สินทาง
ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 29
พฤษภาคม 2547).

แสง จันทร์งาม. (2534). ศาสนา ปรัชญา ศาสนา (พิมพ์
ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

AP Cowiv. (1989). *Oxford Advanced Learner s
Dictionary of Current English*. Fourth
Edition. London: Oxford University.

Paul Procter. (1978). *Longman Dictionary of
Contemporary English*. London: Longman
Group.

แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

Guidelines of Community Welfare Fund Development to Sustainability of Na-O Sub-District Municipality, Muang District, Loei Province

เนตรชนก พาคำ^{1*} เชิดเกียรติ กุลบุตร² พรกมล ระหาญนอก²

Netchanok Phakham^{1*} Choetkiat Kunlabut² Pornkamol Rahannok²

Corresponding author's E-mail: Pim25183305@gmail.com

(Received: October 29, 2019; Revised: January 29, 2020; Accepted: March 2, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย 2) เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของสมาชิกในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย 3) เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ความยั่งยืนของเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 370 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย คณะกรรมการ ผู้บริหารเทศบาล ผู้นำชุมชน ผู้นำส่วนท้องถิ่น และสมาชิกกองทุน จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบไม่มีโครงสร้าง และประเด็นสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. กองทุนจัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต มีการพึ่งพาตนเองช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่เกิดจนตาย มีความสำคัญในการจัดสวัสดิการคือ ให้อย่างมีคุณค่ารับอย่างมีศักดิ์ศรีมีโครงสร้างกระบวนการบริหารงานงบประมาณ ภาควิเคราะห์และทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. สมาชิกมีความพึงพอใจด้านการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ความสะดวกในการให้บริการของกองทุน รองลงมา คือ ความเสมอภาคในการให้บริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพึงพอใจในกระบวนการดำเนินงาน ด้านการได้รับสวัสดิการ โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สวัสดิการกรณีเสียชีวิต รองลงมาคือ สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สวัสดิการการศึกษา
3. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ มีแนวทางในการดำเนินงานที่ยั่งยืนคือมีการสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกตามความต้องการมีเป้าหมายหลักคือมุ่งเน้นประชาชนเป็นหลักและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน มีความเสมอภาค เท่าเทียมในการให้บริการ และรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกระบวนการ มีการเพิ่มศักยภาพในการบริหารกองทุนอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนากองทุน ยกกระดับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการบริหารจัดการงบประมาณที่ชัดเจน และมีการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ M.A. candidate, Social Development Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

² Lecturers, Social Development Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

คำสำคัญ: การพัฒนากองทุน สวัสดิการชุมชน ความยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research were:1) to identify the condition / operation characteristics of the fund 2) to analyze the members' satisfaction in fund welfare. 3) to discover guidelines for the development of the community welfare fund of Na-O sub-district Municipality, Muang district, Loei Province. The research model was a mixed methodology both quantitative and qualitative research. The sample was 370 informants. The 20 informants of the target group used in qualitative research consists of committees, municipal board, community leader, local leaders and fund members. The tools used in quantitative research were questionnaires while the tools used in qualitative research were unstructured in-depth interview forms and focus group discussion. Quantitative data analysis was by finding frequency, percentage, mean and standard deviation. Qualitative data was analyzed by content analysis.

The research findings found that:

1. The fund established to create life security, self-reliance from birth to death was an essence of welfare provision in terms of receiver dignity, structural management, budget, network partnership, and operational directions.

2. The members were highly satisfied in all aspects of services. An average of the highest item was the convenience of the fund's services followed by an equality of services and an average of the lowest item was the operational process. The overall levels of welfare were at a high level. The highest item was death welfare benefit followed by newborn /childbirth welfare and the lowest item was educational welfare.

3. Guidelines for sustainable operations of Community Welfare Fund, Na-O sub-district Municipality to ensure the members' needs were focusing primarily on people and suitable for community settings, equality in services and received benefit, public participation in every process, constant increases in fund management capabilities, fund development, upgrading learning sources, obvious budget management and building networks for sustainable development.

Keyword: fund development, community welfare, durability

ความเป็นมาของปัญหา

สวัสดิการเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 เป็นองค์กรของรัฐตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ต่อมาใน เดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ได้ย้ายมาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์การมหาชน, 2551) ร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชนให้การสนับสนุน จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และ มีการพัฒนากองทุนสวัสดิการ

ชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนที่หลากหลาย เน้นให้ชุมชนหันมาฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและความสัมพันธ์ในรูปแบบของสวัสดิการแบบครบวงจรเป็นสวัสดิการแบบพึ่งตนเองที่ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างระบบร่วมบริหารจัดการและร่วมรับผลประโยชน์เพื่อให้เป็นกองทุนที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันมีการสมทบงบประมาณจาก 3 ฝ่ายคือ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล เป็นระบบสวัสดิการของชุมชนเพื่อชุมชน รวมถึงการผลักดันนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน และส่งเสริมการจัดสวัสดิการและส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายใต้โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในปี พ.ศ.2552 การดำเนินงานภายใต้โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับชาติ ระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานครระดับตำบลท้องถิ่น (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรมหาชน, 2551)

จังหวัดเลยได้มีการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนตามนโยบาย โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในระดับ จังหวัดคือ คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน จังหวัดเลย

ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ กำหนดแนวทาง แผนงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการประสานกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างบูรณาการพิจารณาให้ความเห็นชอบคุณสมบัติ และโครงการขององค์กรสวัสดิการชุมชนที่เสนอรับการสนับสนุนจัดระบบการติดตามประเมินผลและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลจากการดำเนินงาน พื้นที่ที่สามารถขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเลย ทั้งหมด 100 แห่ง ซึ่งประเมินจากพื้นที่ที่มีองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณแล้ว 76 กองทุน สมาชิกกองทุนรวมทั้งหมด 91,661 ราย เงินกองทุนรวม 144,169,204.44 บาท แยกเป็นเงินจากสมาชิก 85,652,586 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.41 เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7,238,591.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.02 (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมทบตามความสมัครใจ สถานการณ์คลังและส่วนหนึ่งสนับสนุนด้านอื่นที่ไม่เป็นเงินสมทบ) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) 45,274,450 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.40 และนอกจากนั้นเป็นเงินจากแหล่งอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 3,271,404.51 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.27 (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรมหาชน, 2557)

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอมือง จังหวัดเลย เกิดจากการขับเคลื่อนร่วมกันของหน่วยงานท้องถิ่นและภาคประชาชน เพื่อให้มีสวัสดิการที่ครอบคลุมแก่ประชาชนทุกระดับเป็นกองทุนหลักประกันความมั่นคงในชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการจัดสวัสดิการของชาวบ้านเพื่อชาวบ้าน เป็นการให้อย่างมีคุณค่ารับอย่างมีศักดิ์ศรี การอยู่ร่วมกันของคนชุมชนและธรรมชาติอย่างเคารพซึ่งกันและกันมีกระบวนการดำเนินการที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ใช้หลักศาสนาและการมีส่วนร่วมของคนอย่างกว้างขวาง มีความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคีและสมานฉันท์บนพื้นฐานของสังคมคุณธรรม โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาระบบการจัดการสวัสดิการแก่ผู้ที่ขาดโอกาสชุมชน มีการพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบและจำนวนผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ผลประโยชน์ สร้างความสามัคคีในชุมชนเกิดความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนจาก

หน่วยงานภาคี ท้องถิ่นในการสมทบงบประมาณแก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนทำให้สมาชิกและประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผลประโยชน์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้มาศึกษาดูงานเรื่อง การดำเนินงานของกองทุนฯ (เทศบาลตำบลนาอ้อ, 2558)

การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 ถึงปัจจุบัน ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลากว่า 18 ปี มี ผลงานเชิงประจักษ์ที่ได้รับการยกย่อง คือ กองทุน สวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อได้รับเกียรติให้เป็น ศูนย์ประสานงานเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดเลย เพื่อสนับสนุนให้กองทุนที่มีปัญหาได้รับการแก้ไขและ สนับสนุนส่วนท้องถิ่นอื่นที่ยังไม่ได้ก่อตั้งกองทุน อำนาจ ความสะดวกในการประสานงานระหว่างภาครัฐและภาค ประชาชน ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การฟื้นฟูให้ กองทุนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และได้รับการ สนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรมหาชน (2557) เป็นศูนย์เรียนรู้สวัสดิการชุมชน ระดับอำเภอเมือง จังหวัดเลย ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการ ชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ มีบทบาทในการสร้าง หลักประกันความมั่นคง ที่จัดขึ้นโดยชุมชน นอกจากเป็น เสมือนหลักประกันทางสังคมที่ประชาชนบริหารจัดการ เองแล้ว กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ ยัง ทำให้เกิดการรวมเอาทรัพยากรทางสังคมและก่อให้เกิด การมีส่วนร่วมในชุมชนด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนถือเป็นนโยบายสวัสดิการ ของรัฐ แต่ความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใน ปัจจุบันที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เส้นทางที่เหมาะสมสู่ความ ยั่งยืนได้กลายเป็นแนวทางที่จะปกป้อง กองทุนสวัสดิการ ชุมชนให้คงอยู่ต่อไป แนวทางการพัฒนากองทุน สวัสดิการชุมชนสู่ความยั่งยืน ของเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงาน วิเคราะห์ความพึงพอใจและค้นหาแนวทางการพัฒนา

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย สู่ความยั่งยืน นอกจากจะใช้เป็นแนวทางการ พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อสู่ ความยั่งยืนแล้ว ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัดเลย พร้อมทั้งขยายผล เป็นแนวปฏิบัติในการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกองทุน สวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของสมาชิกใน การจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
3. เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนากองทุน สวัสดิการชุมชนสู่ความยั่งยืน ของเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง** การกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ประชากรทั้งหมด 5,982 คน จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน แบ่งเป็นสมาชิกรายหมู่บ้าน กลุ่ม ตัวอย่างรายหมู่บ้านได้จากการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling)
2. **กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์** จำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลนาอ้อ จำนวน 10 คน แกนนำชุมชน คณะบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำส่วน ท้องที่ จำนวน 5 คน ผู้ได้รับผลประโยชน์ในการจัด สวัสดิการชุมชน จำนวน 5 คน

3. กลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1 กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ จำนวน 15 คน แกนนำชุมชน คณะบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน รวม 20 คน

3.2 กลุ่มที่ 2 ผู้ได้รับผลประโยชน์ในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ จำนวน 20 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือการวิจัยในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งแบบสอบถามนี้แบบมีทั้งหมด 3 ตอน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือการวิจัยในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และประเด็นสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือการวิจัยในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และการศึกษาเอกสาร (Documentary studies) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลของงานวิจัย ที่ใช้ในการตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยในข้อ 1

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 ติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย และติดต่อกับเทศบาลตำบลนาอ้อ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล และกลุ่มตัวอย่าง นัดวันเวลา เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

5.2 อธิบายให้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เข้าใจในวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่

1 กันยายน – 30 พฤศจิกายน 2559 และนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไป ลักษณะบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ รวมถึงข้อเสนอแนะทั่วไปจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Average) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรง นำเสนอในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะการดำเนินงานของกองทุน ความเป็นมาและพัฒนาการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีการพัฒนาการของกองทุนโครงสร้างกองทุนมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการบริหารกองทุนระดับตำบล เพื่อให้การดำเนินงานหรือประกอบกิจกรรมเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการที่ดีและสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแนวคิดในการดำเนินงานกองทุนความสามัคคีและสมานฉันท์บนพื้นฐานของสังคมคุณธรรมกระบวนการดำเนินงานกองทุนอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้กำหนดนโยบาย

หลักการ และวิธีดำเนินการของกองทุน กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกองทุนชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผลการดำเนินงานกองทุนสนับสนุนในด้านการจัดตั้งกองทุนและจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการถอดบทเรียนแหล่งเรียนรู้ (Recap) และการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเลย สนับสนุนบุคลากร ในการจัดตั้งกองทุน ให้ข้อมูลและนโยบายต่างๆ ที่สำคัญในการดำเนินงาน

ปัญหาในการดำเนินงานกองทุนมีหลายขั้นตอนทำให้ประชาชนไม่เข้าใจในการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและแนวโน้มในการดำเนินงานกองทุน การจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการจัดการฐานข้อมูลและการนำใช้ข้อมูลชุมชน ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดสวัสดิการชุมชน จัดตั้งกองทุนแบ่งปันเพื่อจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและจัดสรรที่ดินทำกิน หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุน

2. ความพึงพอใจของสมาชิกในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ด้านการให้บริการ และด้านการได้รับสวัสดิการ

2.1 ด้านการให้บริการ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความสะดวกในการให้บริการของกองทุน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือความสะดวกในการให้บริการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการกองทุนฯ 2) ความเสมอภาคในการให้บริการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ความเสมอภาคในการให้บริการการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก 3) ความต่อเนื่องในการ

ให้บริการของพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือความต่อเนื่องในการให้บริการของคณะกรรมการกองทุนฯ ในการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก 4) ความเพียงพอต่อการให้บริการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการกองทุนฯ อย่างสม่ำเสมอ 5) กระบวนการคิดและวางแผน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ และมีการกำหนดเป้าหมาย ภารกิจกองทุนฯ ที่ชัดเจน และ 6) กระบวนการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิกและชี้แจงสถานะการเงินได้อย่างชัดเจนถูกต้อง

สรุปโดยภาพรวมด้านการให้บริการของสมาชิกสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.2 ด้านการได้รับสวัสดิการ แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ 1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การจัดสวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตรแก่สมาชิก 2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การให้บริการของคณะกรรมการด้านสวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล 3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ จำนวนเงินสวัสดิการกรณีเสียชีวิตมีความเหมาะสมต่อสมาชิก 4) สวัสดิการ

เพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการจัดสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่สมาชิก 5) สวัสดิการร้านค้าสวัสดิการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การจัดสวัสดิการร้านค้าสวัสดิการชุมชน 6) สวัสดิการกองทุนสวัสดิการ อปพร. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพึงพอใจในภาพรวมเกี่ยวกับสวัสดิการกองทุนสวัสดิการ อปพร. 7) สวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จำนวนเงินการจัดสวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความเหมาะสมกับสวัสดิการที่ได้รับและการจัดสวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดินสามารถ แก้ไขปัญหาให้บรรเทาได้ 8) สวัสดิการขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการจัดสวัสดิการด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน และ 9) สวัสดิการสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของชุมชนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จำนวนเงินสวัสดิการสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของชุมชนท้องถิ่น

สรุปโดยภาพรวมด้านการได้รับสวัสดิการของสมาชิกสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผู้ความยั่งยืน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ และการจัดสนทนากลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนา

อ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า มีแนวทางในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผู้ความยั่งยืน ดังต่อไปนี้ การสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกตามความต้องการของสมาชิก เป้าหมายหลักในการจัดสวัสดิการ คือ มุ่งเน้นประชาชนเป็นหลัก การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน การดำเนินการที่เสมอภาค เท่าเทียมในการให้บริการ และรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกระบวนการ การเพิ่มศักยภาพในการบริหารกองทุน การพัฒนากองทุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณและการสร้างภาคีเครือข่าย

อภิปรายผล

1. ลักษณะการดำเนินงานของกองทุน ความ เป็นมาและพัฒนาการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีการพัฒนาการของกองทุน คือ มีโครงสร้างกองทุนมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการบริหารกองทุนระดับตำบล เพื่อให้การดำเนินงานหรือประกอบกิจกรรมเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการที่ดีและสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มีแนวคิดในการดำเนินงานกองทุนความสามัคคีและสมานฉันท์บนพื้นฐานของสังคมคุณธรรม โดยกำหนดนโยบาย หลักการ และวิธีดำเนินการของกองทุน กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกองทุนชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการถอดบทเรียนแหล่งเรียนรู้ (Recap)

โดยมีทิศทางและแนวโน้มในการดำเนินงานกองทุน การจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการ

จัดการฐานข้อมูลและการนำใช้ข้อมูลชุมชน ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดสวัสดิการชุมชน จัดตั้งกองทุนแบ่งปันเพื่อจัดสรรทรัพยากร ธรรมชาติ และจัดสรรที่ดินทำกิน หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุน มีความสอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชน ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549) สวัสดิการชุมชน คือการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคมให้กับกลุ่มของตนเองในลักษณะกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่อาศัยการระดมทุนตามศักยภาพของคนในชุมชนเป็นหลักด้วยรูปแบบการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก ระเบียบพรณ คำหอม (2557) ซึ่งกล่าวว่าเป็นการสร้างระบบความมั่นคงเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน มีการระดมทุนหรือทรัพย์สินจากคนในชุมชน หรือองค์กรต่างๆ จากภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกชุมชนและมีการบริหารจัดการตามความต้องการของสมาชิก เพื่อให้กองทุนเกิดความยั่งยืนต่อไปและสอดคล้องกับเสาวภา สุขประเสริฐ (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเลย เป็นงานวิจัยที่ศึกษาในเขต 3 หมู่บ้านตามสภาพภูมิศาสตร์ คือ เขตภูเขา เขตที่ราบลุ่ม เขตที่ราบลุ่มเชิงเขา ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการชุมชนดั้งเดิม สวัสดิการชุมชนทันสมัย และสวัสดิการสังคมที่จัดขึ้นโดยชุมชน กิจกรรมสวัสดิการชุมชนที่หลากหลายได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเห็นได้ว่าความเข้มแข็งของชุมชนและสวัสดิการชุมชนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2. ความพึงพอใจของสมาชิกในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.1 ด้านการให้บริการ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความสะดวกในการให้บริการของกองทุนข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือความสะดวกในการให้บริการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการกองทุนฯ 2) ความเสมอภาคในการให้บริการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเสมอภาคในการให้บริการการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก 3) ความต่อเนื่องในการให้บริการของพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต่อเนื่องในการให้บริการของคณะกรรมการกองทุนฯในการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก 4) ความเพียงพอต่อการให้บริการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการกองทุนฯ อย่างสม่ำเสมอ 5) กระบวนการคิดและวางแผน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดในการ ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ และมีการกำหนดเป้าหมายภารกิจกองทุนฯ ที่ชัดเจน 6) กระบวนการการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิกและชี้แจงสถานะการเงินได้อย่างชัดเจนถูกต้อง สรุปโดยภาพรวมด้านการให้บริการ ของสมาชิกสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ (2557) การวิจัยสวัสดิการชุมชนสู่ความยั่งยืน กรณีศึกษาของทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมือง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยขอบเขตเนื้อหา ศึกษาทั้งในด้านความถูกต้องตามหลักวิชาการและความเหมาะสมกับบริบทของทุนสวัสดิการชุมชน โดยมุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนใน 5 ประเด็น พบว่า 1) กองทุนสวัสดิการ

ชุมชนตำบลเมืองมีการบริหารจัดการทรัพยากรการบริหารทั้ง 7 ปัจจัยตามข้อเสนอของ Greenwood (1965) ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ควรพัฒนาปัจจัยเกี่ยวกับการให้กำลังใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน ในส่วนของกลไกการดำเนินงานของกองทุนอยู่ในระดับดี และมีข้อเสนอแนะกองทุนคือ 1) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองมีการบริหารจัดการทรัพยากรการบริหารทั้ง 7 ปัจจัยตามข้อเสนอของ Greenwood (1965) ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ควรพัฒนาปัจจัยเกี่ยวกับการให้กำลังใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน ในส่วนของกลไกการดำเนินงานของกองทุนอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษาของสุมิตร โพธิ์สะอาด (2553) พบว่ากองทุนควรจัดหาสถานที่ทำการเป็นของตนเอง มีการวางแผนร่วมกันไว้ว่าจะติดต่อสถานที่ของราชการบางแห่งใกล้ๆ ที่ปล่อยทิ้งไว้และไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นที่ทำการ ควรมีการเพิ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนใหม่ๆ เช่น กองทุนกู้ยืมแบบฉุกเฉินจากภัยพิบัติจากธรรมชาติ กองทุนการศึกษาของบุตร กองทุนอุบัติเหตุ ซึ่งการเพิ่มกองทุนประเภทนี้สามารถลดการไปกู้ยืมเงินนอกระบบของสมาชิกได้ ผู้กู้ยืมมีการจ่ายดอกเบี้ยต่ำ จัดตั้งอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำของกฎหมาย ระยะเวลาและการผ่อนชำระควรพิจารณารายได้และความสามารถของผู้กู้ ไม่ทำให้ผู้กู้ยืมรู้สึกว่าเป็นภาระหนักมากเกินไป ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการกู้ยืมสามารถเพิ่มยอดจำนวนเงินของกองทุนให้สูงขึ้นได้ เป็นแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็ง และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับ ระพีพรรณ คำหอม (2557) เป็นการสร้างระบบความมั่นคงเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน มีการระดมทุนหรือ

ทรัพย์สินจากคนในชุมชน หรือองค์กรต่างๆ จากภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และมีการบริหารจัดการตามความต้องการของสมาชิก เพื่อให้กองทุนเกิดความยั่งยืนต่อไป

2.2 ด้านการได้รับ แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่

1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การจัดสวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตรแก่สมาชิก 2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การให้บริการของคณะกรรมการด้านสวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล 3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จำนวนเงินสวัสดิการ กรณีเสียชีวิตมีความเหมาะสมต่อสมาชิก 4) สวัสดิการเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการจัดสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่สมาชิก 5) สวัสดิการร้านค้าสวัสดิการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การจัดสวัสดิการร้านค้าสวัสดิการชุมชน 6) สวัสดิการกองทุนสวัสดิการอปพร. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพึงพอใจในภาพรวมเกี่ยวกับ สวัสดิการกองทุนสวัสดิการ อปพร. 7) สวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จำนวนเงินการจัดสวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความเหมาะสมกับสวัสดิการที่ได้รับและการจัดสวัสดิการอื่นๆ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดินสามารถ แก้ไขปัญหาให้บรรเทา ลงได้ 8) สวัสดิการขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการ จัดสวัสดิการด้านชนบทธรรมเนียม ประเพณีและ วัฒนธรรมชุมชน 9) สวัสดิการสร้างเสริมความเป็น พหุเมืองของชุมชนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จำนวนเงินสวัสดิการสร้างเสริมความเป็นพหุเมืองของ ชุมชนท้องถิ่น สรุปโดยภาพรวมด้านการได้รับสวัสดิการ ของสมาชิกสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอ เมือง จังหวัดเลย ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากทุกด้าน สอดคล้องกับ เสาวภา สุขประเสริฐ (2551) ที่พบว่า กระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างความ เข้มแข็งของชุมชน เหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับการจัด สวัสดิการชุมชนดั้งเดิม สวัสดิการชุมชนทันสมัย และ สวัสดิการสังคมที่จัดขึ้นโดยชุมชนนั้นควรเป็น กิจกรรม สวัสดิการชุมชนที่หลากหลายควรได้รับการสนับสนุน จากภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง เห็นได้ว่าความเข้มแข็งของชุมชนและสวัสดิการชุมชนมี ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับการศึกษา ของชัยพร พิบูลศิริ (2548) ว่าปัจจัยที่เกิดจากฐานคิด การจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน สร้างจิตสำนึก การพัฒนาแบบยั่งยืน ความศรัทธา ความเชื่อ ต่อผู้นำ และปราชญ์ชาวบ้านการจัดสวัสดิการสังคม ตามหลัก ของศาสนา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การใช้ คุณธรรมนำกฎหมาย และสวัสดิการสังคมตั้งอยู่บนฐาน ของการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปัจจัยภายในที่มี ผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ ปัจจัยองค์กรและการบริหารจัดการ ภาวะการณ์นำ ปัจจัยการรวมกลุ่มของสมาชิก ปัจจัยกระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัว ปัจจัยการขยายผล และขับเคลื่อนสู่เป้าหมายและ รูปแบบการจัดสวัสดิการ สังคมขององค์กรชุมชน โดยการรวมทุน โดยวัฒนธรรม / ศาสนา โดยฐานทรัพยากรธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม โดย วิสาหกิจชุมชนโดยองค์กรภาครัฐ

2.3 แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการ ชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย สู่ ความยั่งยืน คือการสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกตาม ความต้องการของสมาชิก เป้าหมายหลักคือ มุ่งเน้น ประชาชนเป็นหลัก จัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบท ของชุมชน การดำเนินการที่เสมอภาค เท่าเทียมในการ ให้บริการ และรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของ ประชาชนทุกกระบวนการ การเพิ่มศักยภาพในการ บริหารกองทุน การพัฒนากองทุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณและการสร้างภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ สำเริง เสกขุนทด (2553) ว่า การจัดสวัสดิการชุมชนให้กับชุมชนท้องถิ่นควรปรับปรุง การดำเนินงานภายในให้สอดคล้องกับนโยบายจาก ภายนอก เพื่อขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมในวง กว้าง โดยเฉพาะพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานของ คณะกรรมการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งฝ่ายปกครอง ฝ่าย บริหาร และภาคีต่างๆ ในชุมชน มีการปรับปรุงระบบ การจัดสวัสดิการ ให้เหมาะสมกับความเป็นจริงและ สอดคล้องขีดความสามารถของกลุ่ม ทบทุนและ ปรับปรุงประเภทการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ เงิน สวัสดิการแต่ละประเภทให้มีความเหมาะสมกับเงิน รายได้ของกองทุนฯ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติ เกี่ยวกับการออมให้กับสมาชิกฝึกนิสัยการออมเพื่อเป็น หลักประกันให้กับตนเองในอนาคต ในเชิงการพัฒนา การดำเนินงานของกองทุนฯ ควรพิจารณาปรับปรุงใน เรื่องต่างๆ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจกับสมาชิก กองทุน เพื่อให้คนหันหน้ามาหากัน ร่วมกันคิดถึงการ พึ่งตนเองการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการ ชุมชน ในการดำเนินงานกองทุนฯ จะพบปัญหา อุปสรรคเป็นระยะ ดังนั้นต้องมีการสรุปบทเรียน พยายามเรียนรู้จากปัญหาและช่วยกันแก้ไข มีการ บูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนกับการพัฒนาชุมชน เพื่อเชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชนให้กับมิติการพัฒนา

ด้านต่างๆ ของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ อาชีพ สังคม การดูแลผู้เดือดร้อน สร้างการเรียนรู้ รักษาประเพณี วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลภาสิน (2535) ที่ว่าวิธีการในการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องสร้างเครือข่ายที่ดีเชื่อมโยงในทุกระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ และในระหว่างวิทยาการทุกสาขา ซึ่งจะกลายเป็นกระแสใหญ่ที่มีพลังมาก สรุปได้ว่าการพัฒนาต้องเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เสียหายต่อระบบนิเวศในระยะยาว เป้าหมายการพัฒนาต้องมุ่งที่ประชาชนเป็นหลัก ไม่ใช่เพื่อตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือรายได้ประชาชาติ การพัฒนาจะต้องกระจายอำนาจ กระบวนการตัดสินใจและการควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด การใช้หลักประชาธิปไตยในกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มในชุมชน เพื่อให้ประชาชนทุกระดับชั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การพัฒนาจะต้องเกิดจากระดับล่างไปสู่ระดับบน

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลากหลายรูปแบบซึ่งสามารถเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ได้เลือกแนวทางที่เหมาะสม ตามบริบทในพื้นที่ ภายใต้วิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัย ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รัฐบาลควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. รัฐบาลควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งการประสานแผน บุคลากร งบประมาณ
3. รัฐบาลควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
4. เทศบาลตำบลนาอ้อควรจัดทำฐานข้อมูลเครือข่าย ที่เข้าแรกเปลี่ยนเรียนรู้ในกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในการสร้างเครือข่าย
5. เทศบาลตำบลนาอ้อควรจัดทำการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการทุกครั้งที่สมาชิกเข้ารับบริการที่สำนักงานกองทุนสวัสดิการเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง หรือพัฒนายกระดับมาตรฐานให้ดีขึ้น
6. เทศบาลตำบลนาอ้อควรมีการสำรวจข้อมูลชุมชนในส่วนของชุมชนที่ยังไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก และสร้างแรงจูงใจอย่างไรให้เข้าร่วม เพื่อกองทุนสวัสดิการเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จะได้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนเต็มพื้นที่
7. เทศบาลตำบลนาอ้อควรมีการสร้างคนรุ่นใหม่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบล เพื่อให้เป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป
8. เทศบาลตำบลนาอ้อควรมีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่เสมอ

9. เทศบาลตำบลนาอ้อควรพัฒนาให้มีวิทยาการชุมชน เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ กองทุนต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการจัดสวัสดิการที่ไม่ต้องใช้งบประมาณในรูปแบบตัวเงิน ในการดำเนินการ ว่าควรจะเป็นรูปแบบใดที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

(2549). *ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวง.

กมล ภาสิน. (2535). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บี.เค.อินเตอร์พรีนซ์.

ชัยพร พิบุลศิริ. (2548). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ไชยวุฒิ มนต์วีรภัทร์. (2557). *การวิจัยสวัสดิการชุมชนสู่ความยั่งยืน*. คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดเลย : จังหวัดเลย.

เทศบาลตำบลนาอ้อ (2558). *รายงานผลงานของเทศบาลตำบลนาอ้อ*. สืบค้นจาก <http://www.tessabanna-o.go.th/index.php/welcome/detail/844/menu>

สุมิตร โพธิ์สะอาด. (2553). *แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท 1 บาท) ตำบลนครไทย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)* วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรมหาชน, (2551). *พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา.

_____. (2557). *รายงานสภาองค์กรชุมชนกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนฐานราก*. สืบค้นจาก http://www.codi.or.th/Sara/index.php?option=com_content&task=view&id=itemid=2.

เสาวภา สุขประเสริฐ. (2551). *การจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเลย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

สำเริง เสกขุนทด. (2553). *สวัสดิการชุมชนเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นกรณีศึกษาตำบลหนองแวงโสภะพระจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)* มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น.

Greenwood, W.T. (1965). *Management and organization behavior: Interdisciplinary approach*. Ohio: South-Western Publishing Co.

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

People's Behavior Toward Solid Waste Managment Tha Muang Sub-District,
Selaphum District, Roi Et Province

ศักดิ์ศรี สืบสิงห์¹ นิธินาถ อุดมสันต์² สุภิมล บุญพอก²

Saksri Suebsing¹ Nithinath Udomsan² Supimol Bunphok²

Corresponding author's E-mail: sci.sak@gmail.com

(Received: December 1, 2019; Revised: March 7, 2020; Accepted: April 19, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาเจตคติในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973) จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยมีการเก็บและขนขยะมูลฝอย และมีการประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายเวลา เช้า และหลังเลิกงาน

2. ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังขยะทุกครั้งมากที่สุด รองลงมาคือ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก แก้ว เพื่อนำไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ และนำตะกร้าหรือกระเป๋าล้างไปใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด ตามลำดับ

3. ประชาชนมีเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยแบบเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยแบบเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมักมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุด ควรเริ่มต้นมาจากครัวเรือนก่อน และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน ถือว่าเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ ตามลำดับ

คำสำคัญ: พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เจตคติต่อการจัดการขยะ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Lecturer, General Science Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

² Lecturers, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research 1) To study solid waste management in the community area of Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province 2) To study participation behavior of solid waste management in the community area of Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province 3) To study the attitude of solid waste management in the community area of Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province. The sample group used in this study was peoples living in the community area of Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province. By calculating the formula of Yamane (Yamane, 1973), 400 peoples. The instruments used in this research consisted of a questionnaire. The statistics used in data analysis, including mean and standard deviation. The research found that:

1. The people in Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province have organized waste management Including waste sorting by separating waste, by waste collection and transportation. And there is public relations in establishing waste separation network by public relations via voice in the morning and after work.

2. The people have waste management behavior in Tha Muang sub-district, Selaphum sistrict, Roi Et province the overall is high level with an average of 4.18 and a standard deviation of 0.63 When considered item is found that Most waste is thrown into the trash every time Next is the separation of waste that can be used such as waste paper, plastic bottles, steel scraps, glass for sale or reuse. And bring baskets or bags to put items when shopping or shopping at the market respectively.

3. The people have attitudes towards solid waste management in Tha Muang sub-district, Selaphum district, Roi Et province the overall is high level with an average with a mean of 4.34 with a standard deviation of 0.61 When considered individually, it was found that willing to help reduce wet waste in the community by using wet waste in the house to make the most compost Next is the efficient waste management should start from the household first and reducing the amount of waste in the community Considered to help reduce global warming respectively.

Keyword: participation in waste management behavior, attitude towards waste management

ความเป็นมาของปัญหา

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่นับวันจะรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยี และภาคอุตสาหกรรมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมมีการเจริญเติบโต จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น เกิดการขยายของชุมชน อัตราการบริโภค การใช้ที่ดินและทรัพยากรต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อการตั้งถิ่นฐานและเพื่อการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค

ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และด้วยความสำคัญเร่งด่วนเกี่ยวกับปัญหาของขยะมูลฝอยนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดปัญหานี้เป็นวาระแห่งชาติ และได้มอบหมายให้ นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูล

ฝอยของประเทศ พ.ศ. 2557 โดยให้มีแก้ไขปัญหามลพิษ
ฝอยเดิม และการกำหนดแผนแม่บทในการแก้ปัญหา
ดังกล่าว (กรมควบคุมมลพิษ, 2558) สถานการณ์ปัญหา
ขยะมูลฝอยพบว่าในปี พ.ศ. 2562 ขยะมูลฝอย เกิดขึ้น
ประมาณ 28.7 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3)
โดยขยะมูลฝอยจะถูกคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับไป
ใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่างๆ จำนวน 12.6 ล้านตัน
(ร้อยละ 44) (ส่วนใหญ่เป็นขยะรีไซเคิลและทำปุ๋ยอินทรีย์)
และกำจัดอย่างถูกต้อง 10.3 ล้านตัน (ร้อยละ 36) โดย
ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกจัดการดังที่กล่าวมาข้างต้นมี
สัดส่วนที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 11 สาเหตุ
ที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมาจากการขยายตัว
ของชุมชนเมือง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรแฝงจาก
แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย การ
ส่งเสริมการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการใช้บริโภคของ
ประชาชนที่นิยมความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเฉพาะ
การส่งสินค้าจากบริการสั่งซื้อออนไลน์สินค้าและบริการ
ส่งอาหาร ทำให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น
(กรมควบคุมมลพิษ, 2562) โดยหากมีการคัดแยกขยะมูล
ฝอยก่อนทิ้งก็จะช่วยให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลง

จากปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยตรง
ทั้งในชุมชนเมืองและชนบท ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
มีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดย
อาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นใน
การจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกฝังจิตสำนึกในการมี
ส่วนร่วมให้แก่ชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนใน
แต่ละชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัด
กิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการขยะ เพื่อให้
ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งประชาชนใน
ชุมชนมีอิทธิพลในการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความ
รับผิดชอบร่วมกันแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อมเรื่อง ขยะมูลฝอย

ในชุมชน โดยเริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้
เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ เพื่อ
รองรับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่การ
จัดการขยะมูลฝอยที่ครบวงจรนั้นมีต้นทุนที่สูงมาก ดังนั้น
ประชาชนในชุมชนจึงควรมีความตระหนักในการลด
ปริมาณขยะมูลฝอย มากกว่าการพึ่งพาการจัดการขยะมูล
ฝอย ชุมชนจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ทำอย่างไรที่จะ
รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชน เห็นการเปลี่ยนแปลงใน
เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคตมาร่วมกันคิดหาวิธีการและแนวทาง
ในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความ
เป็นไปได้ในการบริหารจัดการขยะ เพื่อเลือกแนวทางที่
เป็นรูปธรรมที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุด ซึ่งเป็น
กระบวนการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่า และ
เกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และร่วมด้วย
ช่วยกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ตนเองอาศัย
อยู่ให้เหลือน้อยที่สุด

ดังนั้น ผู้วิจัยและคณะมีความสนใจใน
การศึกษาวิธีการการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
โดยเฉพาะความรู้และวิธีการกำจัดขยะของประชาชนนั้น
มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการ และการ
ช่วยเหลือในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน ทั้งนี้
เพื่อให้ทราบความตระหนักต่อการจัดการขยะมูลฝอย
ความรู้และวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และแนวทาง
ส่งเสริมความรู้และวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของ
ประชาชน รวมทั้งปริมาณขยะมูลฝอยก็จะมีปริมาณลดลง
ได้ ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม ต่อประชากร และต่อ
ประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในเขต
พื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อศึกษาเจตคติในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4,673 คน (ที่มา: ข้อมูลประชากรจากเทศบาลตำบลท่าม่วง, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973) จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการระดมความคิดเห็น (Focus Group) เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะในชุมชน เขตตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในชุมชน พฤติกรรมการจัดการขยะในชุมชน และการบริหารจัดการขยะในชุมชนจากหนังสือเอกสารบทความ และผลงานวิจัยต่างๆ

2) กำหนดแนวทางและขอบข่ายของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามการจัดการขยะ พฤติกรรมการจัดการขยะ และเจตคติในการจัดการขยะของชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยอาศัยขอบเขตของเนื้อหาการจัดการขยะ พฤติกรรมการจัดการ

ขยะ และเจตคติการจัดการขยะในชุมชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาในแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามการจัดการขยะในชุมชนของประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้เทคนิคของ Likert มีลักษณะเป็นแบบสเกลของความต่อเนื่อง 5 ระดับ โดยลักษณะข้อความที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อความเชิงนิมิต (Positive) และเชิงนิเสธ (Negative) โดยมีลักษณะการตอบเป็นสเกลต่อเนื่อง (Rating scale) ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความ (Item) ของแต่ละข้อ

4) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางเนื้อหา ประเด็นคำถาม และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

5) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

6) นำแบบสอบถาม ไปใช้กับประชาชนในตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในปี 2562

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแนวทางการจัดการขยะในชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2562 และบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Excel

3.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus group discussion) คือ เจ้าบ้านหรือตัวแทนเจ้าบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม

โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด ให้คำแนะนำในกรณีที่เป็นการบ้านหรือตัวแทนเจ้าบ้านไม่เข้าใจ และในการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าบ้านหรือตัวแทนเจ้าบ้านบอกเล่าและอธิบายให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยฟัง เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเอง

3.3 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางและพฤติกรรมการจัดการขยะในชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างวันที่ 1 – 30 กรกฎาคม 2562 และบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Excel

3.4 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการระดมความคิดเห็นของประชาชนนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) ได้กำหนดแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือจากองค์กรหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการจากกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนั้นยังมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็น (Focus group) ของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำชี ในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์น้ำในแม่น้ำชี โดยมีการจดบันทึกข้อความและสรุปผลการระดมความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พฤติกรรมและเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จากคะแนนแบบสอบถามโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2.2 วิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเกณฑ์การแปลความหมายระดับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.50 - 5.00	พฤติกรรมจัดการขยะในระดับดีมาก
3.50 - 4.49	พฤติกรรมจัดการขยะในระดับดี
2.50 - 3.49	พฤติกรรมจัดการขยะในระดับดีพอใช้
1.50 - 2.49	พฤติกรรมจัดการขยะในระดับไม่ดี
1.00 - 1.49	พฤติกรรมจัดการขยะในระดับไม่ดีมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ดและยโสธร โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	160	40.00
หญิง	240	60.00
อายุ		
14 – 20 ปี	46	11.50
21 – 40 ปี	124	31.00
41 ปีขึ้นไป	230	57.50

จากตารางที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.50 ตามลำดับ

2. การจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย		
มีการคัดแยก	160	40.00
ไม่มีการคัดแยก	40	10.00
มีการคัดแยกเป็นบางครั้ง	120	30.00
การเก็บและขนขยะมูลฝอย		
มีการเก็บ	360	90.00
ไม่มีการเก็บ	40	10.00
วิธีการประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ		
ปากต่อปาก	90	22.50
จดหมายข่าว/แผ่นพับ/ป้ายประกาศ	110	27.50
คนขับรถขนขยะบอกตามบ้าน	60	15.00
เสียงตามสายเวลา เช้า และหลังเลิกงาน	140	35.00
ระยะเวลาในการเก็บและขนขยะ		
มีการเก็บทุกวัน	80	20.00
มีการเก็บทุก 2 วัน	140	35.00
มีการเก็บสัปดาห์ละ 2 วัน	180	45.00
รถที่ใช้ในการเก็บและขนขยะ		
รถซาเล้ง	40	10.00
รถกระบะ	90	22.50
รถขนขยะของเทศบาล	270	67.50
โดยภาพรวม	400	100

จากตารางที่ 3 ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 40.00 การเก็บและขนขยะมูลฝอย โดยมีการเก็บและขนขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 90.00 วิธีการประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายเวลา เช้า และหลังเลิกงาน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระยะเวลาในการเก็บและขนขยะ โดยมีการเก็บขยะและขนขยะในชุมชนสัปดาห์ละ 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และรถที่ใช้ในการเก็บและขนขยะ โดยใช้รถขนขยะของเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 67.50

3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังขยะทุกครั้ง	4.57	0.53	มากที่สุด
2. มีการแยกและนำถุงหิ้วพลาสติกไปใช้งานอีกหลายครั้ง	4.29	0.49	มาก
3. มีการแยกขยะพลาสติกทุกชนิด เช่น ขวดน้ำพลาสติก ถังน้ำและกะละมังพลาสติกแตก	4.14	0.38	มาก
4. มีการนำเศษอาหารที่เหลือจากการทานอาหารเสร็จแล้วทิ้งในถังเศษอาหารทุกครั้ง	4.09	0.73	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
5. มีการแยกกระดาษทุกชนิด เพื่อนำไปขายกับรถซาเล้ง	3.83	0.68	มาก
6. เมื่อพบเห็นคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่จะมีการตักเตือนทุกครั้ง	3.94	1.03	มาก
7. มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก แก้ว เพื่อนำไปขายหรือนำมาใช้ใหม่	4.52	0.24	มากที่สุด
8. นำตะกร้าหรือกระเป๋าดำไปใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด	4.43	0.79	มาก
9. นำถุงพลาสติก ถุงหิ้วที่ยังมีสภาพดีกลับมาใช้ซ้ำอีกครั้ง	4.00	0.58	มาก
10. ใช้เศษหญ้า เศษใบไม้คลุมดินมากกว่าการทิ้งลงในถังขยะ	3.94	0.84	มาก
โดยภาพรวม	4.18	0.63	มาก

จากตารางที่ 4 ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังขยะทุกครั้งมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก แก้ว เพื่อนำไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.24) และนำตะกร้าหรือกระเป๋าดำไปใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

4. เจตคติในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้ว

นำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงเจตคติในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. การลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน ถือว่าเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว นำกลับมาใช้ใช้งานอีกหลายครั้ง	4.43	0.79	มาก
3. การแยกขยะพลาสติกทุกชนิด เช่น ขวดน้ำพลาสติก ถังน้ำและกะละมัง พลาสติกแตก นำกลับมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง	4.14	0.69	มาก
4. การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน ถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน	4.09	0.73	มาก
5. การแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น	3.83	0.68	มาก
6. เมื่อพบเห็นคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่จะมีการตักเตือนทุกครั้ง	3.94	1.03	มาก
7. กิจกรรมที่ส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยลดลง	4.52	0.24	มากที่สุด
8. มีการนำตะกร้าหรือกระเป๋าดำไปใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาดทุกครั้ง	4.29	0.49	มาก
9. ยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยแบบเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยแบบเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมัก	4.71	0.30	มากที่สุด
10. การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุด ควรเริ่มต้นมาจากครัวเรือนก่อน	4.67	0.58	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.34	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนมีเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยแบบเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยแบบเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมักมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.30) รองลงมาคือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุดควรเริ่มต้นมาจากครัวเรือนก่อน ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน ถือว่าเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 40.00 การเก็บและขนขยะมูลฝอย โดยมีการเก็บและขนขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 90.00 วิธีการประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายเวลาเช้าและหลังเลิกงาน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระยะเวลาในการเก็บและขนขยะ โดยมีการเก็บขยะและขนขยะในชุมชนสัปดาห์ละ 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และรถที่ใช้ในการเก็บและขนขยะ โดยใช้รถขนขยะของเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 67.50 สอดคล้องกับวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้

ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของทีมนักวิจัยด้านการจัดการของเสีย/ขยะมูลฝอย (2554) พบว่า รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย มีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย มีการเก็บและขนขยะทุก 2 วัน การสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ ด้วยวิธีการบอกปากต่อปากการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ควรมี การประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการสร้างเครือข่ายการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอ มีหน้าที่ในการให้ความรู้และ คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน รณรงค์ให้คนในชุมชนแยกขยะจนเป็นนิสัย เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย รับรู้และเรียนรู้วิธีการย่อยสลายขยะอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทางบวก คือ การแยกขยะ ขวดน้ำพลาสติก และกระดาษ ทุกชนิด ส่วนทางลบ คือ มีการทิ้งขยะทุกชนิดลงบนพื้นถนน แหล่งน้ำและที่สาธารณะ และมีการเทน้ำมันที่ใช้ แล้วทิ้งลงในถังขยะและบนดิน ขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่ต้องมีการแยกประเภทขยะมูลฝอย และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย มีการใช้เครื่องสับย่อยสลายขยะเปียกและขยะแห้ง และประสิทธิภาพ (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดโดย รวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีแผนการดำเนินงานการลดการบริโภค เพื่อลดปริมาณมูลฝอยให้ใช้เท่าที่จำเป็น ตามหลัก 3R คือ ลดการใช้ (Reduce) ใช้ซ้ำ (Reuse) นำกลับมาทำใช้ใหม่ (Recycle)

2. ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$,

S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังขยะทุกครั้งมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก แก้ว เพื่อนำไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.24) และนำตะกร้าหรือกระเป๋ามาใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด ($\bar{x}$ = 4.43, S.D. = 0.79) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของชยันทร ตรีกตรอง (2556) พบว่า พฤติกรรมครัวเรือนมีจิตสำนึกในการจัดการมูลฝอย เช่น การเก็บรวบรวมมูลฝอยไว้ตามจุดที่เทศบาลกำหนด รวมทั้งวิธีการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 7Rs ของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งหมายถึงการเลือกใช้สินค้าที่ เหมาะสมหรือการดัดแปลง ซ่อมแซมให้นำกลับมาใช้ได้อีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของทีมนักวิจัยด้านการจัดการของเสีย/ขยะมูลฝอย (2554) พบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทางบวก คือ การแยกขยะ ขวดน้ำพลาสติก และกระดาษ ทุกชนิด ส่วนทางลบ คือ มีการทิ้งขยะทุกชนิดลงบนพื้นถนน แหล่งน้ำและที่สาธารณะ และมีการเทน้ำมันที่ใช้แล้วทิ้งลงในถังขยะและบนดิน ขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่ต้องมีการแยกประเภทขยะมูลฝอย และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย มีการใช้เครื่องสับย่อยสลายขยะเปียกและขยะแห้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมัชชา หนูทอง (2556) ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความรู้สูง และโดยรวม พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด เสียหายมาซ่อมแซม ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่

ทำลายยาก ส่วนด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ และประสิทธิ์ รัตนันท์ (2553) พบว่า มีการส่งเสริมการแปรรูปเศษขยะ วิธีหมักทำปุ๋ย หรือการบำบัดด้วยวิธีผสมผสานอื่นๆ ที่เหมาะสมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยจากบ้านเรือน พัฒนาระบบการจัดเก็บ และสถานที่เก็บกักที่ถูกสุขลักษณะ

3. ประชาชนมีเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยแบบเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยแบบเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมักมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 รองลงมาคือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุด ควรเริ่มต้นมาจากครัวเรือนก่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน ถือว่าเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของทีมนักวิจัย ด้านการจัดการของเสีย/ขยะมูลฝอย (2554) พบว่า มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับมากกว่าร้อยละ 80 ในภาพรวมคือ การมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัด การขยะมูลฝอย สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกราณรินทร์ กลิ่นหอม (2553) พบว่า ส่วนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผู้ที่มีอายุ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่แตกต่างกัน ส่วนเพศและรายได้ที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ

อายุ และอาชีพที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย และกรณีการ ชูชนันท์ (2554) พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการกำจัดขยะมูล ฝอยของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเทศบาลดำเนินการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ เทศบาลดำเนินการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพไม่เกิดปัญหาหรือเรียน โดยประชาชนบางส่วนให้ความร่วมมือในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย และนำขยะเปียกมาทำเป็นผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์แห้งและน้ำหมักชีวภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 40.00 การเก็บและขนขยะมูลฝอย โดยมีการเก็บและขนขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 90.00 วิธีการประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายเวลา เช้า และหลังเลิกงาน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระยะเวลาในการเก็บและขนขยะ โดยมีการเก็บขยะและขนขยะในชุมชนสัปดาห์ละ 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และรถที่ใช้ในการเก็บและขนขยะ โดยใช้รถขนขยะของเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 67.50

2. ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังขยะทุกครั้งมากที่สุด รองลงมาคือ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก แก้ว เพื่อนำไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ และนำตะกร้าหรือกระเป๋ามาใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด ตามลำดับ

3. ประชาชนมีเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยแบบเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยแบบเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมักมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุด ควรเริ่มต้นมาจากครัวเรือนก่อน และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน ถือว่าเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนลดปริมาณสิ่งของที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวันลง พยายามใช้ ของที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ที่สุด และส่งเสริมกิจกรรมการนำขยะมูลฝอยที่สามารถรีไซเคิลได้กลับมา ใช้ประโยชน์ใหม่

2. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลดขยะมูลฝอยที่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างยั่งยืน

3. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีตรวจสอบ ตรวจเช็ค และควรมีการซ่อมแซม และตรวจสภาพรถ สถานที่ในการการเก็บขนขยะมูลฝอย ให้มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลควรส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยรีไซเคิล และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงรูปแบบของการรีไซเคิลขยะมูลฝอย โดยการจัดทำเอกสารเพื่อแจกหรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในเขตเทศบาล อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

กรณีการณ์ ชูจันทร์. (2554). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย. (2551). *คู่มือแนวทางการดำเนินการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยสำหรับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.

กรมควบคุมมลพิษ. (2562). *ข้อมูลการสำรวจขยะมูลฝอย (First Draft) 77 จังหวัด ปี 2562*. สืบค้นจาก <http://www.pcd.go.th/>.

ชยันทร ตรีภักตรอง. (2556). *การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี (หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. สถาบันรัชต์ภาคย์, กรุงเทพฯ.

ทิมณักวิชัย ด้านการจัดการของเสีย/ขยะมูลฝอย. (2554). *รายงานการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. โครงการพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ประสิทธิ์ ธนานันท์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (การค้นคว้าอิสระ)*. มหาวิทยาลัยมหาภูมิภววิทยาลัย, นครปฐม.

สมัชญา หนูทอง. (2556). *ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (ปัญหาพิเศษวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. Third editio*. New York: Harper and Row Publication.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (Research and Development Journal, Loei Rajabhat University) เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ/บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์ที่หลากหลาย สาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำวารสาร ซึ่งกำหนดตีพิมพ์วารสาร 4 ฉบับ/ปี (รอบ 3 เดือน) บทความทางวิชาการ/บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์ที่จะตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และการประสานงานระหว่างผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการเท่านั้น ผู้ประสงค์ส่งผลงานบทความเพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สำหรับอาจารย์และพนักงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ต้องชำระค่าธรรมเนียมเรื่องละ 1,000 บาท และบุคคลภายนอก ต้องชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์เรื่องละ 2,000 บาท โดยส่งบทความผ่านระบบออนไลน์เท่านั้น ที่เว็บไซต์ <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru> โดยกองบรรณาธิการได้กำหนดเนื้อหาการส่งบทความ เพื่อให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันดังต่อไปนี้

ส่วนประกอบของบทความ

1. บทความวิจัย/วิทยานิพนธ์

1.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.2 ชื่อและสังกัดของผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ครบทุกคนพร้อมวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยใส่หมายเลขที่ชื่อผู้เขียนที่เป็นผู้ติดต่อพร้อมอีเมลติดต่อที่ชัดเจน

1.3 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาไทย)

1.3.1 บทคัดย่อภาษาไทย สรุปเนื้อหาของบทความให้เข้าใจถึงที่มาของการทำวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ความยาวไม่เกิน 250 คำ

1.3.2 คำสำคัญภาษาไทย ไม่เกิน 4 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)

1.4 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาอังกฤษ)

1.4.1 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย โดยให้มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย

1.4.2 คำสำคัญภาษาอังกฤษ แปลจากคำสำคัญภาษาไทย

1.4.3 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องได้รับการตรวจทานภาษาอังกฤษจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาให้ถูกต้องก่อนการส่งบทความขอตีพิมพ์ในวารสาร

1.5 เนื้อเรื่อง

1.5.1 ความเป็นมาของปัญหา ให้อธิบายถึงเหตุผล และชี้ให้เห็นความสำคัญของงานวิจัยที่ทำ

1.5.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ชัดเจน โดยบอกเป็นข้อๆ ตามลำดับความสำคัญ

1.5.3 วิธีดำเนินการวิจัย ให้ระบุประเภทการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.4 ผลการวิจัย ให้แสดงผลจากการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจมีภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง หรือการสื่อในลักษณะอื่นๆ ที่ผู้อ่านดูแล้วเข้าใจ

1.5.5 อภิปรายผล อภิปรายให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์และความเป็นไปได้ของผลการศึกษา สนับสนุนหรือคัดค้านทฤษฎี เปรียบเทียบหรือตีความเพื่อเน้นความสำคัญของงานให้เข้าใจง่ายที่สุด

1.5.6 สรุปผลการวิจัย ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยความยาวไม่เกิน 150 คำ

1.5.7 ข้อเสนอแนะ ให้แนะนำการนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และแนะนำเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1.5.8 เอกสารอ้างอิง ให้ระบุชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความทั้งหมด โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (คนไทย) หรือ ตัวอักษรนามสกุลผู้แต่ง (คนต่างชาติ) และการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความต้องสอดคล้องกัน ดังรูปแบบที่อธิบายไว้ในข้อ 3

2. บทความทางวิชาการ

2.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อและสังกัดของผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ครบทุกคนพร้อมวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยใส่หมายเลขที่ชื่อผู้เขียนที่เป็นผู้ติดต่อพร้อมอีเมลติดต่อที่ชัดเจน

2.3 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาไทย)

2.3.1 บทคัดย่อภาษาไทย สรุปความเป็นมาของสิ่งที่นำเสนอ และสรุปภาพรวมทั้งหมดของบทความ ความยาว 10- 15 บรรทัด

2.3.2 คำสำคัญภาษาไทย ไม่เกิน 4 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)

2.4 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาอังกฤษ)

2.4.1 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย โดยให้มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย

2.4.2 คำสำคัญภาษาอังกฤษ แปลจากคำสำคัญภาษาไทย

2.4.3 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องได้รับการตรวจทานภาษาอังกฤษจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาให้ถูกต้องก่อนการส่งบทความขอตีพิมพ์ในวารสาร

2.5 เนื้อเรื่อง

2.5.1 ความนำ ควรประกอบด้วย

- 1) ความเป็นมาหรือภูมิหลังหรือความสำคัญของเรื่องที่นำเสนอ
- 2) วัตถุประสงค์ของการนำเสนอบทความที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับเรื่องหรือเนื้อหาของบทความ
- 3) ขอบเขตของเรื่องที่นำเสนอ ระบุกรอบในการอ่านโดยการเขียนขอบเขตเพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบและเข้าใจตรงกัน

4) คำจำกัดความ ควรระบุไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหากคำเหล่านั้นมีความหมายที่แตกต่างจากคำทั่วไป หรือคำที่ผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจความหมาย

2.5.2 เนื้อหา ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.5.3 บทสรุป ข้อสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากเนื้อหา/เนื้อเรื่อง ความยาวไม่เกิน 150 คำ

2.5.4 เอกสารอ้างอิง ให้ระบุชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความทั้งหมด โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (คนไทย) หรือ ตัวอักษรนามสกุลผู้แต่ง (คนต่างชาติ) และการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความต้องสอดคล้องกัน

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

ให้พิมพ์ต้นฉบับโปรแกรม Microsoft Word ชนิดอักษร Cordia New หรือ Cordia UPC แบบ 1 คอลัมน์ สำหรับบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และแบบ 2 คอลัมน์สำหรับเนื้อหาบทความ โดยใช้ขนาดตัวอักษร 14 ปกติ จำนวนหน้า 7-12 หน้า ขนาดกระดาษ 16K 195*270 mm ห่างจากขอบกระดาษบน 1.8 ซม. ด้านล่าง 2.5 ซม. ห่างจากระยะขอบกระดาษด้านซ้ายและขวาด้านละ 1.8 ซม. การเว้นวรรคระหว่างประโยคให้เคาะเว้นวรรค 2 ครั้ง โดยมีรายละเอียดแต่ละรายการดังต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง** ขนาดตัวอักษร 17 ตัวหนา จัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. **ชื่อผู้เขียน** ให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ปกติ ไว้ขอบด้านขวาน้ำกระดาษ
3. **คำสำคัญ (Keywords)** หัวข้อหลักในตัวบทความให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา เนื้อหาของคำสำคัญให้ใช้ขนาดตัวอักษร 15 ปกติจัดชิดขอบกระดาษด้านขวา
4. **ชื่อหัวข้อหลักและรอง** หัวข้อหลักในตัวบทความให้ใช้ขนาดตัวอักษร 15 ตัวหนา ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์และหัวข้อย่อยให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์
5. **รูปแบบและตาราง** ชื่อตารางให้จัดวางบนตารางโดยใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา จัดให้ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์ ส่วนคำบรรยายรูปภาพจัดไว้ให้อยู่ใต้รูปภาพ
6. **ความห่างระหว่างข้อความ** การเว้นวรรคระหว่างประโยคให้เคาะเว้นวรรค 2 ครั้ง กรณีที่ขึ้นหัวข้อใหม่ (หัวข้อหลัก) ให้กด Enter 2 ครั้ง กรณีที่ขึ้นหัวข้อใหม่ (หัวข้อย่อย) ให้กด Enter 1 ครั้ง

การอ้างอิงเอกสาร

1. การลงรายการอ้างอิงในเนื้อเรื่อง

ให้ใช้ระบบนาม-ปี ทั้งผู้แต่งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยแยกเป็น

1.1 ข้อมูลนาม-ปี **อยู่หน้าข้อความ** ชื่อผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งของข้อความ ใส่ปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บ ตามรูปแบบ **ชื่อ – สกุล (ปีพิมพ์) / Surname (Date)** โดยไม่ต้องใส่เลขหน้า ยกเว้นการอ้างอิงแบบคัดลอกข้อความในเครื่องหมายอัญประกาศ (“ ”) เท่านั้น

ในกรณีที่มิมีจำนวนผู้แต่งน้อยกว่า 6 คนให้ลงชื่อทุกคน มีคำว่า และ (and หรือ & ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) เชื่อมคนสุดท้ายและคั่นแต่ละคนด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ส่วนในกรณีที่ผู้แต่ง 6 คนหรือมากกว่า

ให้ลงชื่อผู้แต่งคนแรก และคำว่า และคณะ (et al. ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) ต่อท้าย นอกจากนี้ การอ้างอิงงานเดียวกันที่มีผู้แต่งตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หลังการอ้างอิงครั้งแรกไปแล้ว ให้ลงชื่อผู้แต่งคนแรก และคำว่า และคณะ (et al. ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) ต่อท้าย เช่น

ชื่อผู้แต่ง	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งแรก)	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งต่อๆ ไป ในบทความ)	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (อ้างอิงครั้งต่อๆ ไป ในบทความ)
1 คน	วันทนา ทับทิม (2552)	วันทนา ทับทิม (2552)	Brown (2009)	Brown (2009)
2 คน	วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี (2552)	วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี (2552)	Smith and Brown (2009)	Smith and Brown (2009)
3-5 คน	วันทนา ทับทิม, สมใจ พิมพา และ อุษา งามดี (2553)	วันทนา ทับทิม และคณะ (2553)	Smith, Bradley, and Brown (2011)	Smith et al. (2011)
≥ 6 คน	วันทนา ทับทิม และคณะ (2552)	วันทนา ทับทิม และคณะ (2552)	Smith et al. (2009)	Smith et al. (2009)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ (วช., 2555)	วช. (2555)	National University of Singapore (NUS, 2015)	NUS (2015)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (ไม่มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2560)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2560)	Loei Rajabhat University (2003)	Loei Rajabhat University (2003)

1.2 ข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ ชื่อผู้เขียนไม่ได้อยู่ในข้อความที่อ้าง ให้ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ไว้ในวงเล็บ วางไว้ท้ายข้อความที่อ้าง เช่น

ชื่อผู้แต่ง	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งแรก)	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งต่อๆ ไป ในบทความ)	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (อ้างอิงครั้งต่อๆ ไปใน บทความ)
1 คน	(วันทนา ทับทิม, 2552)	(วันทนา ทับทิม, 2552)	(Brown, 2009)	(Brown, 2009)
2 คน	(วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี, 2552)	(วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี, 2552)	(Smith and Brown, 2009)	(Smith and Brown, 2009)
3-5 คน	(วันทนา ทับทิม, สมใจ พิมพา, และอุษา งามดี 2553)	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2553)	(Smith, Bradley, & Brown, 2011)	(Smith et al., 2011)
≥ 6 คน	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2552)	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2552)	(Smith et al., 2009)	(Smith et al., 2009)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	(สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ [วช.], 2555)	(วช., 2555)	(National University of Singapore [NUS], 2015)	(NUS, 2015)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (ไม่มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2560)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2560)	(Loei Rajabhat University, 2003)	(Loei Rajabhat University, 2003)

2. การอ้างอิงเอกสารทุติยภูมิ (อ้างถึงใน)

ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงงานที่ถูกอ้างอิงอยู่ในงานเขียนอื่น และประสงค์จะอ้างอิงงานนั้นด้วย ให้อ้างอิงข้อความเพิ่มว่า อ้างถึงใน ชื่อผู้แต่งงานเขียนแหล่งที่ 2 ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค และปีพิมพ์ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ as cited in secondary source author, year และลงรายละเอียดของเอกสารทุติยภูมิในอ้างอิงท้ายบทความ เช่น

ชียอนันต์ สมุทวณิช (อ้างถึงใน พนม คลีฉายา, 2542)

Allport's diary (as cited in Nicholson, 2003).

3. การลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (Reference)

ใช้การลงรายการอ้างอิงตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association 6th edition) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงลำดับเอกสารตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (กรณีภาษาไทย) หรือนามสกุลของผู้แต่ง (กรณีภาษาอังกฤษ) และเรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ แสดงการลงรายการเพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้

3.1 หนังสือทั่วไป (อ้างอิงทั้งเล่ม)

3.1.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3.1.2 ฉบับพิมพ์ มีบรรณาธิการ

ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ). (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3.1.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

ศักดิ์ดา ดาดวง. (2551). เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
มัญชุสา วัฒนพร (บรรณาธิการ). (2542). คู่มือการจัดและตกแต่งสวนในบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 8, เล่ม 2). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.

วีระชัย ณ นคร. (2556). สารานุกรมเรื่องหญ้าแฝก (พิมพ์ครั้งที่ 7). สืบค้นจาก <http://ebook.lib.ku.ac.th/item/2/20170123>

Hogue, A. (2008). *First steps in academic writing* (2nd ed.). NY: Pearson Education.

Chen, A., & Xu, K. (Eds). (2011). *Fabulous furniture*. Hong Kong: Artpower.

Sarrazin, N. (2016). *Music and the Child*. Retrieved from <http://textbooks.opensuny.org/music-and-the-child/>

3.2 บทความหรือบทในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความหรือบท. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (หมายเลขหน้าที่ปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุปราณี แจ่มบำรุง. (2546). ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวัน. ใน สุปราณี แจ่มบำรุง และคณะ (บรรณาธิการ), ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวันสำหรับคนไทย พ.ศ. 2546 (น. 21-26). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

Haybron, D.M. (2008). Philosophy and the science of subjective well-being. In M. Eid & R. J. Larsen (Eds.), *The science of subjective well-being* (pp. 17-43). New York, NY: Guilford Press.

3.3 บทความวารสาร

3.3.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

3.3.2 ออนไลน์ (มีรหัส DOI – Digital Object Identifier)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ. doi:xx.xxxx

3.3.3 ออนไลน์ (ไม่มีรหัส DOI ให้ลง URL ของวารสาร)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ. สืบค้นจาก <http://www.xxxx>

ตัวอย่าง

ปิยะวิทย์ ทิพรส. (2553). การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ. *วารสารสุทธภิรัชต์*, 24(72), 103-119.

จรรยาลักษณ์ สิริกุลนฤมิตร, และกัญญา เมธารมณ. (2561). องค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อการสร้างกระแสนิยมเพลงเกาหลีในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 41(157), 1-20. doi: 10.14456/jba.2018.5

ดิเรก หงษ์ทอง. (2558). พงศาวดารเขมรใน “นิพานวังน่า”: ความสำคัญต่อการตีความชีวิตของเจ้านายเขมรพลัดถิ่นในสยาม. *วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน*, 6(1), 203-222. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jnuks/index>

Siriwongworawat, S. (2003). Use of ICT in Thai libraries: An overview. *Program*, 37(1), 38-43.

Samorna, S. (2013). Social movements against gold mining. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 88(2013), 299-305. doi:10.1016/j.sbspro.2013.08.509

Kramanon, R., & Gray, R. (2015). Differentials in happiness among the young old, the middle old and the very old in Thailand. *Journal of Population and Social Studies [JPSS]*, 23(2), 180-192. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jpss/article/view/102342>

3.4 วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์

3.4.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถาบันที่จบ, เมืองของสถาบันที่จบ.

3.4.2 จากฐานข้อมูลที่สถาบันบอกรับ คลังข้อมูลสถาบัน ฐานข้อมูลพาณิชย์ และเว็บไซต์

ส่วนบุคคล

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ชื่อสถาบัน, เมือง, ประเทศ). สืบค้นจาก ระบุชื่อฐานข้อมูล หรือ <http://www.xxxxxx>. (หมายเลขประจำรายการ - ถ้ามี)

ตัวอย่าง

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กฤษดี ปิยะวัฒนชนนท์. (2546). โครงสร้างเงินทุนของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

จรัล อุ่นฐิติวัฒน์. (2548). กลวิธีการถ่ายทอดทางสังคมขององค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันในองค์การสำหรับพนักงานสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://library.swu.ac.th>

Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study* (Unpublished doctoral dissertation). University of Memphis, Memphis, TN.

Li, S. (2000). *Network traffic control and bandwidth management in Internet: A differentiated services case study* (Master's thesis). Retrieved from ProQuest Dissertation and Theses database. (AAT MQ64392)

DiNicola, M.D. (2004). *Pathological Internet use among college students: The prevalence of Pathological Internet use and its correlates* (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://www.ohiolink.edu/etd>

3.5 รายงาน รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ยุวลักษณ์ เวชวิทยาลัง. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

Huguet, J. W., & Chamratrithong, A. (Eds.). (2011). *Thailand migration report: Migration for development in Thailand: Overview and tools for policy makers*. Retrieved from http://publications.iom.int/bookstore/free/tmr_2011.pdf

3.6 เอกสารประกอบการนำเสนอในที่ประชุม สัมมนา รายงานการประชุม

3.6.1 บทความที่เผยแพร่ในรายงานการประชุม

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณานุกรม (บรรณานุกรม), ชื่อหัวข้อกลุ่มนำเสนอ (หน้าที่ปรากฏบทความ). doi หรือ ชื่อการประชุม, เมืองที่จัดการประชุม.

3.6.2 บทความย่อออนไลน์ของบทความที่นำเสนอในที่ประชุม

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน). ชื่อบทความ. บทความนำเสนอในการประชุม..., สถานที่จัดการประชุม. บทความย่อสืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

3.6.3 บทความ/โปสเตอร์นำเสนอในงานประชุมที่ไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นทางการ

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน). ชื่อบทความ. บทความ หรือ โปสเตอร์นำเสนอในการประชุม..., สถานที่จัดการประชุม.

ตัวอย่าง

สุภักดิ์ ปัญญา, และสมชาย อารยพิทยา. (2560). การพัฒนาบนฐานข้อมูลสมุนไพรในตำรับยาหม้อพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน. ใน สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, รายงานการประชุมวิชาการ ประจำปี 2560 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ภาคบรรยาย (น. 592-603). การประชุมวิชาการ ประจำปี 2560 มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

Mo, L., และจิตรลดา แสงปัญญา. (2560, พฤษภาคม). ปัญหาครอบครัวในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจาก นวนิยายไทยช่วง พ.ศ. 2508-2557. บทความนำเสนอ ณ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5: "งานวิชาการรับใช้สังคม" ในโอกาสครบรอบ 25 ปี ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ. บทความยอสืบค้นจาก <https://hcuconf.hcu.ac.th/download/2017/hcu-conference-2017-abstract-pdf.pdf>

กุลศิริ เตียนศรี, และอัชฌา พงศ์พิทักษ์ดำรง. (2557, พฤศจิกายน). *How to approach to abnormal pain in children*. บทความนำเสนอ ณ การประชุมวิชาการประจำปี 2557: สุขภาพดีสมวัย อนามัยแม่และเด็กในยุค AEC, นครราชสีมา.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture Notes in Computer Science: Vol. 4678. Advanced Concepts for Intelligent Vision Systems* (pp. 97-108). doi: 10.1007/978-3-540-74607-2_9

Liu, S. (2005, May). *Defending against business crises with the help of intelligent agent based early warning solutions*. Paper presented at the Seventh International Conference on Enterprise Information Systems, Miami, FL. Abstract retrieved from http://www.iceis.org/iceis2005/abstracts_2005.htm

Brown, S., & Caste, V. (2004, May). *Integrated obstacle detection framework*. Paper presented at the IEEE Intelligent Vehicles Symposium, Detroit, MI.

3.7 บทความในหนังสือพิมพ์

3.7.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

3.7.2 ออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

3.7.1 กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ

ชื่อบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

ชื่อบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อหนังสือพิมพ์. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2560, 16 พฤศจิกายน). มหาวิทยาลัยนวัตกรรม. *เดลินิวส์*, น. 8.

ชนัดดา ชินะโยธิน. (2561, 18 ธันวาคม). คู่กับทูตโปแลนด์ ผู้ที่เคย Backpack มาเที่ยวไทย เพราะหลงใหลวิถีชีวิต-ผู้คน และการฝึกความอดทนกับสภาพจราจร. *มติชนสุดสัปดาห์*. สืบค้นจาก https://www.matichonweekly.com/column/article_156170

รื้อฟื้น! อดีตลัทธิชุมชน ทายาทผ้าขาวม้าไทย สร้างผลิตภัณฑ์ระดับห้าดาว!. (2561, 19 ธันวาคม). *ผู้จัดการรายวัน*, น. 5.

Leesa-nguansuk, S., & Sritama, S. (2018, May 25). EU data privacy laws creating local waves. *Bangkok Post*, p. B3.

Judd, J. (2018, December 17). On International Migrants Day, a sea change for Thai fishing?. *The Nation*. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/detail/opinion/30360513>

Bangkok tops Agoda's 2018 list of Asian destinations. (2018, December 11). *The Nation*. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/detail/thailand/30360181>

3.3.8 เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วันที่ เดือน). ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

เนื่อแพร่ เล็กเฟื่องฟู, วรประภา นาควัชร, และปภัสสร แสงสุขสันต์. (2560, 2 มิถุนายน). Big Data บอกอะไรได้บ้างเกี่ยวกับตลาดแรงงานไทย. สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/?abridged=big-data-บอกอะไรได้บ้างเกี่ยวกับตลาดแรงงานไทย>

Koh, D. (2018, November 4). Spreading digital health initiatives in Thailand with the Khon Kaen Health project. Retrieved from <https://www.healthcareitnews.com/news/spearheading-digital-health-initiatives-thailand-khon-kaen-smart-health-project>

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิจัยและพัฒนา

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....
ขอสมัครสมาชิกวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กำหนด.....ปี
โดยจัดส่งเอกสารไปที่.....
.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
E-mail Address.....
พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้จัดส่งค่าสมาชิกวารสารวิจัยและพัฒนา จำนวน.....บาท

☐ โอนเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลขที่
บัญชี 981-2-85863-6 ชื่อบัญชี วารสารวิจัยและพัฒนา ม.ราชภัฏเลย พร้อมแฟกซ์สำเนาใบโอนเข้า
บัญชีมาที่ โทรสาร 042-813061, 042-811143

ลงชื่อ.....(ผู้สมัคร)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

***อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (4 ฉบับ) เป็นจำนวนเงิน 200 บาท**

Research and Development Journal, Loei Rajabhat University

ISSN 1905-1867

VOL 15, NO 51, January - March 2020

CONTENTS	Page
The Key Individual Capitals of Hotel SMEs Entrepreneurs in Chiang Mai Province Phathranit Sornsermsombut	1
The Potential of Service Quality Management at Pet Cafe in Bangkok Rachanon Taweephon	12
The Effects of Skill in Performing Internal Audit on Quality of Internal Audit Report by Internal Audit Officer in Local Government, Loei Province Area Naritsara Tummaruksa	24
The Development of Cultural Ecotourism Efficiency of Phu Tao Pong, Ban Bung Kum, Na Ho Sub-District, Dansai District, Loei Province Payungporn Srichanthawong Arinchai Hamanee Phompong Mahapornphom	33
The Problem of the Exercise of the Right to Change the Land Tenure Owner under the Act Agricultural Land Reform 2518 B.E. Natthaphon Anchan	44
The Problem of Liability for Fake Sacred Objects in Thailand Scrutinize and Compare According to Criminal Law and Copyright Law Natthaphon Anchan Jadesada Chaiyata	56
Guidelines of Community Welfare Fund Development to Sustainability of Na-O Sub-District Municipality, Muang District, Loei Province Netchanok Phakham Choetkiat Kunlabut Pornkamol Rahannok	68
People's Behavior Toward Solid Waste Management Tha Muang Sub-District, Selaphum District, Roi Et Province Saksri Suebsing Nithinath Udomsan Supimol Bunphok	80

Research and Development Institute

234 Loei-Chiangkan Road, T.Muang A.Muang, Loei 42000

Tel. 0-4283-5223-8 ext 41141-2, 0-4280-8000 ext 51143 Fax 0-4281-1143

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru>, E-mail : research_lru@hotmail.com